

Contents

I. EDITORIAL

SUMMARY OF CONSOLIDATED COOPERATION IN THE FAMILY'S PRIVATE INTERNATIONAL LAW Călina Jugastru	7
--	---

II. STUDIES, ARTICLES, OPINIONS

CONSIDERATIONS REGARDING THE LEGAL OBLIGATION TO MAINTAIN (II) Ioana Nicolae	19
---	----

A DIFFERENT APPROACH TO LABOR LAW IN ROMANIAN SPACE: SEVERAL VARIABLES Septimiu Panainte	25
---	----

ASSIMILATION AND EQUIVALENCE OF THE EFFECTS OF THE DECISIONS OF THE CONSTITUTIONAL COURT OF ROMANIA WITH THOSE OF A REPEAL/MODIFICATION LAW Nasty Vlădoiu	35
---	----

SPECIFIC INTENT ON THE TERRITORY OF RECKLESSNESS IN TRAFFIC FATALITIES Alina Teacă	41
---	----

THE PERSON'S RIGHT TO REPUTATION IN THE CONTEXT OF NATIONAL AND INTERNATIONAL LEGAL REGULATIONS AND CASE LAW Roxana Matefi	57
--	----

THE ABSENCE OF THE OBLIGATION TO INFORM IN THE HYPOTHESIS PROVIDED BY POINT (B) OF ARTICLE 14(5) OF THE GENERAL DATA PROTECTION REGULATION Silviu-Dorin Şchiopu	64
---	----

THE IMMIGRATION AND THE INTEGRATION OF IMMIGRANT PEOPLE Lucia-Ştefania Avram	71
---	----

WORK ASSUMPTIONS REGARDING THE SERVICE PENSION TO WHICH THE FORMER JUDGES AND PROSECUTORS ARE ENTITLED Florena-Esther Sterschi	95
III. Legislative news	104
IV. Case-law of the High Court of Cassation and Justice	149
V. Case-law of the Constitutional Court of Romania	169

Cuprins

I. EDITORIAL

SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA COOPERĂRII CONSOLIDATE ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT AL FAMILIEI	
Călina Jugastru	7

II. STUDII, ARTICOLE, OPINII

CONSIDERAȚII ÎN LEGĂTURĂ CU OBLIGAȚIA LEGALĂ DE ÎNTREȚINERE (II)	
Ioana Nicolae	19

O ABORDARE DIFERENȚIALĂ A DREPTULUI MUNCII DIN SPAȚIUL ROMÂNESC: CÂTEVA VARIABILE	
Septimiu Panainte	25

ASIMILAREA ȘI ECHIVALAREA EFECTELOR DECIZIILOR CURȚII CONSTITUȚIONALE A ROMÂNIEI CU CELE ALE UNEI LEGI DE ABROGARE/MODIFICARE	
Nasty Vlădoiu	35

INTENȚIA EVENTUALĂ, PE TERITORIUL CULPEI CU PREVEDERE, ÎN ACCIDENTELE FATALE DE CIRCULAȚIE	
Alina Teacă	41

DREPTUL PERSOANEI LA REPUTAȚIE, ÎN CONTEXTUL REGLEMENTĂRIILOR LEGALE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE ȘI A JURISPRUDENȚEI ÎN MATERIE	
Roxana Matefi	57

ABSENȚA OBLIGAȚIEI DE INFORMARE ÎN IPOTEZA PREVĂZUTĂ DE ART. 14 ALIN. (5) LIT. B) DIN REGULAMENTUL GENERAL PRIVIND PROTECȚIA DATELOR	
Silviu-Dorin Șchiopu	64

IMIGRAȚIA ȘI INTEGRAREA IMIGRANȚILOR	
Lucia-Ștefania Avram	71

IPOTEZE DE LUCRU PRIVIND PENSIA DE SERVICIU LA CARE SUNT ÎNDREPTĂȚII FOȘII MAGISTRAȚI JUDECĂTORI ȘI PROCURORI Florena-Esther Sterschi.....	95
---	----

III. ACTUALITATE LEGISLATIVĂ

MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE NORMATIVE ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI (O.U.G. NR. 12/2019) Redacția Pro lege.....	104
LEGEA NR. 176/2018 PRIVIND INTERNSHIPUL – COMPLETARE (O.U.G. NR. 13/2019) Redacția Pro lege.....	111
ART. 61 ALIN. (1) DIN LEGEA NR. 51/1995 PENTRU ORGANIZAREA ȘI EXERCITAREA PROFESIEI DE AVOCAT – MODIFICĂRI (LEGEA NR. 46/2019) Redacția Pro lege.....	113
LEGEA EDUCAȚIEI NAȚIONALE NR. 1/2011 – MODIFICĂRI (LEGEA NR. 48/2019) Redacția Pro lege.....	114
LEGEA NR. 176/2010 PRIVIND INTEGRITATEA ÎN EXERCITAREA FUNCȚIILOR ȘI DEMNITĂȚILOR PUBLICE, PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII NR. 144/2007 PRIVIND ÎNFIINȚAREA, ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA ANI – COMPLETARE (LEGEA NR. 54/2019) Redacția Pro lege.....	117
LEGEA NR. 50/2019 PRIVIND BUGETUL DE STAT PE ANUL 2019 Redacția Pro lege.....	119
INTRAREA ÎN CATEGORIA ÎNALȚILOR FUNCȚIONARI PUBLICI, MANAGEMENTUL CARIEREI ȘI MOBILITATEA ÎNALȚILOR FUNCȚIONARI PUBLICI – MODIFICĂRI (H.G. NR. 132/2019) Redacția Pro lege.....	122
LEGEA NR. 47/2019 PRIVIND BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT PE ANUL 2019 Redacția Pro lege.....	146

IV. JURISPRUDENȚA ÎCCJ

RIL

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 1/2019 (M. OF. NR. 187/8.03.2019):
ART. 273 („MĂRTURIA MINCINOASĂ”) ALIN. (1) DIN NCP –
ELEMENTELE DE TIPICITATE ALE INFRAȚIUNII DE MĂRTURIE
MINCINOASĂ

Redacția Pro lege.....149

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 6/2019 (M. OF. NR. 197/12.03.2019):
INSTANȚA DE TUTELĂ POATE DISPUNE COMPENSAȚIA
OBLIGAȚIILOR DE ÎNTREȚINERE DATORATE DE FIECARE PĂRINTE
COPILULUI CARE NU LOCUIEȘTE CU ACESTA, PÂNĂ LA LIMITA
CELEI MAI MICI DINTRE ELE

Redacția Pro lege.....152

HP

DECIZIE ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 7/2019 (M. OF. NR.
175/05.03.2019): ART. 8 ALIN. (5) DIN LEGEA NR. 77/2016 – DEBITORII
SUPUȘI EXECUTĂRII SILITE POT SOLICITA STINGEREA
OBLIGAȚIILOR IZVORÂTE DIN CONTRACTELE DE CREDIT, DEȘI
EXECUTAREA SILITĂ A IMOBILULUI IPOTECAT A FOST FINALIZATĂ
PRIN ADJUDECARE

Redacția Pro lege.....156

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 76/2018 (M. OF. NR.
215/19.03.2019): LEGEA APLICABILĂ DREPTULUI LA REPARAREA
PAGUBEI DE CĂTRE STAT CA URMARE A UNEI HOTĂRÂRI DE
ACHITARE ULTERIOARE HOTĂRÂRII DEFINITIVE DE
CONDAMNARE

Redacția Pro lege.....160

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 5/2019 (M. OF. NR.
237/27.03.2019): ART. 133 ALIN. (4) LIT. E) DIN LEGEA NR. 85/2014
PRIVIND PROCEDURILE DE PREVENIRE A INSOLVENȚEI ȘI DE
INSOLVENȚĂ – PLANUL DE REORGANIZARE A DEBITORULUI NU
PREVEDE EȘALONAREA LA PLATĂ A CREAMTELOR CURENTE

Redacția Pro lege.....164

DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 2/2019 (M. OF. NR.
242/28.03.2019): FAPTA DE SUSTRAGERE DE LA EXECUTAREA
MĂSURII DE SIGURANȚĂ PREVĂZUTĂ ÎN ART. 112 LIT. D)

DIN CODUL PENAL DIN 1969 NU REALIZEAZĂ CONDIȚIILE DE TIPICITATE PREVĂZUTE DE ART. 288 ALIN. (1) DIN NCP	
Redacția Pro lege	166

V. JURISPRUDENȚA CCR

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 189/08.03.2019): LEGEA PENTRU APROBAREA PLAFOANELOR UNOR INDICATORI SPECIFICAȚI ÎN CADRUL FISCAL-BUGETAR PE ANUL 2019	
Redacția Pro lege	169

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 190/11.03.2019): LEGEA PRIVIND CODUL ADMINISTRATIV AL ROMÂNIEI	
Redacția Pro lege	171

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 198/13.03.2019): UNELE DISPOZIȚII ALE LEGII NR. 35/1997 PRIVIND ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA INSTITUȚIEI AVOCATUL POPORULUI	
Redacția Pro lege	172

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 200/13.03.2019): LEGEA PRIVIND DECLASIFICAREA UNOR DOCUMENTE	
Redacția Pro lege	174

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 217/20.03.2019): LEGEA PRIVIND APROBAREA O.U.G. NR. 105/2017 PENTRU MODIFICAREA ART. 23 ALIN. (1) LIT. C) DIN LEGEA VÂNĂTORII ȘI A PROTECȚIEI FONDULUI CINEGETIC NR. 407/2006	
Redacția Pro lege	175

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 218/20.03.2019): ART. 3 LIT. F) DIN LEGEA NR. 51/1991 PRIVIND SECURITATEA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI – SINTAGMA „ORI ALTOR ASEMENEA INTERESE ALE ȚĂRII”	
Redacția Pro lege	176

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 240/28.03.2019): UNELE PREVEDERI DIN LEGEA PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE NORMATIVE ÎN MATERIE ELECTORALĂ	
Redacția Pro lege	178

I. EDITORIAL

SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA COOPERĂRII CONSOLIDATE ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT AL FAMILIEI



Prof. univ. dr. Călina JUGASTRU
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
Facultatea de Drept

Abstract

Applying new European regulations in the sphere of family life could not leave the legal world impassible. Debates are just beginning (but intense) as regards the benefits and disadvantages, strengths and weaknesses of new legislation (Regulation (EU) 2016/1103 and Regulation (EU) 2016/1104). These are enhanced forms of cooperation between states, the „test” of the consolidated form dating back to 2010 (Regulation (EU) no. 1259/2010].

Between the non-application and the partial application, the last option was preferred within the Union. European regulations adopted in 2016 come on the background of regulating relations with an extraterrestrial element on other aspects of family life: divorce, separation from the body, annulment of marriage; matrimonial matters and parental responsibility; maintenance obligations; international successions. Consolidated forms are open to cooperation. It remains the practice to validate the viability of the solutions and to draw the choices of states (not yet) who are not involved.

Keywords: *family legal relationships, divorce, separation from the body, parental responsibility, matrimonial regimes, registered partnerships, European regulations, enhanced cooperation.*

Preliminarii

Acte normative în discuție

Imposibilitatea de a întruni unanimitatea nu este un obstacol dirimant la aplicarea actelor normative europene, direct și prioritar, în dreptul statelor membre. Este vorba despre aplicarea regulamentelor europene, în acele state care au agreat participarea la cooperarea judiciară (în formă consolidată) în materie

civilă. Intenția de a aplica prevederile regulamentelor, față în față cu refuzul unor state de a accepta actele normative se conjugă și dau naștere cooperării consolidate. Practica aplicării regulamentelor europene a validat această formă de cooperare, aflată „la jumătatea drumului”. Pe de o parte, unele state doresc să intre sub incidența reglementărilor europene (și, implicit, agreează unificarea în domeniul respectiv), în timp ce alte state nu au intenția de a permite, sub suveranitatea lor, aplicarea altor dispoziții legale decât cele naționale (și, după caz, convenționale, rezultate din tratatele bilaterale sau multilaterale pe care le-au ratificat).

Probleme în balanță. Domeniul relațiilor de familie (cu element extraneu)

Cooperarea consolidată „atinge” domenii diverse. Ne îndreptăm atenția spre raporturile juridice de familie și identificăm, la acest moment, trei acte normative, aplicabile în virtutea acestei forme de cooperare. De dată recentă, au devenit aplicabile Regulamentul (UE) 2016/1103 și Regulamentul (UE) 2016/1104. La pachet, cele două regulamente au fost fie acceptate, fie respinse la aplicare, pentru rațiuni pe care le putem bănuî (o certitudine ar fi, poate, hazardată).

Cu vechime deja, regulamentul european cunoscut sub denumirea „Roma III” este primul act normativ care s-a înscris pe linia cooperării consolidate în domeniul relațiilor de familie. Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 a fost agreat de 14 state și a confirmat faptul că unificarea este posibilă, la nivel regional (cu participarea unei majorități), în materia divorțului și separării de corp.

Despre cooperarea consolidată se poate scrie, din diverse unghiuri. Ea poate fi privită ca eșec sau – tot atât de bine, ca succes. Să verificăm ambele perspective, cu raportare la Roma III și privind spre regulamentele europene („regimuri matrimoniale” și „parteneriate înregistrate”), aplicabile începând cu 29 ianuarie 2019.

„Eșecul” se circumscrie dezavantajelor pe care statele le-au întrevăzut. Aceste dezavantaje au fost determinante (în sensul că au prevalat față de eventualele beneficii, în procesul decizional), de către statele care nu au intrat în cooperarea consolidată. „Succesul” este asimilat beneficiilor pe care le-au urmărit statele europene care au agreat cooperarea. În ce privește refuzul cooperării judiciare la aplicarea regulamentelor din 2016, persistă ideea că rădăcinile acestuia se găsesc în faptul că nu toate statele europene consacră parteneriatul civil și căsătoria între persoanele de același sex.

Elemente care ar putea semnifica o marjă de nereușită

Împrejurarea că anumite acte normative pot aspira doar la statutul formeî consolidate este o temă de reflecție. Nu atât tiparul, în sine (forma consolidată) face discuția, cât rațiunile (motivele) care au condus la adoptarea acestuia. Forma ideală

de adoptare a regulamentelor europene implică unanimitatea. Dacă se ajunge la compromisul formei consolidate, merită căutată motivația refuzului statelor în chestiune. Scopul demersului ar putea fi îndreptat spre eventuala revizuire a regulamentelor, așa încât acestea să prezinte atractivitate sporită și să antreneze, în perspectivă, unanimitatea.

Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 a parcurs un drum de pionierat în ce privește formele consolidate în cooperarea judiciară civilă. Prin ipoteză, reunirea aspectelor generate de elementul de extraneitate, în materia desfacerii căsătoriei, ar fi presupus un unic regulament european. În mod complet, acesta ar fi reglementat legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor străine. La acest moment, piesele conflictelor de legi și ale conflictelor de jurisdicții sunt dispersate, în cuprinsul a două regulamente europene: Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 și Regulamentul (UE) nr. 2201/2003.

Cartea verde privind legea aplicabilă și competența judiciară în materia divorțului (2005) a precedat propunerea de revizuire, în 2006, a Regulamentului (UE) nr. 2201/2003. „Motorul” proiectului de regulament a fost reprezentat de absența unor dispoziții de drept al Uniunii Europene, în domeniul legii aplicabile divorțului și intenția de a obține un act normativ complet, în ce privește componentele conflictelor de legi și de jurisdicții.

Într-adevăr, diversitatea și complexitatea normelor juridice naționale în materie de divorț nu sunt de natură să garanteze securitatea și previzibilitatea necesare soților. Intenția de includere, în corpul aceluiași act normativ, a conflictelor de legi și a conflictelor de jurisdicții, era firească. Propunerea nu a întrunit unanimitatea, datorită obiecțiilor ridicate de unele state (2008). A urmat instituirea cooperării consolidate, pe probleme de lege aplicabilă, în forma Regulamentului (UE) nr. 1259/2010¹. Cel mai probabil, „dificultățile insurmontabile” au provenit din disparitatea sistemelor legislative naționale, în materia desfacerii căsătoriei și din reticența statelor față de unificare legislativă în acest domeniu.

La momentul 2008, se pare că statele nu erau pregătite pentru aplicarea unor norme uniforme în conflictele de legi generate de relațiile de familie transfrontaliere. Cu siguranță, este unul dintre cele mai sensibile domenii, așa încât, rezerva față de schimbare ori, după caz, față de înfrângerea tradițiilor, a avut un cuvânt determinant. Anul 2016 a reiterat faptul că, nu toate aspectele vieții de familie se pretează armonizării și unificării. Materia matrimonială a revenit în atenție (prin

¹ Istoricul Regulamentului (UE) nr. 1259/2010 este prezentat în P. Franzina, *The law applicable to divorce and legal separation under Regulation (EU) no. 1259/2010 of 20 december 2010*, în *Cuadernos de Derecho Transnacional*, vol. 3, nr. 2/2011, p. 86-88 și în G. Florescu, *Scurte considerații privind legea aplicabilă divorțului în dreptul internațional privat român. Analiza Regulamentului nr. 1259/2010 al Consiliului de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp*, material disponibil la adresa http://www.euroquod.ro/dokuwiki/doku.php?id=r_1259_2010_lege_aplicabila_divort (consultat la data de 3 februarie 2019).

reglementarea propusă regimurilor matrimoniale europene) și, alături de aceasta, formele de conjugalitate netradiționale (parteneriatele înregistrate).

În ce privește **Regulamentul (UE) 2016/1103** și **Regulamentul (UE) 2016/1104**, procesul adoptării acestora a fost de durată. **2011** a fost anul adoptării propunerilor de regulamente, dezbaterile întinzându-se pe o durată de patru ani. În **2015**, „Consiliul a concluzionat că nu s-a putut ajunge la un acord unanim pentru adoptarea propunerilor de regulamente referitoare la regimurile matrimoniale și efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate și că, prin urmare, obiectivele cooperării în acest domeniu nu pot fi atinse într-un termen rezonabil de Uniune, în ansamblul său” (considerentul 10 din fiecare regulament). În urma comunicărilor sosite din partea unor state (18 la număr)², Consiliul a adoptat, la data de 9 iunie 2016, **Decizia (UE) 2016/954** de autorizare a cooperării consolidate. În consecință, regulamentele sunt obligatorii în toate elementele lor și se aplică direct în statele membre care participă la cooperarea consolidată în domeniul competenței, legii aplicabile, recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești privind regimurile patrimoniale ale cuplurilor internaționale, care includ atât regimurile matrimoniale, cât și efectele patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate. De altă parte, de la data constituirii lor, „formele de cooperare consolidată sunt deschise tuturor statelor membre, sub rezerva respectării eventualelor condiții de participare stabilite prin decizia de autorizare. De asemenea, acestea rămân deschise oricând pe durata funcționării lor, sub rezerva respectării, pe lângă condițiile menționate anterior, și a actelor deja adoptate în cadrul lor. Comisia și statele membre participante la o formă de cooperare consolidată ar trebui să asigure promovarea participării unui număr cât mai mare de state membre” (considerentul 13 din fiecare regulament).

Cele două regulamente au fost propuse spre adoptare, împreună, în dorința de a continua unificarea raporturilor de familie cu element de extraneitate. Literatura de specialitate consemnează faptul că unele state au refuzat participarea, nedorind să recunoască o altă formă de conjugalitate decât căsătoria, înțeleasă ca uniune între un bărbat și o femeie³. „Rezervele enunțate la articolul 9 al fiecărui regulament nu au fost suficiente nici pentru a le oferi garanții, nici pentru a le convinge. De unde, se poate observa că diversitatea sistemelor de drept interne se repercutează asupra elaborării regulilor de drept internațional privat”⁴.

² La cooperarea consolidată participă Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Germania, Grecia, Spania, Franța, Croația, Italia, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Austria, Portugalia, Slovenia, Finlanda și Suedia. Printr-o scrisoare trimisă Comisiei, în martie 2016, Cipru și-a exprimat intenția de a participa la instituirea unei cooperări consolidate, intenție reiterată pe durata lucrărilor Consiliului.

³ A se vedea G. Lardeux, *La portée matérielle des règlements (UE) du 24 juin 2016*, în I. Barrière-Brousse, G. Lardeux (sous la direction de), *Le patrimoine des couples internationaux saisi par le droit de l'Union Européenne: les règlements européens du 24 juin 2016*, Presses Universitaires d'Aix-Marseille, 2018, p. 10.

⁴ *Loc. cit.*

Rezervele despre care se face vorbire vizează prevederile consacrate competenței alternative (art. 9 alin. 1 din fiecare regulament)⁵. Pentru regimurile matrimoniale: „Cu titlu de excepție, în cazul în care o instanță judecătorească dintr-un stat membru competentă în temeiul articolului 4, 6, 7 sau 8 dispune că, în temeiul dreptului său internațional privat, căsătoria în cauză nu este recunoscută în sensul acțiunii referitoare la regimul matrimonial, aceasta poate să își decline competența”. Pentru parteneriatele înregistrate: „În cazul în care o instanță judecătorească din statul membru care are competență în temeiul articolului 4, al articolului 5 sau al articolului 6 literele (a), (b), (c) sau (d) dispune că legea sa nu prevede instituția parteneriatului înregistrat, aceasta își poate declina competența”. Dacă intervine declinarea de competență, iar părțile convin asupra unei instanțe competente (alegerea forului trebuie să respecte art. 7 din fiecare regulament), litigiul privind regimul matrimonial sau efectele patrimoniale ale parteneriatului înregistrat, va reveni în competență acestei din urmă instanțe. În alte cazuri, competența de a se pronunța cu privire la regimul matrimonial aparține instanțelor judecătorești din oricare alt stat membru, în temeiul articolului 6 sau 8, sau instanțelor judecătorești din statul membru în care s-a încheiat căsătoria. În alte cazuri, competența de a se pronunța cu privire la efectele patrimoniale ale unui parteneriat înregistrat le revine instanțelor judecătorești din oricare alt stat membru în temeiul articolului 6 sau 8.

Elemente care legitimează adoptarea formelor consolidate

3.1. Câteva argumente

a. **Toate cele trei regulamente vin în completarea tabloului vieții de familie transfrontaliere.** Respectând cronologia, Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 este dedicat divorțului și separării de corp, Regulamentul (UE) 2016/1103 are ca obiect regimul matrimonial, iar Regulamentul (UE) 2016/1104 este incident unei instituții noi – parteneriatul înregistrat.

Lăsând la o parte cele trei forme consolidate de cooperare, raporturile de familie cu element străin fac și obiectul actelor normative europene, aplicabile direct și prioritar în dreptul tuturor statelor membre. Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 se referă la materia matrimonială și răspunderea părintească, Regulamentul (UE) nr. 4/2009 privește obligațiile de întreținere. Regulamentul (UE) nr. 650/2012 este consacrat succesiunilor internaționale, dar are strânse legături cu zona relațiilor de familie. Dreptul succesiunilor «Este, cu siguranță, nu numai partea cea mai conservatoare a dreptului civil, dar și una dintre părțile care

⁵ Textul art. 9 din fiecare regulament nu se aplică, atunci când părțile au obținut divorțul, separarea de drept sau anularea căsătoriei care poate fi recunoscută în statul membru al forului ori atunci când părțile au obținut desfacerea sau anularea parteneriatului înregistrat care poate fi recunoscută în statul membru al forului.

reflectă și integrează cel mai profund tradițiile și obiceiurile țării al cărui sistem juridic îl deservește, chiar caracterul și „felul de a fi” al națiunii căreia îi aparține... Poate și pentru că el este ce care reflectă cel mai profund familia. El ne spune *cum trebuie să fie familia...* Chiar dacă în primul plan apare defunctul (autorul moștenirii), cei cărora se adresează de fapt dreptul succesoral sunt, ca regulă, urmașii acestuia, familia sa. Și poate că nu există un moment mai edificator pentru a arăta cum este (cum se prezintă) familia celui plecat decât acesta, al deschiderii succesiunii. Acum este nu numai momentul regretului și a durerii, ci și cel al compasiunii și al solidarității familiale. Acum se poate vedea cu adevărat felul în care defunctul și-a trăit viața, felul și intensitatea legăturilor care îi unesc pe toți cei ce compun familia sa»⁶.

S-a afirmat, în literatura de specialitate, că edificiul normativ în materie familială și, mai exact în dreptul patrimonial al familiei, este larg completat de către cele două regulamente recente, din anul 2016⁷.

Regulamentele în formă consolidată operează corelări cu alte acte normative, menționează aspectele care intră sub incidența lor și excluderile. În special, interferențele cu alte regulamente europene, sunt de natură să delimiteze clar domeniul de aplicare, material și teritorial, al formelor consolidate.

Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 face trimitere la Regulamentul (CE) nr. 2201/2003. Ambele se preocupă de aspecte consecutive căsătoriei: primul privește legea aplicabilă (divorțului, separării de corp), cel de al doilea se referă la competență, recunoașterea și executarea hotărârilor străine (în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești). Primul regulament (art. 2) prevede că dispozițiile sale nu aduc atingere Regulamentului (CE) 2201/2003⁸. Cele două acte normative sunt complementare, în sensul că aspectele pe care le reglementează alcătuiesc un întreg. Tabloul integral al problemelor implică legea aplicabilă, competența, recunoașterea și executarea hotărârilor străine (conflictele de legi și conflictele de jurisdicții).

Dezideratul ansamblului încheiat, care să se regăsească (topografic) într-un singur act normativ, este atins în ultimele două regulamente, privind regimurile matrimoniale și parteneriatele. Atât Regulamentul (UE) 2016/1103, cât și Regulamentul (UE) 2016/1104 au prevederi pentru conflictele de legi și pentru conflictele de jurisdicții. Concepția care a stat la baza elaborării regulamentelor „regimuri matrimoniale” și „parteneriate” a vizat corelarea acestora cu alte

⁶ D.A. Popescu, *Dreptul european al moștenirilor sau cum să traversezi râul simțind pietrele. Dreptul succesoral între trauma tradiției și perspectiva modernității. Principiile Regulamentului european al succesiunilor*, în *Revista Română de Drept Privat* nr. 1/2014, p. 130.

⁷ S. Corneloup, V. Egéa, E. Gallant, F. Jault-Seséke, *Avant-propos*, în *Le droit européen des régimes patrimoniaux des couples. Commentaires des règlements 2016/1103 et 2016/1104*, Société de législation comparée, Paris, 2018, p. 14.

⁸ În acest sens, C. Dariescu, *Propunere de lege ferenda privind normele conflictuale asupra desfacerii căsătoriei din Noul Cod civil român*, în *Curierul Judiciar* nr. 6/2011, p. 322.

regulamente europene dedicate relațiilor de familie. Rezultatul urmărit este acela de a pune la dispoziția cuplurilor internaționale un set complet de norme unificate, pentru gestiunea optimă a raporturilor de natură personală și de factură patrimonială (între soți, între parteneri, între soți și terți, între parteneri și terți).

b. Obiectivele celor trei regulamente, adoptate în forme consolidate, sunt circumscrise consolidării spațiului european de libertate, securitate, justiție și de garantare a liberei circulații. Încă din preambul, sunt enunțate imperativele menținerii și dezvoltării spațiului de libertate, securitate, justiție și liberei circulații a persoanelor.

Cele două paliere pe care se lucrează pentru atingerea obiectivelor menționate sunt conflictele de legi (unificarea dispozițiilor referitoare la legea aplicabilă) și conflictele de jurisdicții (unificarea prevederilor privind eficacitatea hotărârilor străine). Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 abordează exclusiv conflictele de legi, în timp ce Regulamentul (UE) 2016/1103 și Regulamentul (UE) 2016/1104 au soluții pentru conflictele de legi și, deopotrivă, pentru conflictele de jurisdicții.

c. Cele două regulamente, privind regimul matrimonial și parteneriatul înregistrat, au ca numitor comun, intenția legiuitorului european de a oferi cuplurilor căsătorite și cuplurilor necăsătorite securitate juridică și previzibilitate, în ce privește regimul bunurilor. Aceeași doleanță, a previzibilității, securității și flexibilității, enunță și Regulamentul (UE) nr. 1259/2010, în scopul de a preveni situația în care unul dintre soți solicită divorțul înaintea celuilalt pentru a se asigura că procedura este supusă unei anumite legi, pe care acesta o consideră a fi mai favorabilă intereselor sale.

Instrumentele la care apelează redactorii regulamentelor sunt multiple și merită un studiu distinct. Amintim, exemplificativ, libertatea soților de a desemna legea aplicabilă divorțului sau separării de corp; libertatea părților de a proceda la alegerea legii aplicabile regimului matrimonial și, respectiv, parteneriatului înregistrat (determinarea subiectivă este forma principală de stabilire a *lex causae*, iar determinarea obiectivă este subsidiară); autonomia părților în desemnarea instanței competente pentru probleme de regim matrimonial sau pentru aspecte derivate din efectele patrimoniale ale parteneriatelor (fără ca alegerea forului să fie principala modalitate de stabilire a jurisdicției competente).

d. Un element comun, anume conceput pentru a contribui la asigurarea securității și previzibilității circuitului transfrontalier este universalitatea legii aplicabile⁹. *Lex causae*, determinată conform prevederilor celor trei forme conso-

⁹ Legea stabilită conform normelor regulamentului se va aplica, indiferent că este legea unui stat membru care participă la cooperarea consolidată, legea unui stat membru care nu participă la această formă de cooperare sau legea unui stat terț (pentru explicații, a se vedea, A. Oprea, *Aspecte de drept european privind alegerea legii aplicabile regimului matrimonial*, în *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Iurisprudentia*, nr. 3/2017, p. 127).

lidate, are vocație universală de aplicare. Cum s-a menționat, caracterul universal al legii aplicabile este un itinerariu pe care, anterior, l-au parcurs Roma I (pentru legea aplicabilă obligațiilor contractuale), Roma II (pentru legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale), Protocolul de la Haga din 2007¹⁰.

3.2. Considerații asupra autonomiei de voință

3.2.1. Perspective posibile

Cele trei regulamente promovează autonomia de voință, care primește – după caz, rol principal sau secundar, în determinarea legii aplicabile și a jurisdicției competente. Cât privește întinderea libertății părților, nu se poate vorbi de o autonomie totală, în sensul de a desemna orice lege aplicabilă sau orice instanță competentă în soluționarea litigiului.

Primul aspect (rolul voinței) este expresia unui gest legislativ pozitiv. Amplificarea rolului voinței rezzonează cu mobilitatea transfrontalieră a persoanelor. În *conflictele de legi*, determinarea subiectivă a legii aplicabile este reglementată în principal, iar determinarea obiectivă este subsidiară. Afirmția este valabilă pentru stabilirea legii aplicabile divorțului, separării de corp, regimului matrimonial, efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat. În *conflictele de jurisdicții*, voința părților intervine în alegerea forului, fără ca aceasta să fie modalitatea principală de stabilire a competenței jurisdicționale.

Al doilea aspect (autonomia de voință limitată) poate fi discutat din dublă perspectivă. Pe de o parte, rolul în creștere al autonomiei de voință, în raporturile de familie, ar fi putut crea așteptarea ca libertatea părților să aibă câmp (mai) larg de manifestare. Primul regulament care a oferit o libertate veritabilă părților (dar, de data aceasta, în materie contractuală) este Roma I (2008). În vederea desemnării legii contractului, părțile sunt libere să aleagă orice lege, cât timp este legea unui stat național.

Chiar dacă i-a urmat la scurt timp, *Roma III* a preferat să le pună la dispoziție soților un set de patru legi, între care aceștia să opereze alegerea și patru legi, pentru determinarea obiectivă, în cascadă, a legii divorțului. În mod asemănător, *regulamentele „regimuri matrimoniale” și „parteneriate”* închid libertatea de alegere a legii aplicabile în granițele a două, respectiv trei opțiuni (determinarea subiectivă¹¹) și trei legi, respectiv o lege, dacă lipsește manifestarea voinței sau aceasta nu este valabil exprimată.

¹⁰ P. Franzina, *The law applicable to divorce and legal separation under Regulation (EU) no. 1259/2010 of 20 december 2010*, op. cit., p. 100.

¹¹ Soții sau viitorii soți pot conveni să desemneze sau să schimbe legea aplicabilă regimului lor matrimonial, cu condiția ca legea respectivă să fie una dintre următoarele: a) legea statului în care soții sau viitorii soți sau unul dintre ei își au (are) reședința obișnuită în momentul încheierii acordului; sau b) legea unui stat a cărui cetățenie este deținută de către oricare dintre soți sau viitorii soți în momentul încheierii acordului.

De altă parte, este indiscutabil că, din punctul de vedere al previzibilității, reglementarea setului de opțiuni este utilă, atât pentru părți, cât și pentru terți. Fiecare dintre regulamente prevede care sunt sistemele de drept ce pot avea calitatea de *lex causae*, în ambele situații (determinarea subiectivă și determinarea obiectivă). În registrul previzibilității se înscrie și recursul la reședința obișnuită, care se află pe primul loc, în panoplia punctelor de legătură. Dacă la determinarea subiectivă, alegerea poate pendula între variantele reglementate alternativ (chiar dacă legea reședinței obișnuite este prima menționată), localizarea obiectivă (a divorțului, separării de corp, regimului matrimonial, efectelor patrimoniale ale parteneriatului înregistrat) presupune obligativitatea de a verifica mai întâi dacă sunt întrunite condițiile aplicării legii reședinței obișnuite (abia apoi se poate face pasul la aplicarea unei alte legi decât legea reședinței obișnuite).

Alegerea forului apelează la voință, ca factor de legătură, în câteva ipoteze în care competența jurisdicțională nu poate fi stabilită, potrivit altor criterii sau puncte de legătură. Discuția aparține contextului regulamentelor din 2016, întrucât actul normativ european din 2010 vizează numai legea aplicabilă desfacerii căsătoriei. Securitatea circuitului civil transfrontalier este direct dependentă de controlul legiuitorului asupra variantelor legii aplicabile, atât prin convenția părților cât și obiectiv, în lipsa alegerii. De asemenea, este esențială previzibilitatea în materie de competență, cu respectarea cerințelor asociate fiecărei situații de alegere a forului.

3.2.2. Rolul voinței, ca factor de legătură

Roma III pune în operă autonomia părților, în ce privește desemnarea legii aplicabile divorțului sau separării de corp. Regulamentul adoptat în anul 2010 a depășit anumite reticențe în legătură cu consacrarea autonomiei de voință, ca punct de legătură principal în materia relațiilor de familie cu element extraneu¹².

A fost un demers pe care l-au parcurs și alte acte normative (care nu oferă voinței rangul de element principal de legătură – de exemplu, Regulamentul (UE) nr. 4/2009 și Protocolul de la Haga din 2007¹³). Regulamentele europene în materie de regimuri matrimoniale și parteneriate înregistrate stabilesc că, modalitatea principală de determinare a legii raportului juridic este cea fundamentată pe voința părților – soți, viitori soți, parteneri, viitori parteneri). În planul conflictelor de legi,

¹² Cu privire la aceste probleme, a se vedea C. Vaquero Lopez, *Cooperación reforzada en materia de divorcio y separación judicial: una solución materialmente orientada hacia la libertad personal, la igualdad de los cónyuges y el favor divortii?*, în *Anuario Espanol de Derecho Internacional Privado*, tom XI, 2011, p. 965.

¹³ Pentru o largă prezentare a legii aplicabile obligațiilor de întreținere, a se vedea A.-L. Chelaru, *Obligația de întreținere în dreptul internațional privat*, în *Revista Română de Drept Privat* nr. 3/2018, p. 81-104.

doctrina face vorbire despre o autonomie conflictuală¹⁴, a cărei expresie este consacrarea voinței părților ca punct principal de legătură. Prevederile privind autonomia conflictuală din Regulamentele regimuri matrimoniale și parteneriate succed, în această privință (rolul voinței în conflictele de legi), dispozițiilor din Roma III¹⁵.

3.2.3. O autonomie de voință condiționată

Autonomia de voință, **în contextul legii aplicabile** – divorțului, separării de corp, regimului matrimonial, parteneriatului înregistrat, este una limitată (condiționată). Previzibilitatea și, implicit, securitatea juridică, au ca garanție setul de opțiuni, pe care legea îl pune la dispoziția părților. Intervin, ca alternative la îndemâna subiecților interesate de alegerea legii aplicabile, o serie de factori de legătură. Reședința obișnuită este cel mai frecvent utilizată – se poate spune că există o preferință evidentă a legiuitorului european pentru această noțiune de fapt, flexibilă¹⁶.

Roma III uzează de reședința obișnuită, cetățenie, forul sesizat, pentru a reglementa alternanța legilor posibil de ales (art. 5)¹⁷. Aceleași puncte de legătură, dar cu alte condiții precizate de art. 8, conduc la localizarea obiectivă a divorțului sau separării de corp¹⁸.

¹⁴ A se vedea C. Vaquero Lopez, *Cooperación reforzada en materia de divorcio y separación judicial: una solución materialmente orientada hacia la libertad personal, la igualdad de los cónyuges y el favor divortii?*, op. cit., p. 963 și urm.; M. Pilar Diago Diago, *The marriage crisis in the face of the new challenges posed by party autonomy*, în *Revista Española de Derecho Internacional*, vol. LXVI/2, iulie-decembrie 2014, p. 49-79.

¹⁵ C. Vaquero Lopez, *Cooperación reforzada en materia de divorcio y separación judicial: una solución materialmente orientada hacia la libertad personal, la igualdad de los cónyuges y el favor divortii?*, loc. cit.

¹⁶ Opțiunile părților, în vederea alegerii legii aplicabile divorțului și separării de corp, sunt prezentate în M.-C. Niță, (EU) Council Regulation no. 1259/2010 and the agreement upon the law applicable to divorce and legal separation, material prezentat la „Conferința Internațională de Drept, Studii Europene și Relații Internaționale”, vol. 2017, p. 175-177.

¹⁷ Soții pot conveni să desemneze legea aplicabilă divorțului și separării de corp, cu condiția ca aceasta să fie una dintre următoarele legi: a) legea statului pe teritoriul căruia soții își au reședința obișnuită în data încheierii acordului; sau b) legea statului pe teritoriul căruia soții și-au avut ultima reședință obișnuită, cu condiția ca unul dintre ei să aibă încă reședința respectivă în data încheierii acordului; sau c) legea statului de cetățenie a unuia dintre soți în data încheierii acordului; sau d) legea forului.

¹⁸ În absența unei opțiuni, divorțul și separarea de corp sunt reglementate de legea statului: a) pe teritoriul căruia soții își au reședința obișnuită la data sesizării instanței judecătorești; sau, în caz contrar; b) pe teritoriul căruia soții își aveau ultima reședință obișnuită, cu condiția ca perioada respectivă să nu se fi încheiat cu mai mult de un an înaintea sesizării instanței judecătorești, atât timp cât unul dintre ei încă mai are reședința în cauză la data sesizării instanței judecătorești; sau, în lipsa acestuia; c) a cărui cetățenie este deținută de ambii soți la data sesizării instanței judecătorești; sau, în caz contrar; d) unde este sesizată instanța judecătorească.

Regulamentul (UE) 2016/1103 și **Regulamentul (UE) 2016/1104** oferă rol primordial reședinței obișnuite, la determinarea legii – reședința obișnuită este prima arătată, iar desemnarea subiectivă a legii este alternativă¹⁹. Localizarea obiectivă are ca regulă cascada, pentru regimul matrimonial (cu reședința obișnuită pe primul loc); pentru parteneriat, se aplică legea statului în temeiul căreia s-a înregistrat parteneriatul.

Pentru desfacerea căsătoriei, **prevederile Codului civil român** conțin (după modelul european), posibilitatea părților de a alege legea aplicabilă (art. 2597). Este același tip de autonomie, cu limite expres prevăzute de lege. În spiritul previzibilității, sunt reglementate doar cinci legi eligibile²⁰, iar absența alegerii legii divorțului de către părți (sau o alegere nevalidă) are drept consecință aplicarea legilor pe care Codul le enumeră în cascadă (adică într-o cronologie obligatorie, în ce privește aplicarea).

Clauza atributivă de jurisdicție este concepută identic, în Regulamentele din 2016. Ambele indică alegerea forului, ca modalitate de desemnare a jurisdicției, în cazurile anume reglementate. Competența revine instanțelor judecătorești din statul a cărui lege este aplicabilă (fie în temeiul determinării subiective, fie în absența alegerii) ori instanței arătate în regulamente.

4. Concluzii

Soluția cooperării judiciare consolidate este un risc asumat. Cu predilecție, domeniul relațiilor de familie face obiectul acesteia, întrucât prezența elementului de extraneitate nu atrage întotdeauna unanimitatea. Cooperarea consolidată este un *carrefour* pe traseul soluțiilor posibile. Între unanimitate și refuzul aplicării actului normativ, cooperarea consolidată este găsită ca preferabilă. Este o soluție a momentului și, în același timp, o soluție, în perspectiva acceptării aplicării actului normativ de către statele inițial reticente. Cooperarea consolidată este un „gest de

¹⁹ Pentru regimul matrimonial, soții sau viitorii soți pot conveni să desemneze sau să schimbe legea aplicabilă, cu condiția ca legea respectivă să fie una dintre următoarele: a) legea statului în care soții sau viitorii soți sau unul dintre ei își au (are) reședința obișnuită în momentul încheierii acordului; sau b) legea unui stat a cărui cetățenie este deținută de către oricare dintre soți sau viitorii soți în momentul încheierii acordului. Pentru efectele patrimoniale ale parteneriatului înregistrat, partenerii sau viitorii parteneri pot conveni asupra desemnării sau modificării legii aplicabile efectelor patrimoniale ale parteneriatului lor înregistrat, cu condiția ca legea respectivă să acorde efecte patrimoniale instituției parteneriatului înregistrat și ca legea respectivă să fie una dintre următoarele: a) legea statului în care partenerii sau viitorii parteneri sau unul dintre ei își au (are) reședința obișnuită în momentul încheierii acordului; b) legea unui stat a cărui cetățenie este deținută de către oricare dintre parteneri sau viitorii parteneri în momentul încheierii acordului; sau c) legea statului în temeiul căreia s-a constituit parteneriatul înregistrat.

²⁰ Pentru explicații ale variantelor, în caz de alegere a legii, a se vedea N. Diaconu, *Law applicable to the divorce with foreign element*, în *Journal of Law and Administrative Sciences* nr. 7/2017, p. 218-219.

personalitate” din partea statelor, unele dintre acestea înțelegând să conserve aplicarea dreptului național și să amâne ori să refuze definitiv unificarea legislativă, în materia propusă de legiuitorul european.

Probabil că nu este nici eșec și nici succes. Cooperarea consolidată ar putea fi privită ca soluție (la un moment dat), cu rol de verificare a viabilității prevederilor legale propuse, în viața practică a regulamentelor europene. Dacă se dovedesc, în contextul aplicării, realismul și beneficiile regulamentelor (în formă consolidată), este probabil ca toate statele să se alinieze procesului unificării. Dacă, dimpotrivă, regulamentele nu rezonază cu cotidianul juridic al statelor europene și nu reușesc să coreleze dreptul european cu specificul național, atractivitatea cooperării judiciare se va diminua sau se va aneantiza. Ar fi, în acest din urmă caz, o temă de reflecție pentru viitoare legiferări europene sub formă de regulament, în sensul de a fi mai aproape de aspirațiile regionale ale unor state – chiar dacă acestea sunt minoritare (ca număr) în rândul celor care acceptă cooperarea. În cazul celor două regulamente („regimuri matrimoniale”, „parteneriate înregistrate”, soluția mediană ar putea fi disjungerea (eventual, după revizuire), adică supunerea separată spre aprobare. Verificându-se realitatea că aprobarea acestora a fost condiționată de acceptarea „la pachet”, există varianta de a reveni în atenția statelor europene cu aprobarea separată.

Aspectele pozitive trebuie să prevaleze și să constituie premisa analizelor. Cum s-a spus, „Les deux règlements présentent un premier mérite, celui d’exister et, dans une matière aussi sensible que les rapports patrimoniaux des couples, au regard du contexte européen actuel, cela s’avère bienvenu”²¹. Chiar dacă afirmația are în vedere regulamentele „regimuri matrimoniale” și „parteneriate înregistrate”, ea este într-un total valabilă și pentru materia desfacerii căsătoriei: aceeași „sensibilitate”, același beneficiu al formei consolidate (Roma III).

²¹ S. Corneloup, V. Egéa, E. Gallant, F. Jault-Seseke, *Avant-propos*, în *Le droit européen des régimes patrimoniaux des couples. Commentaires des règlements 2016/1103 et 2016/1104*, Société de législation comparée, Paris, 2018, p. 13.

II. STUDII, ARTICOLE, OPINII

CONSIDERAȚII ÎN LEGĂTURĂ CU OBLIGAȚIA LEGALĂ DE ÎNTREȚINERE (II)



Ioana NICOLAE

Universitatea Transilvania din Brașov
Facultatea de Drept

Abstract

The legal obligation to maintain, by its purpose, aim of ensuring certain categories of persons needed for living. The foundation of this obligation is family relationships, but there are certain categories of people who benefit from this right without having family relationships. The sphere of the persons between whom there is the obligation to maintain has been fixed by the legislator, also the order in which maintenance is due, as well as the general conditions of the maintenance obligation. This part of the study outlined the order of maintenance and its general conditions.

Keywords: *legal obligation to maintain, order in which maintenance is due, conditions regarding the maintenance creditor, conditions regarding the maintenance debtor*

1. Ordinea în care se datorează obligația de întreținere

Potrivit art. 519 C.civ., întreținerea se datorează în ordinea următoare:

- a) soții și foștii soți își datorează întreținere înaintea celorlalți obligați;
- b) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;
- c) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor.

Textul articolului amintit trasează așadar ordinea imeprativă în care este datorată întreținerea, după cum urmează:

În primul rând, soții și foștii soți își datorează întreținere înaintea celorlalți obligați. Obligația de întreținere între soți există de la data încheierii căsătoriei și până la încetarea sau desfacerea acesteia prin divorț. În ceea ce îi privește pe foștii

soți, este de amintit că potrivit art. 389 alin. 2 C. civ., soțul divorțat are dreptul la întreținere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacități de muncă survenite înainte de căsătorie ori în timpul căsătoriei. El are drept la întreținere și atunci când incapacitatea se ivește în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea este cauzată de o împrejurare în legătură cu căsătoria. Este de precizat însă că această obligație va înceta în ipoteza recăsătoririi soțului îndreptățit la întreținere. În cazul constatării nulității căsătoriei, soțul de bună credință din căsătoria putativă va putea beneficia de întreținere până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, potrivit art. 304 C. civ.

În al doilea rând, în ipoteza existenței descendenților, rezultați fie din căsătorie, fie din afara căsătoriei dar a căror filiație a fost stabilită față de ambii părinți, fie din adopție, sau a ascendenților, aceștia nu vor putea fi obligați la întreținere înaintea soțului ori fostului soț¹. Descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat. Așadar, în ipoteza în care există atât descendenți (spre exemplu copii, nepoti, strănepoți etc), cât și ascendenți (părinți, bunici, străbunici etc), creditorul întreținerii se va îndrepta în primul rând împotriva descendenților în ordinea gradului de rudenie cel mai apropiat și doar în ipoteza în care nu este în măsură să se îndeplinească se va îndrepta împotriva ascendenților, din nou în funcție de gradul de rudenie cel mai apropiat. Este de asemenea posibil ca o parte a întreținerii să fie obținută de la descendenți iar restul de la ascendenți.

În al treilea rând, frații și surorile își datorează întreținere după părinți, dar înaintea bunicii. Așadar, în ipoteza în care o persoană este necăsătorită și nu are descendenți, ea va solicita în primul rând întreținere părinților săi, apoi se va îndrepta împotriva fraților sau surorilor sale și abia în final împotriva bunicii săi.

2. Particularitățile obligației de întreținere

Ca regulă, obligația legală de întreținere prezintă caracter personal și are un singur debitor și un singur creditor. Prin excepție de la aceasta regulă, există obligații cu o pluralitate de debitori. Astfel, potrivit art. 521 alin. 1 C. civ., în cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute la art. 516 C. civ. sunt obligate să întrețină aceeași persoană, ele vor contribui la plata întreținerii, proporțional cu mijloacele pe care le au. Cu toate acestea, potrivit art. 521 alin. 2 C. civ., dacă părintele are drept la întreținere de la mai mulți copii, el poate, în caz de urgență, să pornească acțiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreținerea se poate întoarce împotriva celorlalți obligați pentru partea fiecăruia. Deci

¹ M.M. Pivniceru, I. Nicolae în lucrarea în G. Boroi, M.M. Pivniceru, C.A. Anghelescu, B. Nazat, I. Nicolae, T.V. Rădulescu, *Fișe de drept civil*, ed. a 3-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2018, p. 873.

în această ipoteză părintele poate solicita toată întreținerea de la un singur copil, urmând ca acesta din urmă, pe calea acțiunii în regres să solicite fraților și surorilor lui partea corespunzătoare din contribuția datorată de aceștia.

Obligația de întreținere subsidiară o întâlnim în ipoteza reglementată de art. 522 C. civ., respectiv, în cazul în care cel obligat în primul rând la întreținere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanța de tutelă le poate obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreținere să o completeze, în ordinea stabilită la art. 519 C. civ. Spre exemplu, o persoană căsătorită solicită întreținere de la soțul său, însă acesta nu este în măsură să acopere integral nevoile creditorului. În această ipoteză întreținerea poate fi completată prin contribuția copiilor.

Obligația de întreținere este divizibilă. Potrivit art. 523 C. civ., când cel obligat nu poate presta, în același timp, întreținere tuturor celor îndreptățiți să o ceară, instanța de tutelă, ținând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreținerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreținerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptățite să o ceară. În acest caz, instanța hotărăște, totodată, modul în care se împarte întreținerea între persoanele care urmează a o primi. Așadar, în această ipoteză, instanța de tutelă va putea dispune, fie ca întreținerea să fie plătită unei singure persoane, fie ca întreținerea să se împartă între mai multe sau între toate persoanele îndreptățite să o ceară.

3. Condițiile obligației de întreținere

Potrivit art. 513 C. civ., obligația de întreținere există numai între persoanele prevăzute de lege. Ea se datorează numai dacă sunt întrunite condițiile cerute de lege. Teza finală a textului prezentat se referă la îndeplinirea condițiilor cerute de lege atât în privința creditorului, cât și a debitorului întreținerii.

În ceea ce îl privește pe creditorul întreținerii, condițiile cumulative pe care trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de întreținere sunt următoarele:

a) să se afle în stare de nevoie. Potrivit art. 524 teza I C. civ., are drept la întreținere numai cel care se află în nevoie. Starea de nevoie a fost definită ca fiind situația unei persoane care nu își poate satisface necesitățile materiale, firești, de hrană, îmbrăcăminte, locuință, medicamente, precum și cele spirituale, cum sunt cele legate de educație, informare, evoluție culturală etc².

Trebuie precizat că acela care solicită întreținere trebuie să facă dovada stării sale de nevoie, aspect pe care îl poate dovedi cu orice mijloc de proba, fiind vorba despre o chestiune de fapt. Starea de nevoie se poate întinde asupra tuturor aspectelor cuprinse de definiția anterioară, sau poate privi doar o parte a acestora, adică poate fi totală sau parțială, de asemenea, poate fi temporară sau permanentă.

² M. Avram, *Drept civil. Familia*, ed. a 2-a revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 515.

b) să nu se poată întreține din munca sau din bunurile sale. Potrivit art. 524 teza a II-a C. civ., este necesar ca creditorul întreținerii să nu se poată întreține din munca sau din bunurile sale.

Trebuie să precizăm că imposibilitatea creditorului întreținerii de a se întreține din muncă poate fi datorată incapacității sale de muncă, dar nu exclusiv din acest considerent, sfera de cuprindere fiind mai largă. Așa cum s-a subliniat în doctrină³, poate fi vorba despre o boală, de consecințele unei vătămări corporale sau a sănătății, de bătrânețe sau ipoteza unui tânăr apt de muncă dar care se preocupă de desăvârșirea sa profesională.

Precum în cazul stării de nevoie, și imposibilitatea întreținerii din muncă reprezintă o situație de fapt ce poate fi probată cu orice mijloc de probă.

Trebuie reținut că starea de nevoie a creditorului întreținerii nu este raportată exclusiv la incapacitatea sa de a întreține din muncă, ci legiuitorul face trimitere și la lipsa altor venituri precum și a bunurilor care să îi permită ca prin valorificare să acopere cheltuielile de întreținere.

c) ca regulă, starea de nevoie a creditorului întreținerii să nu se datoreze propriei culpe. Prin excepție însă, potrivit art. 526 alin. 2 C. civ., acela care se află în stare de nevoie din culpa sa poate cere numai întreținerea de strictă necesitate.

d) să nu se facă vinovat față de debitorul întreținerii de fapte grave, contrare legii ori bunelor moravuri. Potrivit art. 526 alin. 1 C. civ., nu poate pretinde întreținere acela care s-a făcut vinovat față de cel obligat la întreținere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri. Așa cum s-a surprins în doctrină⁴, prin aceste dispoziții se face aplicarea principiului echității care guvernează legea civilă, pentru că este total inechitabil ca o persoană să fie obligată să-i presteze întreținere unei rude apropiate care a avut, față de debitorul obligației, o comportare necorespunzătoare.

În ceea ce îl privește pe debitorul întreținerii, condițiile cumulative pe care trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de întreținere sunt următoarele:

a) să fie persoana desemnată de lege în acest sens. Textul art. 516 C. civ. stabilește sfera persoanelor între care există obligația de întreținere.

b) este necesar să nu existe alte persoane obligate la a presta întreținerea înaintea persoanei chemate să o presteze. Așadar, ordinea prestării întreținerii stabilită în cuprinsul art. 519 C. civ. prezintă caracter imperativ. În alte cuvinte, debitorul întreținerii nu poate alege persoana care dorește să îi presteze întreținere, fiind obligat să solicite aceasta în funcție de ordinea stabilită de legiuitor.

c) debitorul întreținerii trebuie să aibă mijloacele pentru a presta întreținerea ori cel puțin posibilitatea dobândirii mijloacelor pentru a o presta. Potrivit art. 527

³ M. Avram, *Drept civil. Familia*, ed. a 2-a revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2016, p. 515.

⁴ A. Bacaci, V.C. Dumitrache, C.C. Hageanu, *Dreptul familiei*, ed. 7, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 274.

C. civ., poate fi obligat la întreținere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace.

La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreținerea se ține seama de veniturile și bunurile acestuia, precum și de posibilitățile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligații ale sale.

Textul legal impune așadar ca debitorul întreținerii să dețină mijloacele necesare pentru a presta întreținerea. Dacă spre exemplu acesta nu deține mijloacele necesare pentru a presta întreținerea în integralitate, el va fi obligat să o pres-teze proporțional cu mijloacele pe care le deține.

Tot acest text legal face trimitere și la posibilitățile de realizare a veniturilor, adică în alte cuvinte, dacă cel obligat la întreținere are aptitudinea de a munci, deși nu o face, el nu poate fi scutit de a-și îndeplini obligația legală de întreținere. În astfel de ipoteze cuantumul pensiei de întreținere se va raporta la venitul minim pe economie. În ipoteza în care debitorul este șomer, acesta poate fi scutit de plata pensiei de întreținere, raportat la situația particulară în care se găsește⁵.

În privința veniturilor debitorului este de precizat că se încadrează în această sfera veniturile din muncă, precum și orice alte venituri care au caracter de permanență. Potrivit Deciziei nr. 21/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, ce a fost publicată în M. Of. nr. 943 din 21 decembrie 2015, s-a stabilit: „În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 527 alin. (2) și art. 529 alin. (1) și (2) C.civ., echivalentul valoric al normei de hrană prevăzute de art. 2 alin. (4) și art. 4 alin. (4) din O.G. nr. 26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nu se include în totalul veniturilor nete lunare în raport de care se stabilește pensia de întreținere datorată de către părinte copilului”. Sunt avute în vedere veniturile realizate exclusiv de către debitorul întreținerii, nu și veniturile realizate de soțul debitorului ori alte persoane cu care acesta locuiește⁶.

Potrivit art.528 C.civ., starea de nevoie a persoanei îndreptățite la întreținere, precum și mijloacele celui care datorează întreținere pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

4. Concluzii

Obligația de întreținere are un caracter complex întrucât nu se referă strict la satisfacerea nevoilor alimentare ale creditorului său, înglobând în sfera sa de cuprindere și necesitățile de a oferi locuință, îngrijiri medicale precum și nevoi

⁵ E. Florian, *Dreptul familiei*, ed. 4, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 325.

⁶ A se vedea, în același sens, E. Florian, *Dreptul familiei*, ed. 4, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 323.

social-culturale. Sfera persoanelor îndreptățite la întreținere, ordinea în care aceasta se datorează, precum și condițiile ce trebuie îndeplinite cumulativ atât în privința creditoului întreținerii, cât și în privința debitoului întreținerii, au fost reglementate de legiuitor, acestea fiind prezentate în cele două părți ale studiului dedicat obligației de întreținere, inclusiv particularitățile pe care această obligație le prezintă.

Bibliografie

- G. Boroi, M.M. Pivniceru, C.A. Anghelescu, B. Nazat, I. Nicolae, T.V. Rădulescu, *Fișe de drept civil*, ed. a 3-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2018
- M. Avram, *Drept civil. Familia*, ed. a 2-a revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2016
- A. Bacaci, V.C. Dumitrache, C.C. Hageanu, *Dreptul familiei*, ed. 7, Ed. C.H. Beck, București, 2012
- E. Florian, *Dreptul familiei*, ed. 4, Ed. C.H. Beck, București, 2011

O ABORDARE DIFERENȚIALĂ A DREPTULUI MUNCII DIN SPAȚIUL ROMÂNESC: CÂTEVA VARIABILE¹



Conf. univ. dr. Septimiu Panainte

Facultatea de Drept,
Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași

Abstract

The study aims to present a comparative research considering some juridical institutions regulated in Romanian Labor Code and in the Labor Code of Republic of Moldova.

First, we have presented and explained the research method based on differential mathematical functions.

Secondly, we have underlined and briefly analyzed several different regulations of the Moldavian Labor Code that can be considered as a possible basis for improving Romanian regulations.

For example, in the case of the posting of workers, the regulation in the Republic of Moldova stipulates that the worker's agreement is mandatory, unlike the Romanian regulation, which allows employers to impose such changes of the job over a long period of time (maximum one year).

However, despite the differences presented, we consider that these two Labor Codes are following the same principles and express homogeneity as a result of a profound phenomenon of legal acculturation.

Keywords: *Labor Code of Republic of Moldova, Labor Code of Romania, comparative research, independent variables, posting of workers*

I. Prolegomene

1. În condițiile celebrării a 100 de ani de la Unirea din anul 1918, apare oportună raportarea la „spațiul românesc” sau chiar „spațiul juridic românesc”. În acest context aniversar, am considerat utilă și interesantă o sintetică analiză comparativă a unor instituții juridice identificate atât în Codul muncii din România, cât și în cel al Republicii Moldova.

¹ Studiul a fost prezentat în cadrul Conferinței Naționale „Dreptul muncii: trecut, prezent și perspectivă”, organizată de către Facultatea de Drept a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, sub egida Centenarului, la 19 octombrie 2018, fiind în curs de publicare în volumul conferinței.

Adoptarea celor două coduri, în același an, cel al României în ianuarie 2003 și cel al Republicii Moldova în martie, nu este întâmplătoare. În mod evident fiecare dintre aceste acte normative fundamentale, cu efecte plenare în plan juridic, social și economic, exprimă un anumit specific. Regăsim, astfel, instituții juridice și soluții de reglementare corespondente, identice, asemănătoare sau deosebite.

2. Prin studiul de față ne-am propus o analiză succintă axată pe unele soluții de reglementare diferite cu relevarea resortului acestora. Mai mult, alegerea instituțiilor comparate a avut în vedere unele dintre reglementările suport regăsite în Codul muncii din Republica Moldova care ar putea constitui, fie și în parte, alternative la reglementările corespondente din Codul muncii adoptat în România. Demersul este provocator în condițiile în care, de regulă, analizele comparative sunt realizate prin raportare la legislația altor state, considerate referențiale, și, în principal, prin raportare la „modelul francez”.

Un demers comparatist privilegiază cercetătorul prin prisma faptului că, observând soluții de reglementare multiple, acesta este obligat în procesul analitic să își explice și să evalueze diferențele. Această evaluare se realizează prin prisma vectorului obiectiv sau subiectiv determinant și efectelor corespondente ale normei, congruenței dintre scopul urmărit și efectele real produse, care, în registru critic, pot fi apreciate ca fiind benefice, parțial benefice sau negative (în plan economic, social etc.).

3. Legat de metoda cercetării, am avut ca reper modelul matematic al ecuațiilor diferențiale care presupun o funcție de identificat, fiind date sau identificabile unele derivate ale acesteia, precum și unele variabile independente.

Spunem, adesea, doctrinari și practicieni deopotrivă, că efortul nostru de interpretare juridică este menit a identifica „voința și rațiunea legiuitorului” fiind preocupați să stabilim sensul în care norma se impune a fi înțeleasă și aplicată, eventual în corelație cu alte norme convergente sau divergente. Avem astfel în vedere, felul în care legiuitorul cuantifică izvorul material de drept, stabilește o anumită conduită de urmat și preconizează anumite efecte (corective, constructive, prohibitive etc.).

Prin natura ei, conduita prescrisă, deși aptă, este posibil să nu conducă în mod necesar și/sau exclusiv la producerea efectelor urmărite de către legiuitor. Prin urmare, dispoziția explicită a normei și finalitatea urmărită trebuie să fie văzute în procesul de interpretare ca aflându-se într-o legătură indisolubilă.

Căutăm, de fapt, să identificăm și să înțelegem funcția exprimată în modul de acțiune prescris, aplicat la o ipoteză/sumă de premise și condiții și operațional prin prisma finalității urmărite. Cu alte cuvinte, ne preocupă funcția care, aplicată derivatelor și variabilelor independente (argumente), conferă normei aptitudinea (valoarea) de a atinge finalitatea urmărită de legiuitor.

4. În concret, cu titlu de exemplu, putem realiza o aplicație metodologică în considerarea delegării sau detașării. Astfel:

Funcția reglementării poate fi identificată cu *ratio legis*, aspect aflat în directă legătură cu izvorul material de drept, respectiv necesitatea obiectivă pentru angajator de a beneficia, în virtutea scopului economic/public al activității sale, de o anumită flexibilitate prin prisma posibilităților de a utiliza activitatea salariatului în alte locuri decât cele convenite prin contractul individual de muncă.

În acest caz, *derivatele* se exprimă în mai mulți factori/parametri principali și intrinseci:

- unul spațial – locul muncii;
- unul temporal – perioada de timp în care poate avea loc modificarea locului muncii;
- unul juridic – condiționalitatea dată de imperativul constituțional al garanțării libertății muncii, particularizat în forma dreptului constituțional la libera alegere a locului de muncă, și de necesitatea respectării unui just echilibru între drepturile salariatului și angajatorului.

În raport de instituțiile juridice fundamentale ale unei ramuri de drept, care sunt omniprezente în sistemele juridice naționale aparținând aceleiași familii, funcțiile și derivatele acestora sunt relativ constante în timp.

Variabilele independente (extrinseci) exhibă în plan formal o anumită opțiune de politică legislativă și concretizează condițiile operaționale ale instituției juridice. Aceste variabile prezintă o anumită dinamică determinată de epoca istorică și imperativele/condițiile specifice, de spațiul geografic, de profilul destinatarilor normei juridice, de influențele sistemice și fenomenele de aculturație juridică manifeste.

În exemplul avansat aceste *variabile independente* privesc:

- necesitatea și forma acordului salariatului pentru modificarea locului de muncă;
- necesitatea, forma și conținutul actului prin care se dispune modificarea unilaterală sau se realizează modificarea convențională a locului muncii;
- durata concretă a perioadei de modificare unilaterală sau convențională a locului muncii;
- condițiile și durata prelungirii modificării unilaterale sau convenționale a locului muncii;
- necesitatea ca angajatorul să motiveze sau nu modificarea unilaterală a locului de muncă sau durata acesteia;
- posibilitatea și eventual condițiile în care se poate refuza modificarea unilaterală a locului muncii.

5. Pentru analiza comparativă pe care o propunem, voi prezenta în cele ce urmează câteva reglementări relevante ale Codului muncii din Republica

Moldova² (al doilea termen de comparat) făcând câteva observații fără a mai relua bine cunoscutele reglementări corespondente ale Codului muncii din România (primul termen al comparației).

II. Soluții de reglementare în Codul muncii din Republica Moldova: câteva variabile

6. Având în vedere aplicația exemplificativă de mai sus, identificăm în cele ce urmează variabilele independente ale instituției detașării reglementate de Codul muncii din Republica Moldova.

Conform art. 71 alin. (1), detașarea „poate fi dispusă numai cu acordul scris al salariatului pentru o perioadă de cel mult un an și se efectuează în temeiul unui contract individual de muncă distinct pe durată determinată”. În același sens, potrivit art. 77 lit. e¹⁾, în caz de detașare, contractul individual de muncă “se suspendă prin acordul părților, exprimat în formă scrisă”.

Pe fondul unor dispoziții constituționale și generale privind dreptul la muncă și libertatea de alegere a locului de muncă asemănătoare cu cele din România³, variabilele independente identificate privesc în principal necesitatea și forma acordului salariatului la detașare, precum și impunerea expresă a unui contract individual de muncă distinct pe durată determinată în baza căruia detașarea este executată. Aceste elemente distinctive față de reglementarea din România sunt, înainte de toate, în acord cu standardele constituționale, dreptul la libera alegere a locului de muncă trebuind să fie garantat.

Dimpotrivă, reglementarea din România poate fi apreciată ca precară și perfectibilă în condițiile în care detașarea este posibilă ca act unilateral de modificare a locului muncii pentru o perioadă de timp de până la 1 an⁴.

² Codul muncii al Republicii Moldova, publicat în M. Of. nr. 159-162/29.07.2003, cu modificările și completările ulterioare (disponibil la <http://lex.justice.md/md/326757/>).

³ Art. 43 alin. 1 din Constituția Republicii Moldova (*Dreptul la muncă și la protecția muncii*) statuează că „Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului”. Totodată, la nivel general, în capitolul din Codul muncii dedicat principiilor de bază, art. 6 (*Neîngrădirea dreptului la muncă și libertatea muncii*) prevede:

„(1) Libertatea muncii este garantată prin Constituția Republicii Moldova.

(2) Orice persoană este liberă în alegerea locului de muncă, a profesiei, meseriei sau activității sale.

(3) Nimeni, pe toată durata vieții sale, nu poate fi obligat să muncească sau să nu muncească într-un anumit loc de muncă sau într-o anumită profesie, oricare ar fi acestea”.

⁴ Considerăm că dispozițiile art. 45-46 din Codul muncii din România neagă caracterul intuitiv *personae* al contractului de muncă și sunt de natură să încalce demnitatea în muncă. Pentru dezvoltări, a se vedea S. Panainte, *Despre (in)suficiența reglementării dreptului la demnitate în muncă*, în Revista română de drept privat nr. 1/2018, pp. 135-152.

7. Codul muncii din Republica Moldova reglementează expres la art. 78 lit. d¹⁾ și e) două cazuri de suspendare a contractului individual de muncă din inițiativa salariatului care constituie, în esența lor, cazuri particulare reglementate ale excepției de neexecutare a contractului:

- neachitarea sau achitarea parțială, cel puțin 2 luni consecutive, a salariului sau a altor plăți obligatorii (lit. d¹⁾)⁵;
- existența unor condiții de muncă nesatisfăcătoare din punctul de vedere al protecției muncii (lit. e);

Chiar dacă s-ar simți nevoia unor nuanțări care să surprindă necesitatea ca între cele două neexecutări de contract să existe o anumită proporționalitate, astfel încât riscul de abuz de drept să fie diminuat, consacrarea unor asemenea posibilități pentru salariat de a reacționa la neexecutări culpabile ale contractului de către angajator, cu consecința evitării unor riscuri imediate sau ca alternativă la sesizarea instanței de judecată (care presupune cheltuieli și timp până la soluționarea cauzei) poate fi apreciată ca utilă.

8. În ceea ce privește demisia, aceasta este reglementată în cadrul art. 85 care, la alin. 1, prevede că aceasta trebuie notificată angajatorului „prin cerere scrisă, cu 14 zile calendaristice înainte” (în cazul funcțiilor de execuție). În continuare, conform alin. (4), se statuează că timp de 7 zile calendaristice de la data depunerii cererii de demisie „salariatul are dreptul să-și retragă cererea sau să depună o nouă cerere, prin care să o anuleze pe prima. În acest caz, angajatorul este în drept să-l elibereze pe salariat numai dacă, până la retragerea (anularea) cererii depuse, a fost încheiat un contract individual de muncă cu un alt salariat în condițiile prezentului cod”⁶.

Durata preavizului și posibilitatea revocării demisiei constituie variabilele independente relevante. Dincolo de lipsa unei anumite rigori terminologice, textul consacră expres posibilitatea condiționată de „retragere” a demisiei, având în vedere și faptul că există situații în care aceasta nu reprezintă rezultatul firesc al deciziei salariatului de a pune capăt contractului de muncă, ci o reacție de moment la o anumită situație conflictuală. Totodată, în mod limitat, textul poate fi utilizat pentru a lipsi în mod imediat de efecte o „demisie în alb”.

9. O reglementare mai elaborată și mai nuanțată față de cea din România găsim și în privința despăgubirilor care trebuie acordate în situația reintegrării în post, în art. 90 care poartă denumirea marginală *„Răspunderea angajatorului pentru transferul sau eliberarea nelegitimă din serviciu”*.

Astfel, conform alin. 2, repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului „constă în:

⁵ Lit. d¹⁾ a fost introdusă la art. 78 alin. (1) prin LP 205 din 20.11.15, M. Of. nr. 340-346/18.12.2015.

⁶ Art. 85 alin. (4) a fost modificat în acest sens prin LP 205 din 20.11.15, M. Of. nr. 340-346/18.12.15.

a) plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă;

b) compensarea cheltuielilor suplimentare legate de contestarea transferului sau a eliberării din serviciu (consultarea specialiștilor, cheltuielile de judecată etc.);

c) compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului”.

Raportat la prejudiciul moral, mărimea reparării acestuia se determină de către instanța de judecată, ținându-se cont de aprecierea dată acțiunilor angajatorului, și nu poate fi mai mică decât echivalentul unui salariu mediu lunar al angajatului (alin. 3).

Pentru situația în care se dorește evitarea reintegrării, conform alin. (4) „părțile pot încheia o tranzacție de împăcare, iar în caz de litigiu – instanța de judecată poate încasa de la angajator, cu acordul salariatului, în beneficiul acestuia, o compensație suplimentară la sumele indicate la alin. (2) în mărime de cel puțin 3 salarii medii lunare ale salariatului”.

Reglementarea Codului muncii din România, deși sintetică, nu exclude obligarea la repararea prejudiciului cauzat salariatului sub toate cele 3 aspecte menționate în art. 90 alin. (2) mai sus citat.

Totuși, art. 90 are, în primul rând, avantajul unui plus de claritate. În al doilea rând, din perspectiva daunelor morale, acestea sunt inerente faptului că o anumită perioadă de timp salariatul (și eventual alți membri ai familiei sale) este, până la acoperirea prejudiciului calculat prin raportare la salariile de care a fost lipsit salariatul, în mod nelegal și/sau netemeinic, lipsit de veniturile aferente exercițiului dreptului constituțional la muncă. Așadar, apare firească reglementarea acestora, iar consacrarea unui minim are avantajul că, în raport de acesta, salariatul nu este ținut să administreze probe.

Totodată, în principiu, funcția reglementării pornește de la premisa potrivit căreia un salariat concediat nelegal și/sau netemeinic ar urmări, de cele mai multe ori, și reintegrarea sa. Totuși, o asemenea alegere ar putea interveni atunci când acesta nu mai dorește să se expună unui climat de muncă deteriorat ca urmare a conflictului preexistent, acutizat eventual de judecata intervenită între cele două părți (caz în care putem identifica o culpă rezidentă a angajatorului care, prin actul emis și anulat, indirect, determină de fapt și renunțarea salariatului la reintegrarea efectivă pe postul anterior deținut). Este posibil, de asemenea, ca, între timp și forțat de împrejurări, salariatul reclamant să găsească un alt loc de muncă, pe care îl poate aprecia ca fiind mai potrivit sau nu față cel anterior în care ar putea cere reintegrarea. În această a doua ipoteză, dacă noul loc de muncă nu este în sine apreciat ca fiind cel puțin la fel de bun față cel anterior, renunțarea la reintegrare poate fi cauzată de motivul expus în prima ipoteză. Dacă noul loc de muncă este apreciat ca fiind mai avantajos, atunci alegerea salariatului de a renunța la reintegrare nu este determinată de acțiunile culpabile ale angajatorului pârât.

Față de aceste ipoteze de lucru, se poate aprecia că, în general, posibilitatea salariatului de a primi, în cazul în care nu solicită reintegrarea, o compensație suplimentară în cuantum de cel puțin 3 salarii medii lunare, apare a fi adecvată.

Prin urmare, consacrarea expresă a variabilelor independente de la art. 90 alin. (2) lit. b) și c), respectiv de la alin. (3) și (4) poate fi apreciată în sens pozitiv.

10. După cum rezultă din dispozițiile art. 104 din Codul muncii, o atenție specială a acordat legiuitorul din Republica Moldova și regimului muncii suplimentare.

Conform alin. (2) atragerea la muncă suplimentară poate fi dispusă de angajator fără acordul salariatului numai în caz excepțional, în următoarele 2 situații:

„a) pentru efectuarea lucrărilor necesare pentru apărarea țării, pentru preîntâmpinarea unei avarii de producție ori pentru înlăturarea consecințelor unei avarii de producție sau a unei calamități naturale;

b) pentru efectuarea lucrărilor necesare înlăturării unor situații care ar putea periclita buna funcționare a serviciilor de aprovizionare cu apă și energie electrică, de canalizare, poștale, de telecomunicații și informatică, a căilor de comunicație și a mijloacelor de transport în comun, a instalațiilor de distribuire a combustibilului, a unităților medico-sanitare”.

Totodată, în alin. (3) este consacrată regula efectuării muncii suplimentare cu acordul scris al salariatului, fiind indicate următoarele cazuri:

„a) pentru finalizarea lucrului început care, din cauza unei rețineri neprevăzute legate de condițiile tehnice ale procesului de producție, nu a putut fi dus pînă la capăt în decursul duratei normale a timpului de muncă, iar întreruperea lui poate provoca deteriorarea sau distrugerea bunurilor angajatorului sau ale proprietarului, a patrimoniului municipal sau de stat;

b) pentru efectuarea lucrărilor temporare de reparare și restabilire a dispozitivelor și instalațiilor, dacă deficiențele acestora ar putea provoca încetarea lucrului pentru un timp nedeterminat și pentru mai multe persoane;

c) pentru efectuarea lucrărilor impuse de apariția unor circumstanțe care ar putea provoca deteriorarea sau distrugerea bunurilor unității, inclusiv a materiei prime, materialelor sau produselor;

d) pentru continuarea muncii în caz de neprezentare a lucrătorului de schimb, dacă munca nu admite întrerupere. În aceste cazuri, angajatorul este obligat să ia măsuri urgente de înlocuire a salariatului respectiv”.

În orice alte situații efectuarea de ore suplimentare este condiționată atât de acordul scris al salariatului, cât și de cel al reprezentanților salariaților.

Date fiind aceste cazuri expres reglementate, ordinul sau solicitarea angajatorului trebuie să fie scrise și motivate.

Aspectele legate de necesitatea acordului scris al salariaților pentru efectuarea de ore suplimentare și motivarea dispoziției/solicitării formulate de către

angajator (variabile independente) denotă o rigoare și o grijă aparte pentru dreptul salariatului la respectarea timpului de muncă, fiind de natură să conducă la limitarea cazurilor în care angajatorul ar abuza de prerogativele sale.

11. În privința reținerilor din salariu, legiuitorul din Republica Moldova a optat pentru soluția preexistentă Codului muncii din România (decizia de imputare) și susținută de o parte a doctrinei.

Astfel, în art. 148 (*Reținerile din salariu*) alin. 2 se prevede că reținerile pentru achitarea datoriilor salariaților față de angajator se pot face în baza ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) acestuia în următoarele situații:

- „a) pentru restituirea avansului eliberat în contul salariului;
- b) pentru restituirea sumelor plătite în plus în urma unor greșeli de calcul;
- c) pentru acoperirea avansului necheltuit și nerestituit la timp, eliberat pentru deplasare în interes de serviciu sau transferare într-o altă localitate ori pentru necesități gospodărești, dacă salariatul nu contestă temeiul și cuantumul reținerilor;
- d) pentru repararea prejudiciului material cauzat unității din vina salariatului”.

În aceste cazuri, conform alin. (3), angajatorul „are dreptul să emită ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) de reținere în termen de cel mult o lună din ziua expirării termenului stabilit pentru restituirea avansului sau achitarea datoriei, din ziua efectuării plății greșit calculate ori a constatării prejudiciului material. Dacă acest termen a fost omis ori salariatul contestă temeiul sau cuantumul reținerii, litigiul se va examina de către instanța de judecată la cererea angajatorului sau salariatului”.

Dacă în cazurile de la art. 148 alin. (2) lit. a)-c), în termeni generali, soluția de reglementare ne apare potrivită, în cazul reparării prejudiciului material prevăzut la lit. d) considerăm că opțiunile de reglementare pot fi văzute ca alternative și utilizabile în raport de specificul relațiilor de muncă și de riscul ca angajatorul să abuzeze de poziția sa dominantă. În orice caz, este de remarcat că, în fond, nu este vorba numai de modalitățile procedurale privind repararea prejudiciului, ci și de constatarea îndeplinirii condițiilor pentru angajarea răspunderii patrimoniale.

12. Un alt aspect care poate fi relevant privește posibilitatea încheierii neîngrădite a unor contracte de muncă pe durată determinată atunci când angajator este o persoană fizică (art. 284)⁷.

Această reglementare conferă o anumită flexibilitate în cazul particular al angajatorului persoană fizică care ar putea încheia un contract pe durată determinată fără a fi în postura de a justifica încadrarea într-unul din cazurile expres și limitativ prevăzute de lege. Implicit, încetarea contractului s-ar produce

⁷ Art. 284 prevede următoarele: „La înțelegerea părților, contractul individual de muncă între salariat și angajatorul persoană fizică poate fi încheiat atât pe o durată nedeterminată, cât și pe una determinată”.

fără ca această etapă să aibă o dimensiune formală accentuată, cum este în cazul concedierii. Spre exemplu, motivația obiectivă economică a desființării postului de către angajatorul persoană fizică nu poate fi tratată în același mod ca în cazul angajatorului persoană juridică.

13. În planul răspunderii patrimoniale a angajatorului, art. 332 (*Modul de examinare a litigiilor privind repararea prejudiciului material și celui moral cauzate salariatului*) prevede următoarele:

„(1) Cererea scrisă a salariatului privind repararea prejudiciului material și celui moral se prezintă angajatorului. Angajatorul este obligat să înregistreze cererea respectivă, s-o examineze și să emită ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) corespunzător în termen de 10 zile calendaristice din ziua înregistrării acesteia, aducându-l la cunoștință salariatului sub semnătură.

(2) Dacă salariatul nu este de acord cu ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului sau dacă ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) nu a fost emis în termenul prevăzut la alin. (1), salariatul este în drept să se adreseze cu o cerere în instanța de judecată pentru soluționarea litigiului individual de muncă apărut (titlul XII)”.

Am reținut atenția acordată dimensiunii amiabile a angajării răspunderii patrimoniale⁸, posibilă și prin raportare la dispozițiile art. 253 alin. (2) al Codului muncii din România. Procedura prealabilă de solicitare a reparării prejudiciului de către angajator, precum și obligarea acestuia la formularea unui răspuns, în cunoștință de cauză și conștient de riscul deducerii conflictului spre soluționare la instanța judecătorească, sunt de natură să ajute, cel puțin în anumite cazuri, la realizarea unei înțelegeri între cele două părți, evitându-se astfel un proces, efectuarea de cheltuieli suplimentare de către salariat și amânarea momentului reparării prejudiciului.

14. Codul muncii din Republica Moldova reglementează jurisdicția muncii în Titlul XII, art. 348-370. Dintre soluțiile de reglementare diferite reținem termenul de prescripție a dreptului material la acțiune reglementat de art. 335 alin. 1 lit. a), în cadrul Capitolului II (*Jurisdicția individuală*).

Astfel, cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă trebuie depusă la instanța de judecată „în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său”. Este vorba de un termen general de prescripție impus în materia litigiilor de muncă expuse la art. 354 (nefiind limitat doar la contestarea actelor bilaterale ale angajatorului). Excepție

⁸ Pentru cazul angajării răspunderii patrimoniale a salariatului, art. 343 alin. (1) al Codului muncii din Republica Moldova prevede că „salariatul vinovat de cauzare angajatorului a unui prejudiciu material îl poate repara benevol, integral sau parțial”. În acest sens, prin acordul părților, repararea prejudiciului se poate face în rate, salariatul asumându-și un angajament scris cu indicarea termenelor concrete de achitare (alin. (2)).

face doar acțiunea în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului, care se prescrie în termen de 3 ani „de la data apariției dreptului respectiv”, conform art. 355 alin. 1 lit. b).

Art. 354 mai prevede, în alin. (2), faptul că, în cazul cererilor depuse cu omiterea, din motive întemeiate, a termenelor de mai sus, acestea pot fi repuse în termen de către instanța de judecată.

Reglementările acestor termene în România sunt mai nuanțate, poate prea nuanțate dacă avem în vedere și dubla reglementare, atât prin Codul muncii cât și prin Legea dialogului social. Ceea ce ne-a reținut însă atenția la dispozițiile mai sus citate din Republica Moldova este faptul că termenul de 3 luni, deși redus în anul 2010 de la un an⁹, este sensibil mai mare decât termenele de 30 și 45 de zile. Acest termen mai generos este de natură să permită salariatului sau fostului salariat să se pregătească, dacă este cazul, inclusiv din punct de vedere financiar, pentru inițierea și susținerea unui proces, să consulte specialiști etc. Apreciem că, mai ales în cazul celor licențiați, un termen de prescripție scurt poate diminua excesiv gradul de accesibilitate al organelor de jurisdicție, chiar dacă acesta funcționează în favoarea ideii de certitudine a raporturilor de muncă, de definitivare neîntârziată a problematicilor derivate din acestea.

III. Scurte considerații finale

15. Soluțiile diferite ale Codului muncii din Republica Moldova nu sunt de esență, putându-se constata, dintr-o perspectivă generală, omogenitatea principalelor linii de reglementare din cele două coduri. Așadar, *mutatis mutandis* și *exceptis excipiendis*, cele două coduri prezintă, într-o arhitectură puțin diferită, aceleași instituții juridice și exprimă aceleași principii de reglementare.

Considerăm că această omogenitate regăsită în plan esențial este rezultatul unui fenomen asumat și complex de aculturație juridică, manifest pe fondul unei interdependențe organice, care denotă resorturi mult mai profunde: istorice, culturale și, în ultimă instanță, de spiritualitate românească¹⁰.

Cu toate acestea, sunt inerente unele diferențe de detaliu, iar o evaluare critică a acestora nu poate să nu țină cont de specificul celor două spații românești. Pe acest fond, anumite opțiuni diferite ale legiuitorului din Republica Moldova apar a fi interesante în realizarea unui exercițiu comparatist și chiar utile pentru formularea unor propuneri *de lege ferenda*.

⁹ Prin pct. 41 al articolului unic din Legea nr. 168/2010 pentru modificarea și completarea Codului muncii al Republicii Moldova, publicată în M. Of. nr. 160-162/07.09.10.

¹⁰ Punct de vedere susținut și argumentat pe larg în prelegerea *Omogenitate arhitectonică în Codul muncii din România și din Republica Moldova*, susținută în cadrul Conferinței naționale „Dreptul românesc la 100 de ani de la Marea Unire”, 21-25 noiembrie 2018, Facultatea de Drept din cadrul Universității București, în curs de publicare.

ASIMILAREA ȘI ECHIVALAREA EFECTELOR DECIZIILOR CURȚII CONSTITUȚIONALE A ROMÂNIEI CU CELE ALE UNEI LEGI DE ABROGARE/MODIFICARE



Prof. univ. dr. Nasty Vlădoiu

Facultatea de Drept – Universitatea Transilvania din Brașov

Avocat în cadrul Baroului București

Abstract

The article analyzes the opinion of the Constitutional Court of Romania regarding the assimilation and equivalence of the effects of the decisions of the Constitutional Court which state the unconstitutionality of preexisting legal texts with those of a law of decriminalization – repeal/amendment. At the same time, the article discusses the possibility of extending such vision, taking into consideration the recitals of Decision no. 651 of October 25, 2018, to institutions of procedural civil law.

From this perspective, the analysis referred to review institution.

The Constitutional Court came up with a solution to the issue of assimilation and equivalence in terms of the effects of decisions of the Constitutional Court to those of decriminalization laws through repeal/amendment (in criminal law and criminal procedural law), leaving open the opportunity of asking some legitimate questions, on this subject, for other disciplines as well, such as civil procedural law.

Keywords: *assimilation, equivalence, Constitutional Court of Romania, repeal, amendment, review*

Introducere

În prezentul demers științific, ne propunem analiza efectelor deciziilor Curții Constituționale în raport cu cele ale unei legi de dezincriminare, abrogare și/sau modificare, din perspectiva asimilării și echivalării acestor efecte. Mai precis, asimilarea și echivalarea efectelor deciziei Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei prevederi legale, cu cele ale unei legi de abrogare/modificare, a unor texte legale preexistente. Dacă în materie penală și procesual penală, problematica a primit anumite dezlegări din partea Curții Constituționale a României, nu la fel stau lucrurile în materia dreptului procesual

civil. Pe cale de consecință, în cele ce urmează vom releva anumite aspecte de interes din această perspectivă.

Vom pleca de la întrebarea legitimă în opinia noastră, conform căreia, *cum poate o decizie a Curții Constituționale, prin care se admite o excepție de neconstituționalitate, ca din punct de vedere al asimilării și echivalării efectelor cu cele ale unei legi de dezincriminare, abrogare și/sau modificare, să afecteze anumite instituții de drept procesual și substanțial penal sau de drept procesual civil?*

Pentru a răspunde la această întrebare vom analiza câteva aspecte din decizii recente și relativ recente ale Curții Constituționale, în problematica de interes.

Astfel, Curtea Constituțională a fost chemată să examineze o excepție de neconstituționalitate ridicată în fața judecătorilor de scaun, care ulterior a făcut obiectul Deciziei Curții Constituționale cu numărul 651/25 octombrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 595 alin. (1) C. pr. pen. și ale art. 4 C. pen. Pe scurt, în paragraful 28 din cadrul deciziei, autorii excepției de neconstituționalitate au susținut că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) referitor la calitatea legilor, art. 15 alin. (2) referitor la Legea penală mai favorabilă, art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în fața legii, art. 23 alin. (12) referitor la principiul legalității pedepsei penale, art. 142 alin. (1) referitor la Curtea Constituțională ca garant al Supremației Constituției și art. 147 alin. (4) referitor la caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

Curtea Constituțională a constatat că autorii excepției aduc o critică prevederilor legale consacrate de art. 4 C. pen. și art. 595 alin. (1) C. pr. pen., în sensul că, acestea nu vizează ipoteza în care **legea penală incriminatoare este constatată neconstituțională** – drept urmare ea încetează să mai producă efecte juridice – ori este **afectată în orice alt mod** printr-o decizie a Curții Constituționale.

În context, se arată că, efectele juridice ale abrogării sunt aceleași cu efectele constatării neconstituționalității legii penale vechi de incriminare și că încetarea efectelor legii penale de incriminare constatate neconstituționale trebuie să aibă efect retroactiv. Totodată, s-a arătat că nu este admisibil ca producerea efectelor unor decizii ale Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unor norme de incriminare să depindă exclusiv de hazard, respectiv de momentul publicării sale în Monitorul Oficial, care poate fi anterior sau ulterior unei hotărâri penale definitive de condamnare, acest fapt fiind discriminatoriu; nu se poate ca decizia să nu producă niciun efect pentru persoana față de care s-a pronunțat deja o hotărâre penală definitivă de condamnare, dar să producă efect pentru persoana care a săvârșit aceeași faptă, dar al cărei proces este pendinte.

Foarte interesante ni se par considerentele care au stat la baza motivării deciziei Curții Constituționale, dintre care vom prezenta și noi câteva aspecte edificatoare și pentru demersul nostru științific.

Un prim aspect important este prevăzut în paragraful 33 al deciziei, prin care judecătorii constituționali ajung la concluzia că, *deși de regulă, eliminarea incriminărilor intervine odată cu abrogarea sau modificarea lor, conceptele de dezincriminare și respectiv abrogare, nu se suprapun*. Astfel, „dezincriminările intervin prin intermediul abrogării dar ele se realizează și prin intermediul modificării textelor legale preexistente”.

În paragraful 44, Curtea, având în vedere accepțiunea de „lege” ca doar *un act al autorității legiuitoare (Parlamentul și/sau Guvernul)*, arată că *posibilitatea producerii unor efecte specifice dezincriminării unei fapte sau specifice intervenirii unei pedepse mai ușoare decât cea care se execută, poate fi generată nu numai de o lege nouă de dezincriminare sau o lege penală mai favorabilă, ci și de însăși o decizie a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare*. Se precizează că „dezincriminările intervin atât prin intermediul abrogării/modificării textelor legale preexistente, dar și prin intermediul deciziei Curții Constituționale prin care se admite excepția de neconstituționalitate a unei norme de incriminare, cu consecința constatării neconstituționalității întregului text de incriminare sau a unui / unor element/e constitutiv/e din conținutul normei de incriminare.” (A se vedea Decizia nr. 363/07 mai 2015 publicată în M. Of. nr. 495 din 06 iulie 2015, și Decizia nr. 405 din 15 iunie 2016).

Deși, au fost și pot fi generate discuții referitoare la posibilitatea **reconfigurării unor infracțiuni printr-o decizie a Curții Constituționale**, astfel cum a făcut-o Curtea Constituțională prin Decizia 405/15 iunie 2016, nu vom analiza în prezentul demers științific această problemă.

Deosebit de relevante ni se par considerentele din Decizia nr. 126/03 martie 2016, publicată în M. Of. nr. 185/11 martie 2016, care decelează cu privire la instituția revizuirii hotărârilor judecătorești definitive, cu privire la latura penală, întemeiată pe admiterea unei excepții de neconstituționalitate ridicată într-o cauză în care ulterior se declară neconstituționale prevederile legale.

Fără să intrăm în amănunte, arătăm că, în fază incoativă, Curtea a reținut că „declararea neconstituționalității unui text de lege ca urmare a invocării unei excepții de neconstituționalitate, nu poate constitui doar un instrument de drept abstract, ci trebuie să profite autorilor acesteia, care au declanșat controlul de constituționalitate într-o cauză concretă”.

Judecătorii Curții Constituționale au afirmat că pentru a fi garantate atât stabilitatea raporturilor juridice, cât și o bună administrare a justiției, trebuie ca decizia de constatare a neconstituționalității unei prevederi legale, să profite în formularea căii de atac a revizuirii, **numai acelei categorii de justițiabili care a invocat excepția de neconstituționalitate** în cauze soluționate definitiv până la publicarea în M. Of., precum și autorilor aceleiași excepții, invocate anterior publicării deciziei Curții, în alte cauze, soluționate definitiv.

În paragraful 47 al deciziei Curții Constituționale nr. 651/25 octombrie 2018, Curtea a statuat că raționamentul dezvoltat în Decizia nr. 126/03 martie 2016 rămâne pe deplin aplicabil și valabil în ipoteza exercitării revizuirii atunci când privește **„orice decizie de admitere a unei excepții de neconstituționalitate referitoare la norme de procedură penală ori de drept material penal, dar care nu au ca efect dezincriminarea faptei sau micșorarea limitei maxime a pedepsei”¹**.

Edificatoare și foarte importantă pentru prezentul demers științific ni se pare susținerea Curții Constituționale din paragraful 48 al Deciziei nr. 651/2018, conform căreia **„atunci, însă, când printr-o decizie a Curții Constituționale se constată neconstituționalitatea totală sau parțială a unei norme de incriminare, decizia, echivalează în privința efectelor, cu o lege de dezincriminare”**. De fapt, și Înalta Curte de Casație și Justiție susținuse aceeași soluție prin pronunțarea Deciziei nr. 6 din 28 februarie 2017, publicată în M. Of. nr. 284 din 24 aprilie 2017.

Pentru a se feri de posibile critici, cum că s-ar încălca prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora deciziile Curții Constituționale au putere și produc efecte numai pentru viitor (*ex nunc*), Curtea arată că „producerea consecințelor pentru trecut nu derivă din aplicarea deciziei Curții, ci din **asimilarea efectelor juridice ale actului de jurisdicție constituțională cu cele ale unei legi de dezincriminare**”

Foarte interesantă și importantă este și precizarea Curții Constituționale, în sensul că, *„decizia Curții Constituționale este rezultatul unui control de constituționalitate în urma căruia norma își pierde validitatea constituțională, pe cale de consecință, sancțiunea aplicată legii, constând în lipsirea de efecte juridice, produce consecințe asemenea abrogării sale”*. În schimb, legea de dezincriminare este rezultatul unei evaluări a legiuitorului, în acord cu politica penală a statului. Curtea consideră că este inadmisibil ca o decizie a ei să aibă efecte mai restrânse decât cele ale legii de dezincriminare.

Cele prezentate mai sus, ne indică în mod clar poziția Curții Constituționale, cu privire la asimilarea și echivalarea efectelor deciziilor prin care s-a admis o excepție de neconstituționalitate cu efectele unei legi de dezincriminare, generată ori prin abrogare ori prin modificarea legii. Desigur, cei mai sceptici o să considere poate o forțare privind analogia unei decizii a Curții Constituționale, care reglementează chestiuni de sorginte penală și procesual penală, cu chestiuni de natură procesual civilă, despre care vom vorbi în continuare, însă dezideratul nostru este de demonstra de fapt, puterea și caracterul efectelor deciziilor Curții Constituționale în raport cu legea „în accepțiunea ei de *act al autorității legiuitoare*”. Pentru aceasta este imperios necesar să înțelegem cheia în care judecătorii constituționali privesc și soluționează diferite cauze în materie.

¹ A se vedea dec. nr. 633/12 octombrie 2018, publicată în M. Of. nr. 1020 din 29 noiembrie 2018, paragrafele 1014-1015.

În prezentul demers științific vom ține seama, însă, de cum ar trebui să ne raportăm în aplicarea prevederilor legale constituționale, la domeniul civil sau penal, după caz.

Continuăm analiza în prezenta lucrare, cu precizarea că nu ne vom referi la deciziile Curții Constituționale în care se face vorbire despre instituția revizuirii din Codul de Procedură civilă, din perspectiva valorii sale intrinseci, ci din perspectiva echivalării și/sau asimilării efectelor deciziilor Curții Constituționale și incidența acestora asupra instituției revizuirii din dreptul procesual civil.

Drept urmare, ne întrebăm dacă în ceea ce privește prevederile Codului de procedură civilă referitoare la calea extraordinară de atac a revizuirii, lucrurile stau la fel ca în cazul instituției similare din dreptul procesual penal, din perspectiva incidenței unor decizii ale Curții Constituționale prin care se declară neconstituționalitatea unor prevederi legale. Răspunsul este cel puțin discutabil și va trebui probabil aprofundat într-o lucrare dedicată acestui subiect în mod special. Trebuie avute în vedere rațiuni de securitate a raporturilor juridice, de autoritatea de lucru judecat, de faptul că potrivit Constituției numai legea penală poate retroactiva, de momentul declarării ca neconstituționale a unor prevederi legale în raport de stadiul procesual al unor cauze civile etc. Dar și aici se pot pune câteva întrebări conform cărora *revizuirea ca și cale de atac extraordinară în procesul civil, ar trebui să profite numai autorilor unor excepții de neconstituționalitate sau tuturor celor afectați de prevederile unei legi declarate neconstituționale? Se încalcă cumva principiul prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituția României privind egalitatea cetățenilor în fața legii? Dacă decizia, prin care se declarară ca neconstituționale anumite prevederi legale, intervine în faza executării a procesului civil, ar fi posibilă revizuirea, introdusă chiar de către aceia care nu au fost autorii excepției de neconstituționalitate sau este considerată o încălcare a prevederilor art. 147 alin. (1) din Constituția României? S-ar încălca principiul neretroactivității legii civile și/sau al securității raporturilor juridice de drept civil, din moment ce suntem în faza de executare a procesului civil, deci avem o hotărâre definitivă, dar totuși suntem în cadrul unui proces aflat în derulare? Într-un final apoteotic, ne putem întreba, chiar dacă, prevederile actuale ale art. 509 alin. (1) pct. 11 NCPC sunt constituționale, apreciind asupra noii viziuni a Curții Constituționale.*

Am fi tributari unor mulțumiri excepționale judecătorilor Curții Constituționale, în cazul în care aceștia vor materializa răspunsurile la întrebări de genul celor de mai sus, prin considerente ce vor sta la baza unor decizii viitoare. Până atunci însă vom apela la câteva precizări deja materializate prin considerentele ce se regăsesc în paragraful 54 al Deciziei Curții Constituționale nr. 651/2018, considerente ce ne îndeamnă la reflecție din perspectiva întrebărilor mai sus formulate. Așa fiind, Curtea „constată că principiul securității raporturilor juridice are o structură complexă și exprimă, în esență, faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă să o creeze²”.

² A se vedea Decizia nr 404 din 10 aprilie 2008, publicată în M. Of. nr. 347 din 6 mai 2008.

În aceeași notă, cu privire la principiul autorității de lucru judecat, Curtea prezintă aceeași viziune cu cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, reținând că principiului autorității de lucru judecat, consacrat ca fundamental în ordinea juridică națională și europeană, îi poate fi adusă atingere prin legislația națională, **numai într-un mod strict limitat**. Acest lucru trebuie privit ca o derogare și numai în cazul în care este impusă de motive **substanțiale și imperioase**³. Un alt aspect important ne este configurat de Curte, în sensul că, „doar o decizie de admitere a unei excepții de neconstituționalitate poate avea efecte asupra unei norme de incriminare în vigoare”, cele de respingere neavând această putere, deoarece în situația respingerii, instanța de control constituțional, fie nu intră pe fondul excepției (considerând-o inadmisibilă), fie intră pe fond, dar găsește textul conform cu prevederile Legii Fundamentale, și pe cale de consecință respinge excepția ca neîntemeiată⁴.

Cele de mai sus, pot constitui un punct de plecare, pentru o interesantă dezbatere generată de situația echivalării și asimilării efectelor deciziilor Curții Constituționale, cu ale unei legi de abrogare/modificare a unor prevederi legale preexistente, din perspectiva dreptului procesual civil.

Concluzii

Desigur, cele prezentate mai sus pot constitui un real îndemn la o analiză mult mai aprofundată care poate face obiectul unor lucrări de specialitate mult mai aplicate, pentru fiecare disciplină de drept în parte.

Dezideratul nostru a fost, însă, de a evidenția într-un mod personalizat, **asimilarea și echivalarea efectelor deciziilor Curții Constituționale cu cele ale unei legi de abrogare/modificare, a unor texte legale preexistente, și influența acestei viziuni a Curții Constituționale a României asupra anumitor instituții de drept penal / procesual penal și /sau drept procesual civil, după caz.**

Bibliografie

Decizia nr. 633/12 octombrie 2018, publicată în M. Of. nr. 1020 din 29 noiembrie 2018, paragrafele 1014, 1015

Decizia nr 404 din 10 aprilie 2008, publicată în M. Of. nr. 347 din 6 mai 2008.

Hotărârea din 7 iulie 2009 pronunțată în cauza Stanca Popescu împotriva României, paragraf 99 și

Hotărârea din 24 iulie 2003, pronunțată în cauza Ryaabykh împotriva Rusiei, paragraful 52, CEDO.

Decizia nr 633 din 12 octombrie 2018, paragraful 1010

³ A se vedea Hotărârea din 7 iulie 2009 pronunțată în cauza Stanca Popescu împotriva României, paragraf 99 și Hotărârea din 24 iulie 2003, pronunțată în cauza Ryaabykh împotriva Rusiei, paragraful 52, CEDO.

⁴ A se vedea, în acest sens, Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, paragraful 1010.

INTENȚIA EVENTUALĂ, PE TERITORIUL CULPEI CU PREVEDERE, ÎN ACCIDENTELE FATALE DE CIRCULAȚIE

Alina Teacă

Grefier, Judecătoria Constanța

Abstract

In the recent jurisprudence, due to the identity of the intellectual factor that characterizes the both forms of culpability, meaning the specific intent and recklessness in the matter of fatal traffic accidents, considering, on the one hand, the ex ante conduct, respectively, (excessive speed, bad weather, the psychophysical condition of the driver due to the consumption of alcoholic beverages above the legal limit or forbidden substances, intense traffic, the time of the event), and on the other hand, ex-post behavior (leaving the place of the incident), opinions appeared, that were accepted also by doctrine, according to which, the criminal offence envisages the constitutive elements of the homicide, committed with specific intent and not recklessness, as it has been established so far by specialized writings.

Unlike the homicide offence committed with specific intent, in the case of recklessness, the actions of the agent are not based on luck, hazard, but on the exaggerated confidence in itself that he will be able to avoid the occurrence of the event, while in the homicide offence, the desire to produce the result extends to the desire of the action, in the sense that it consciously accepts the result and is not making any effort to stop the immediate consequence for it to occur.

„Untrustworthy hope” can not be confused with the hope that the event will not occur, which characterizes the specific intent, as this hypothesis is the acceptance of the risk, or in the case of recklessness, the agent does not accept the hypothesis that the result will take place, the latter defense seems impossible to him.

In this article, starting from the hypothesis that the delimitation between the specific intent and the recklessness could be done exclusively by voluntary factor, taking into consideration the Italian doctrine and jurisprudence, I will try to justify my opinion that the driver's vehicle offence to cause a fatal traffic accident, without guiding his conscience and willingness to produce the result, should remain in the territory of recklessness, even in relation to ex ante conduct, because even if we have the predictability of occurrence of the event, knowing the imperfect reality of the agent, which will also cause the alteration for the foresight process to occur, although the agent, by using his abilities, could have avoided it.

Keywords: *specific intent, recklessness, homicide, involuntary manslaughter, traffic fatalities*

În jurisprudență recentă, datorită identității de factor intelectual ce caracterizează atât forma de vinovăție a intenției eventuale cât și pe cea a culpei cu prevedere, în materia accidentelor fatale de circulație, având în vedere, pe de-o

parte conduita *ex ante*, respectiv, împrejurări/circumstanțe de timp și loc (viteză excesivă, vreme nefavorabilă, conducător aflat în stare psihofizică alterată, datorată consumului de băuturi alcoolice peste limita legală ori a substanțelor interzise, trafic intens, ora producerii evenimentului) iar pe de altă parte, conduita *ex post* (părăsirea locului accidentului), au apărut opinii, acceptate și de doctrina¹, potrivit cărora, în atare situație ar fi întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de omor, săvârșit cu intenție eventuală (indirectă) și nu ale infracțiunii de ucidere din culpă, cum s-a statornicit până acum în lucrările de specialitate.

Opiniile se bazează pe poziția subiectivă a autorului, care, ar înțelege desfășurarea întregii conduite, precum și a rezultatelor acesteia, urmarea nedorită fiind acceptată în mod conștient, iar atitudinea mentală, conștientă a autorului, ar trebui raportată la toate rezultate faptei și nu numai la cele urmărite. Astfel, se subliniază ideea că, autorul a acționat cu intenție eventuală (indirectă), adoptând o atitudine pasivă indiferentă, față de rezultat, iar când speranța în neproducerea rezultatului vătămător sau periculos s-ar întemeia pe un eveniment, care ar putea să se producă, dar care, în realitate nu are loc, (noroc, hazard) nu ne mai aflăm pe teritoriul culpei cu prevedere, ci al intenției eventuale (indirecte), având în vedere acceptarea riscului în producerea rezultatului și împrejurările obiective ce stau la baza convingerii autorului că rezultatul nu se va produce (experiența, ora, lipsa traficului, abilitatea de a conduce).

O astfel de încadrare a avut la bază și conduita *ex ante*: viteză foarte mare (între 88 și 100 km/oră), faptul că în perioada premergătoare accidentului, autorul nu a respectat culoarea roșie a semaforului, circulând cu viteză pe contrasens, aflându-se și sub influența băuturilor alcoolice peste limita legală, ori de substanțe interzise. S-a considerat că, acționând în aceste circumstanțe, autorul a știut exact ce face, pericolul intrării în coliziune cu un alt autoturism fiind iminent și astfel, acceptând producerea rezultatului.² Din circumstanțele concrete de săvârșire a faptei, s-a apreciat că, autorul a avut în conștiința sa, reprezentarea rezultatului faptei ca pe o posibilitate și a apărut, ca o pură eventualitate și nu ca o certitudine, nefiind dorit. Însă, pentru că l-a privit ca o pură eventualitate, a acceptat eventuala producere a acestuia.

Prin prezentul articol, pornind de la premisa că delimitarea dintre intenția eventuală și culpa conștientă (cu prevedere) se realizează, exclusiv, sub aspectul factorului volitiv, făcând referire la doctrina și jurisprudența italiană, voi încerca

¹ I. Pascu în *Noul cod penal comentat, Partea Generală*, lucrare realizată în colaborare cu T. Dima ș.a., ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 128: „dacă conducătorul unui autovehicul ar circula pe un drum public aglomerat, cu viteză excesivă și ar ucide o persoană, bazându-se pe noroc sau întâmplare fericită pentru a evita accidentul, el va răspunde pentru omor cu intenție indirectă”.

² Comunicat de presă din data de 31.03.2017 al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Iași cu privire la încadrarea juridică a faptei săvârșite de Pasicu Claudiu Marian, inculpatul condamnat, în final, în dosarul nr. 257699/ 2017, disponibil aici: http://www.mpri.ro/presa/2017/c_31_03_2017.htm

să-mi argumentez opinia, potrivit căreia, fapta conducătorului unui autovehicul care provoacă un accident fatal de circulație, fără să-și orienteze conștiința și voința către producerea rezultatului, ar trebui să rămână pe teritoriul culpei, chiar și raportat la conduita *ex ante*, întrucât chiar dacă avem previzibilitatea producerii evenimentului, cunoașterea realității de către agent este imperfectă, aspect ce determină și alterarea procesului de prevedere al rezultatului, deși agentul, prin folosirea capacităților sale, ar fi putut evita producerea lui.

Distincția dintre intenția (dol) eventuală și culpa conștientă (cu prevedere)

Pentru a răspunde penal, un subiect trebuie să aibă, în raport de momentul săvârșirii faptei, capacitatea de a înțelege consecințele propriei conduite, care trebuie să fie conectată la realitatea ce-l înconjoară, precum și capacitatea de a-și controla propriile impulsuri, apreciindu-se, de altfel, că adulții dețin capacitatea de înțelegere și capacitatea de a-și manifesta voința, ca prezumție *iuris tantum*.

Răspunderea, în toate ramurile dreptului, se manifestă ca aplicare a principiului logic al rațiunii suficiente, *nilhil est sine ratione*³, fiind exclusă în situația comiterii unui fapt ilicit fără vinovăția prevăzută de lege, *sine qua non*.

Astfel cum rezultă din doctrina penală, vinovăția reprezintă factorul esențial pentru a determina dacă o faptă constituie sau nu infracțiune, autorul fiind chemat să răspundă atunci când o faptă, comisivă sau omisivă este săvârșită cu intenție, precum și atunci când fapta, săvârșită din culpă, este prevăzută expres de legea penală.

Vinovăția, elementul care privește latura subiectivă a infracțiunii, însumează condițiile psihologice ce determină agentul să comită fapta vătămătoare și este constituită din două componente: *conștiință*, (în raport cu fapta și urmările) și *voință*, urmând ca, pentru dovedirea formei de vinovăției și pentru determinarea gravității sancțiunii, să fie analizată această relație psihologică dintre faptă și autor.

Conștiința (proces intelectual), reprezintă ansamblul de concepții, convingeri, înțelegeri, în care apare ideea de a săvârși o infracțiune, inclusiv, reprezentarea urmării săvârșirii acelei infracțiuni, în timp ce voința (proces volitiv) este o funcție psihică, caracterizată prin orientarea conștientă a agentului spre realizarea unor scopuri și prin efortul depus pentru realizarea acțiunii și producerea rezultatului.

Elementul intelectual (denumit și prevedere) se raportează doar la rezultatul faptei și este responsabil de modalitatea de cunoaștere, de către autor, a ipotezelor generate de conduita sa: reprezentarea unei percepții intelectuale a ceea ce s-ar putea întâmpla, înțelegerea factorilor precedenți și concomitenți cu conduita acestuia, posibilitatea de prevedere a consecințelor materiale determinate de conduita sa.

³ Teoria lui Gottfried Wilhelm Freiherr von Leibniz, filozof, matematician, jurist, care preia și întregeste logica aristotelică în perioada sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul celui de al XVIII-lea, deosebind adevărurile raționale de cele factice.

Elementul volitiv se analizează în raport cu acțiunea/inacțiunea prevăzută în norma de incriminare și urmarea tipică, fiind alcătuit din dorințe, impulsuri. Potrivit concepției lui Schopenhauer, voința este o constantă, identică cu sine, ce rămâne neschimbată, spre deosebire de intelect, care se subordonează voinței, devenindu-i instrument, iar spre deosebire de voință, intelectul este un fenomen secundar, marcat de procesul evoluției, crescând și scăzând spre bătrânețe și care variază în funcție de starea fiziologică a individului.⁴

În dreptul penal românesc, vinovăția reprezintă ansamblul proceselor psihice intelective, volitive, afective, ce exprimă atitudinea psihică a autorului față de rezultatul faptei și urmările sale, atitudine orientată spre lezarea valorilor sociale protejate de lege, fie dorită, fie nedorită, ori imprudentă sau neglijentă.

Pentru o mai bună înțelegere a elementelor de conștiință și voință ce caracterizează intenția și culpa, am preluat de la prof. Bernhard Sträuli următoarea schemă:

Forma de vinovăție	Conștiință	Voință
Intenție directă	Autorul este sigur de realizarea elementelor obiective	Autorul dorește să realizeze elementele obiective
Intenție eventuală(indirectă)	Autorul prevede potențiala realizare elementelor obiective	Autorul acceptă realizarea elementelor obiective
Culpă	Autorul nu prevede realizarea elementelor obiective/ Autorul prevede potențiala realizare elementelor obiective	Autorul nu dorește realizarea elementelor obiective

Sursa: B. Sträuli, Cours Droit pénal général, Université de Genève, 2008-2009, *op. cit.*, p. 11

Din modul în care se combină procesele psihice, vinovăția îmbracă trei forme: *intenția* (directă și indirectă), *culpa* (cu prevedere și simplă) și *praeterintenția*.

În doctrina penală românească, atât intenția directă cât și cea eventuală (indirectă) se caracterizează prin cunoașterea, de către agent a previzibilității urmărilor vătămătoare, voința realizării faptei și dorința survenirii urmărilor vătămătoare, astfel cum au fost descrise în norma de incriminare.

⁴ R. Théodule, *Filosofia lui Schopenhauer*, traducere de Cornel Sterian, Ed. Tehnică, București, 1993, pp. 55-57.

Procesele intelective sunt comune ambelor forme, deosebirea realizându-se exclusiv prin raportare la factorul volitiv, în sensul că, în cazul intenției eventuale, acceptarea producerii urmării imediate are loc prin săvârșirea unei alte fapte care ar putea cauza această urmare imediată, agentul având convingerea rezultatului dorit, rezultatul nedorit fiindu-i indiferent, în timp ce în cazul culpei cu prevedere, riscul este neacceptat cu speranța ușuratică și eronată, agentul fiind convins de anumite împrejurări (precum experiența, calități personale) că rezultatul nu se va produce.

Existența intenției, atât directe cât și eventuale, trebuie să fie raportată la statutul subiectiv a agentului din momentul începerii acțiunii/inacțiunii, iar intenția trebuie raportată la previzibilitatea și voluntaritatea lezării valorii sociale, în general, agentul fiind capabil să accepte întreaga situație tipică (conduită și consecințe).

Intenția eventuală și culpa cu prevedere au în comun segmentul reprezentării, agentul prefigurând realizarea evenimentului ca posibil sau probabil.

Potrivit lui Schopenhauer, reprezentările noastre pot fi *intuitive* (care vizează întreaga lume vizibilă sau totalitatea experienței, precum și condițiile de posibilitate ale acesteia) și *abstracte* (proprietatea exclusivă a omului, a cărui capacitate de a avea reprezentări abstracte a fost numită dintotdeauna, rațiune).⁵ Tot acesta, arată că intelectul creează intuiții, pe baza informațiilor furnizate de simțuri, iar orice intuiție este pură cunoaștere intelectuală a cauzei, pe baza efectului. Intuiția, în al cărei domeniu rezidă orice experiență, include și cunoașterea cauzalității, care există, *a priori*, din punctul de vedere al experienței și este presupusă de aceasta drept condiție, fără o presupunere⁶. Entitățile susceptibile de reprezentare sunt: elementele precedente și concomitente conduitei, precum: timpul și locul, experiența agentului, etc.

Culpa este fondată pe previzibilitate și evitabilitate, adică atunci când agentul a prevăzut producerea evenimentului ca și posibilă consecință a conduite sale, dar a exclus că evenimentul s-ar putea produce. Evitabilitatea trebuie analizată în funcție de particularitățile intelectuale ale agentului, experiență, pregătire profesională, condițiile în care acționează. În plus, în cazul dolului eventual, agentul acceptă riscul producerii evenimentului, în timp ce, în cazul culpei conștiente, agentul nu acceptă riscul, acționând imprudent, neglijent, fiind convins că evenimentul nu se va produce.

⁵ A. Schopenhauer, *Lumea ca voință și reprezentare*, Traducere realizată de R.G. Pârnu, Ed. Humanitas, București, 2012, p. 35.

⁶ *Ibidem*, p. 42.

Tot în comparație cu formele de vinovăție existente în codul nostru penal, în doctrina Republicii Moldova, întâlnim: intenție⁷, imprudență⁸ și infracțiunea săvârșită cu două forme de vinovăție⁹, iar în materia accidentelor fatale de circulație, în care agentul nu și-a orientat conștiința și voința spre producerea urmării imediate, fapta este încadrată potrivit prevederilor art. 149 Cod penal.¹⁰

Spre deosebire de aceste forme de vinovăție, aproximativ similare în doctrina italiană¹¹ și cea franceză¹², doctrina *common law*¹³ identifică vinovăția (*culpability*

⁷ Art. 17 Codul penal al Republicii Moldova: „Se consideră că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau admitea, în mod conștient, survenirea acestor urmări.”

⁸ Art. 18 Codul penal al Republicii Moldova: „Se consideră că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate ori nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă.”

⁹ Art. 18 Codul penal al Republicii Moldova: „Dacă, drept rezultat al săvârșirii cu intenție a infracțiunii, se produc urmări mai grave care, conform legii, atrag înăsprirea pedepsei penale și care nu erau cuprinse de intenția făptuitorului, răspunderea penală pentru atare urmări survine numai dacă persoana a prevăzut urmările prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate sau dacă persoana nu a prevăzut posibilitatea survenirii acestor urmări, deși trebuia și putea să le prevadă. În consecință, infracțiunea se consideră intenționată.”

¹⁰ Articolul 149 Cod penal Republica Moldova: Lipsirea de viață din imprudență

(1) Lipsirea de viață din imprudență se pedepsește cu închisoare de pînă la 3 ani.

(2) Lipsirea de viață din imprudență a două sau mai multor persoane se pedepsește cu închisoare de la 2 la 6 ani.

¹¹ Forme de vinovăție care apar în doctrina italiană:

- *Dolo intenzionale o diretto* (atunci când voința este direcționată direct pentru realizarea evenimentului și producerea rezultatului)

- *Dolo eventuale o indiretto* (atunci când voința nu este orientată direct către producerea evenimentului, dar agentul acceptă producerea lui ca și consecință a conduite sale)

- *Colpa* (atunci când evenimentul chiar dacă este prevăzut nu este dorit de agent și apare ca o neglijență, imprevizibilitate, lipsa de experiență, nerespectarea dispozițiilor legale)

- *La praeterintenzione* (atunci când din acțiune sau inacțiune rezultă un eveniment periculos mai grav decât cel dorit).

¹² Forme de vinovăție care apar în doctrina franceză:

- *Dol (intention)* (autorul urmărește producerea evenimentului, acceptă realizarea tuturor elementelor obiective și este sigur de realizarea lor), care cunoaște următoarele modalități: dol spécial (atunci când pe lângă intenție, autorul a fost animat de un motiv, a urmărit un anumit scop specific), dol aggravé (premeditarea actului), *dol praeter intentionnel* (rezultatul real depășește rezultatul dorit)

- *Dol éventuel* (când autorul a urmărit și actul vătămător mai puțin cunoscut și a acceptat riscul producerii lui, însă nu l-a dorit)

- *La faute involontaire* (neglijența, încălcarea unei obligații de prudență sau securitate prevăzute de legi ori regulamente)

- *Le degré zéro de la culpabilité* (cauze justificative, cauze de neimputabilitate).

¹³ State care aparțin sistemului de drept *common law*: Antigua și Barbuda, Australia, Bahamas, Barbados, Belize, Canada, Dominica, Insulele Fiji, Grenada, Jamaica, Kiribati, Insulele Marshall, Nauru, Noua Zeelandă, Palau, Saint Kitts and Nevis, Saint Vincent and the Grenadines, Tonga, Trinidad și Tobago, Tuvalu, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii. sursa: <http://www.juri-globe.ca/eng/syst-onu/index-alpha.php>

sau *blameworthiness*) cu conceptul *mens rea* (the mental state behind the crime) care, potrivit American Model Penal Code for Criminal Sentencing, se divide în patru stări mentale: *purposely* (comiterea faptei în mod conștient), *knowingly* (autorul cunoaște că rezultatul se produce din cauza conduite sale) *negligently* (autorul ar trebui să fie conștient de riscul substanțial și nejustificat al existenței elementului material sau că producerea evenimentului ar putea rezulta ca și consecință a conduite sale) și *recklessly* (autorul ignoră, în mod conștient, că elementul va exista sau va rezulta în urma conduite sale, asumându-și un risc substanțial și nejustificat).

Pe lângă cele patru stări mentale, *mens rea* mai cunoaște și patru forme de vinovăție: *general intent* (intenția de a comite actul criminal și de a produce rezultatul vătămător), *specific/ulterior intent* (intenția de a cauza rezultatul vătămător, în mod particular), *transferred intent* (când din intenția de a face rău cuiva, o a doua persoana ajunge să fie rănită. Cuprinde cele două situații: *aberratio ictus* și *error in objecto*), *constructive intent* (provoacă un rău mai mare decât cel intenționat).

În materia accidentelor de circulație (traffic fatalities), când *mens rea* îmbracă forma *recklessness*, se face distincție între risc și hazard. Riscul, în orice sens, este un proces subiectiv, în timp ce hazardul este o măsură a ignoranței noastre, a ceea ce se întâmplă independent de orice considerație subiectivă.¹⁴

Dacă agentul are o conduită bazată pe hazard, nu mai este relevant faptul ca acesta să fi prevăzut posibilitatea de materializare a riscului. Pentru a fi protagonistul stării mentale *recklessness*, agentul trebuie să fi fost conștient de riscul că, prin conduita sa, poate cauza lezarea valorilor sociale, în proporție de 5 %. Pentru a fi considerat vinovat, agentul trebuie să fie conștient de riscul substanțial că prin conduita sa va rezulta decesul unei persoane, în proporție de 5 %. Unele riscuri pot fi substanțiale, chiar dacă acestea poartă un grad scăzut de probabilitate, deoarece magnitudinea pericolului este mare. De exemplu, când o persoană are îndreptată o armă de foc împotriva unei alte persoane și apasă pe trăgaci, riscul de a cauza decesul acelei persoane este substanțial, chiar dacă șansa să se producă rezultatul este una din șase. Astfel, pentru a determina dacă un risc este substanțial, instanța trebuie să ia în considerare atât probabilitatea ca urmarea imediată să se producă cât și amploarea unui potențial rezultat, dar și de faptul că un risc poate fi substanțial chiar dacă șansele producerii urmării imediate sunt mai mici de 50%¹⁵.

Pentru sublinierea elementelor de diferențiere pe care le prezintă intenția eventuală și cupa cu prevedere, am conceput următoarea schemă:

¹⁴ S. Cunningham, *Recklessness: being reckless and acting recklessly*, Hart Publishing, 2010, *op. cit.*, p. 27.

¹⁵ K.W. Simons, *Should the Model Penal Code's mens rea provisions be amended?*, [Ohio State Criminal Law Journal, Vol. 1, No. 1](#), 2003, *op. cit.*, p. 190.

Intenție (dol) eventuală	Culpă conștientă (cu prevedere)
● Viziune anticipată a tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii; ● Previzibilitatea concretă a realizării evenimentului vătămător; ● Acceptarea riscului producerii evenimentului vătămător; ● Agentul apreciază că evenimentul este probabil să se producă, dorește să-l producă, acceptând riscul producerii acestuia, în vederea realizării scopului urmărit; ● Elementul psihologic de reprezentare și voința (normativă) trebuie să existe.	● Viziune potențială a tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii; ● Previzibilitatea abstractă a realizării evenimentului vătămător; ● Neacceptarea riscului și convingerea că urmarea imediată nu se va produce; ● Agentul apreciază că evenimentul s-ar putea produce, dar nu dorește să-l producă, fiind sigur că evenimentul nu se va realiza; ● Elementul psihologic de reprezentare poate exista, nu trebuie să existe.

Distincția dintre intenția eventuală și culpa conștientă, în lumina doctrinei și jurisprudenței italiene

Discuția cu privire la distincția dintre cele două forme de vinovăție (dol eventual și culpa conștientă sau cu prevedere) a generat dezbateri îndelungate și în doctrina și jurisprudența italiană, unde s-a luat în considerare chiar și introducerea unei modalități de vinovăție intermediare între dol eventual și culpă conștientă, care să intercepeze proiecțiile creației conștiente ale riscului macroscopic de producere a evenimentului penalmente relevant, de către agent, acoperite în sistemul de drept *common law* prin *recklessness*, un element psihologic al *mens rea*, de gravitate intermediară, situat între intenție și neglijență. Aceasta perspectivă, a introducerii formei intermediare de vinovăție, a fost studiată de doctrina italiană, încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea și s-a apreciat ca ar putea acoperi partea desconsiderată privind acceptarea riscului de producere a evenimentului vătămător.

De-a lungul anilor au apărut, în dreptul penal italian, două moduri de înțelegere a elementului psihologic ce caracterizează dolul (intenția) eventual, pentru deosebirea de culpa conștientă (cu prevedere), aspect ce a determinat ca jurisprudența Curții Supreme de Casație italiene, să contureze două opinii:

1. *Opinia minoritară*, potrivit căreia, intenție eventuală există când, agentul a avut în reprezentare producerea unui eveniment secundar, nedorit, ca posibilă

consecință a conduitei sale principale, dar a declinat posibilitatea producerii evenimentului pentru a-și atinge scopul, acceptând, doar, posibilitatea producerii, eventuale, a evenimentului secundar (ca și preț pentru a-și atinge scopul urmărit).

2. *Opinia majoritară*, a considerat oportună aplicarea formulei Frank¹⁶ de delimitare a celor două forme de vinovăție, combinată cu teoriile intelective și teoria acceptării riscului de producere al evenimentului. Potrivit opiniei majoritare, avem intenție eventuală atunci când agentul prefigurează un eveniment, care nu este dorit, în mod direct, dar posibil ca o ipoteză abstractă, acceptând să acționeze, fără rezerve atât riscul producerii evenimentului principal, cât și pe cel secundar.

Se poate observa că în cazul intenției eventuale, autorul deține controlul cauzalității, realizează obiectivul dorit, în timp ce în cazul culpei, pierde controlul, dar evenimentul, deși nu este dorit, apare la fel¹⁷.

Penalistul german, Reinhard Frank a subliniat că distincția dintre dol eventual și culpă conștientă constă în intențiile interioare specifice dolului eventual (il consenso/adesione/approvazione interiore) pe care agentul o atribuie perspectivei de realizare a evenimentului, iar coeficienții de caracter subiectiv sunt considerați expresia legăturii dintre reprezentarea evenimentului și motivația de a avea o anumită conduită

În legătură cu același subiect, au fost elaborate numeroase teorii, printre care și Teoria di Canestrari, care este de părere că distincția dintre aceste două forme de vinovăție se realizează în funcție de existența și tipul de risc pe care agentul trebuie să și-l asume.

Astfel, riscul tipic dolului eventual este un risc consimțit, agentul având reprezentarea concretă a realizării evenimentului ca și consecință probabilă a propriei conduite, acceptând posibilitatea producerii evenimentului, spre deosebire de culpa conștientă, când atitudinea agentului este caracterizată prin imprudență, manifestând voință numai pentru conduită, nu și pentru consecințele conduitei.

În sentința penală nr. 13083/25.03.2009 a Curții Supreme de Casație italiene¹⁸ sunt trasate, subtil, câteva diferențe între dolul eventual (*dolo eventuale*) și culpa

¹⁶ Reinhard Frank, penalist german, care între anii 1890-1930 a propus două formule în scopul delimitării dolului eventual de culpa conștientă. Teoria acestuia mai este cunoscută și ca: *teoria dell'approvazione interiore* sau *adesione interiore (intenție interioară)*. Cu privire la prima formulă, se consideră că este suficient pentru incidența dolului eventual, ca agentul să fi acționat, indiferent de faptul că ar fi prevăzut, în mod concret, consecința ce rezultă din conduita sa, în timp ce, pentru a fi incidentă culpa conștientă, agentul ar trebui să se abțină de la acțiune, dacă ar cunoaște, cu certitudine, rezultatul conduitei sale.

În ceea ce privește a doua formulă, se abandonează structura judecății ipotetice existente în prima formulă și identifică dolul eventual în conduita agentului care proiectează mental, are în reprezentare posibilitatea de realizare a evenimentului, următorul tip de raționament: s-ar putea întâmpla sau nu s-ar putea întâmpla, în orice caz, eu voi acționa.

¹⁷ S. Canestrari, s.a, Manuale di diritto penale. Parte generale, Ed Il Mulino, 2016

¹⁸ [...], „e che lo stato di ebbrezza alcolica, che sia lieve o che sia notevole, è in ogni caso di ostacolo alla possibilità di intravedere una condotta cosciente di una persona che accetta il rischio di verificaione dell'evento [...]”

conștientă (*colpa conscente*), reținându-se, printre altele și faptul că starea determinată de consumul de băuturi alcoolice, indiferent că este *levis* ori observabilă, reprezintă un obstacol în posibilitatea de prevedere a unei persoane sau în considerarea unei conduite conștiente de acceptare a riscului producerii evenimentului. În aceeași sentință, se subliniază că pentru a avea un element subiectiv caracterizat prin dol eventual, trebuie să demonstrăm că, prin acțiunea sa, agentul a avut reprezentarea evenimentului ca o consecință probabilă, într-o manieră apreciable.

Astfel, dolul eventual este reprezentarea (concretă) a posibilității de producere a evenimentului și acceptarea riscului de producere a evenimentului (manifestare de voință), în timp ce, culpa conștientă, reprezentarea (abstractă) a posibilității de producere a evenimentului, dar însoțită de convingerea, că în concret, evenimentul nu se va realiza (lipsa manifestării de voință).

Diferența dintre cele două forme de vinovăție rezidă din atitudinea psihologică, diferită, a agentului, care în cazul dolului eventual, acceptă riscul de producere al evenimentului secundar, în timp ce în cazul culpei conștiente, respinge riscul de producere al evenimentului, având încredere în capacitatea sa de control¹⁹. În situația culpei conștiente, producerea evenimentului rămâne o ipoteză abstractă, care nu este concepută, în concret, nefiind, prin urmare, dorit²⁰. Formula ce caracterizează culpa conștientă (încrederea că evenimentul nu se va produce) este fragilă, iar Curtea de Casație italiană a explicat că trebuie să fie vorba despre o încredere solidă, rațională, serioasă și nu de o simplă dorință sau speranță.

Simplificând, în materia accidentelor de circulație fatale, marea parte a doctrinei italiene a considerat faptul că, starea psihofizică a autorului determinată de consumul de băuturi alcoolice ori substanțe interzise nu determină transformarea culpei conștiente în intenție eventuală, evenimentul nefiind perceput ca fiind realizabil, în mod concret, urmările nefiind dorite, apreciindu-se, astfel, că agentul operează cu încrederea că deține capacitatea de control.

Tot astfel, jurisprudența Curții Supreme de Casație italiene, în cazul accidentelor de circulație fatale (*omicidio stradale*) sau care au cauzat vătămări corporale (*lesioni personali stradali*), provocate de conducatorul unui autovehicul aflat sub influența băuturilor alcoolice ori substanțe interzise, ipoteza abstractă a agentului privind previzibilitatea evenimentului nu este percepută ca și concret realizabilă agentului, care se află în stare de alterație psihofizică datorată efectului de consum al băuturilor alcoolice, a substanțelor interzise, bazându-se pe capacitatea de control și acțiune. Apreciind astfel, nu se poate reține faptul că agentul și-a orientat

¹⁹ Corte Suprema di Cassazione Sez. IV, 10.10.1996, n. 11024.

²⁰ Corte Suprema di Cassazione, Sez. I, 8.11.1995, n. 832; Corte Suprema di Cassazione Sez. I, 24.2.1994, n. 4583; Corte Suprema di Cassazione, Sez. I, 3.6.1993, n. 7382; Corte Suprema di Cassazione, Sez. I, 28.1.1991, n. 5527; Corte Suprema di Cassazione, Sez. I, 12.1.1989, n. 4912.

voința spre producerea rezultatului²¹, voința și previzibilitatea producerii evenimentului operând pe planuri diferite²².

Pentru accidentele de circulație codul penal italian reglementează distinct uciderea din culpă (*omicidio colposo*) și uciderea din culpă survenită în urma accidentelor de circulație (*omicidio stradale*)²³.

O altă chestiune atent analizată în operațiunea de delimitare a fost și problema acceptării riscului, având în vedere că aceasta constituie o formulă manipulabilă, în sensul că poate caracteriza și unele situații ale culpei conștiente. Este vorba despre ipoteza depășirii neregulamentare prin diverse manevre periculoase, depășire în urma căreia se produce un accident fatal de circulație. În această ipoteză, nu ar mai exista niciun dubiu cum că agentul nu ar fi acționat cu acceptarea riscului producerii evenimentului.

În celelalte situații, acceptarea riscului producerii evenimentului nu înseamnă doar acceptarea pericolului, ci și acceptarea faptului ca evenimentul se va produce în concret, iar riscul realizării faptei tipice trebuie să fie acceptat de o persoană conștiincioasă și înțeles în ipoteza concretă în care se află agentul.

Unii autori italieni²⁴ subliniază că în cazul săvârșirii unei fapte din culpă, pe lângă încrederea specifică că evenimentul nu se va produce, este necesară și constatarea (relativă) legăturii cauzale a conduitei pentru verificarea concretă a evitabilității producerii evenimentului, în funcție de utilitatea ipotetică de atribuire comportamentului alternativ licit (nerealizata de agent), *ex post*.

Evaluarea zonei de risc ce constituie obiectivul normei de incriminare a faptei comise, în contextul aprecierii legăturii de cauzalitate ce urmează a fi examinată în cazul culpei, se impune o analiza specifică a cadrului normativ ce guvernează conduita care constituie factorul de declanșare, determinat, al evenimentului vătămător în planul cauzalității materiale.

²¹ Corte Suprema di Cassazione, sez. pen. n. 20465/2013; Corte Suprema di Cassazione, sez. pen. n. 46441/2012, Corte Suprema di Cassazione, sez. pen. 5597/2015, Corte Suprema di Cassazione sez. IV pen. n. 13083/2009.

²² Cass Pen, sez. I, n. 8561/11.02.105 in *La nuova legge sull'omicidio stradale: Guida esplicativa ai reati*, A. Negro, G. Covotta, Editura Key, 2016.

²³1. Art. 590 Cod penal italian, *Omicidio stradale*, infracțiune pedepsită cu închisoare de la 2 la 7 ani și cu închisoare de la 8 la 12 ani atunci când șoferul se afla în stare gravă de ebrietate ori alterarea capacității psihofizice cauzată de droguri sau substanțe psihoactive. În caz de pluralitate de victime, pedeapsa se majorează cu o treime, limita maximă admisă fiind de 18 ani închisoare.

2. Art. 590 bis Cod penal, *Lesioni personali stradali*, infracțiune pedepsită cu închisoare de la 1 an la 7 ani. Dacă fapta este săvârșită din culpă, pedeapsa este între 3 luni și 1 an. În caz de leziunilor grave, pedeapsa este între 3 luni și 3 ani. Atunci când șoferul se afla în stare gravă de ebrietate ori alterare psihofizică cauzată de droguri sau substanțe psihoactive, pedeapsa este între 3 și 5 ani.

3. Părăsirea locului accidentului este considerată o agravantă care poate ridica pedeapsa cu o treime sau două treimi și nu poate fi mai mică de 5 ani în cazul omorului și 3 ani în cazul leziunilor. Dacă fapta este săvârșită din culpă, pedeapsa se reduce la jumătate.

²⁴ G. Fiandaca, *Causalità (rapporto di)*, in Dig. Disc. Pen., 1988, Vol. II, Utet, Torino, p. 120.

Atribuirea evenimentului vătămător subiectului presupune totuși ca evenimentul să reprezinte consecința nu doar a acțiunii materiale, ci și a unei acțiuni caracterizate de caracteristica specifică al încălcării obligației de diligență. Evenimentul trebuie să apară ca o concretizare a riscului, pe care norma incriminatoare dorește să-l prevină, jurisprudența clarificând că în cazul dolului eventual se impune verificarea, în concret a violării normei încălcate, în timp ce în cazul culpei conștiente trebuie constatată încrederea serioasă, ca evenimentul nu va avea loc, în mod concret.

În concluzie, din punctul de vedere al Curții Supreme italiene²⁵, avem intenție eventuală și nu culpă conștientă, atunci când agentul are o viziunea anticipată a tuturor elementelor constitutive ale faptei și o realizare conștientă a evenimentului, apreciindu-se că evenimentul care s-a produs nu trebuie să fie doar efectul material al conduitei, ci exact efectul descris în norma de incriminare, menită să prevină.

De ce nu apreciez că putem înlocui culpa cu prevedere cu intenția eventuală în cazul accidentelor de circulație fatale, atunci când conștiința și voința nu sunt orientate spre producerea rezultatului?

1. Accidentul este un eveniment neprevăzut, neplanificat și nefericit, care rezultă în special, dintr-o ignoranță sau nepăsare.

Cuvântul „*accident*” provine din latinescul „*cadere*” și apare în dicționare ca „*un incident, o întâmplare neprevăzută, care întrerupe mersul normal al lucrurilor*”²⁶, „*un incident neintenționat, ce cauzează o pagubă, rănirea sau moartea cuiva*”²⁷, iar sintagma „*accident de circulație*” este definită ca „*un șoc produs pe o rețea rutieră între un vehicul rulant (mașină, motocicletă, camion) și orice alt lucru sau persoană, cauzându-se, astfel, daune materiale sau vătămări corporale*”²⁸.

Conceptul „*accident de circulație*”, apare și în art. 75 din Ordonanța de Urgență nr. 109/2002 privind circulația pe drumurile publice²⁹, însă acesta are un sens mult mai amplu decât această definiție, fiind un eveniment negativ, dăunător, involuntar și imprevizibil, determinat, de cele mai multe ori, de comportamentul uman, inadecvat (comisiune/omisiune) care încalcă normele legale, care se produce pe un drum, ori într-un alt loc supus tranzitului (stradă), implicând pietoni, vehicule și animale și care, tulbură mersul normal al traficului rutier, provocând vătămări sau pagube lucrurilor, persoanelor ori animalelor.

²⁵ Cass. pen. Sez IV, n 1466330.03.2018, Cass. pen. Sez I, n. 18220/11.03.2015.

²⁶ Dicționarul explicativ al limbii române al Academiei Române și Institutului Național de Lingvistică Iorgu Iordan, ed. a II-a revizuită și adăugită, Ed. Univers Enciclopedic, 2009.

²⁷ Oxford Living Dictionares- <https://en.oxforddictionaries.com/definition/accident>.

²⁸ Le Dictionnaire Juridique du droit français.

<http://dictionnaire-juridique.jurimodel.com/Accident%20de%20la%20circulation.html>.

²⁹ „Accidentul de circulație este evenimentul care întrunește cumulativ următoarele condiții: a) s-a produs pe un drum deschis circulației publice ori și-a avut originea într-un asemenea loc; b) a avut ca urmare decesul, rănirea uneia sau a mai multor persoane ori avarierea a cel puțin unui vehicul sau alte pagube materiale; c) în eveniment a fost implicat cel puțin un vehicul în mișcare.”

Din analizarea definițiilor cuvântului „*accident*” se desprinde ideea că șoferul nu-și orientează conștiința și voința pentru producerea decesului unei alte persoane, această urmare survenind doar în mod neprevăzut și neplanificat.

2. În cazul intenției eventuale este specifică cunoașterea efectivă a elementelor relevante ale faptului concret, în momentul în care agentul începe executarea acțiunii tipice, agentul având un obiectiv stabilit pentru a cărui îndeplinire este dispus să facă orice pentru producerea rezultatului, chiar și savârșirea unei alte fapte penale, în timp ce la culpă această cunoaștere este doar potențială. Este suficient ca această cunoaștere să fie prezentă în momentul în care începe executarea acțiunii tipice, nefiind necesar să fie prezentă pe tot parcursul acțiunii.

În ambele forme de vinovăție, atât culpă, cât și intenție eventuală, segmentul reprezentării este similar, agentul prefigurând realizarea evenimentului ca posibil sau probabil. Diferența este că în cazul intenției eventuale, agentul acceptă riscul³⁰ producerii rezultatului în timp ce, în cazul culpei, agentul acționează cu încrederea datorată că rezultatul nu se va produce.

Momentul manifestării de voință, în cazul intenției eventuale corespunde fazei în care agentul ia hotărârea de a comite fapta, în timp ce, în cazul culpei conștiente, deși avem elementul de prevedere, nu avem momentul manifestării de voință pentru producerea rezultatului, subestimând probabilitatea producerii evenimentului, din neglijență, imprudență, lipsa de experiență, etc.

Fundamentul intenției eventuale este acela de a identifica, în reprezentarea și acceptarea, din partea agentului, a posibilității concrete de realizare a evenimentului accesoriu, înțeleasă în termeni de ridicată probabilitate, în scopul urmărit, în principal.

Cu alte cuvinte, agentul se angajează într-o acțiune, acceptând riscul apariției evenimentului care, în reprezentarea psihică nu este dorit direct, dar apare ca posibil. Agentul deși nu a ținut evenimentul respectiv, a acționat, cu costul ca acest lucru să se întâmple astfel încât același lucru să nu poată fi considerată referitor la determinarea voluntară.

Există intenție eventuală atunci când legea prevede o cunoaștere completă și sigură a unui element de fapt (element de fapt ce poate fi cunoscut prin intermediul experienței agentului). Intenția eventuală este caracterizată prin reprezentarea și dorința de a comite fapta tipică, în timp ce culpa conștientă are un conținut esențialmente normativ, fiind caracterizată prin încălcarea unei reguli de precauție imputabile autorului.

Spre exemplu, conducătorul auto care se angajează în depășire într-o curbă fără vizibilitate, prevede posibilitatea comiterii unui accident în cazul în care un autovehicul vine pe contrasens, dar nu acceptă această posibilitate, bazându-se pe

³⁰ Acceptarea, nu doar a riscului de producere al evenimentului ci și al riscului de comitere a faptei. Agentul trebuie să aibă reprezentarea faptului astfel cum este prevăzut în norma de incriminare.

împrejurări cum ar fi: cunoașterea respectivei porțiuni de drum, viteza cu care mașina răspunde la comenzi, experiența sa în conducere etc. Dacă totuși accidentul are loc, în sarcina șoferului se va reține astfel o culpă și nu o intenție eventuală³¹.

În cazul care va exista un dubiu cu privire la stabilirea formei de vinovăție, potrivit opiniei prof. Streteanu, va trebui reținută, având în vedere principiul, *in dubio pro reo*, culpa cu prevedere, efectele acesteia în plan sancționator fiind mai puțin severe decât cele ale intenției³².

3. În titlul I, al Codului penal, art. 192 reglementează expres, uciderea din culpă a unei persoane, infracțiune despre care se afirmă că este „singura infracțiune din întreg capitolul destinat infracțiunilor contra vieții care nu are ca formă de vinovăție intenția”³³ și care, integrează totodată, cu privire la rezultatul produs, o agravantă de majorarea pedepsei, cu jumătate, în ipoteza pluralității de victime.

Tot pentru a se asigura o sancționare mai severă a autorului, legiuitorul a prevăzut, ca în ipoteza comiterii unei ucideri din culpă de către un conducător de vehicul cu tracțiune mecanică având în sânge o îmbibație alcoolică ce depășește limita legală, să existe posibilitatea reținerii, în concurs, a infracțiunii de ucidere din culpă și a infracțiunii la regimul circulației pe drumurile publice³⁴.

În timp ce infracțiunea de omor este prevăzută și dorită de agent, ca și consecință a conduitei sale, în cazul infracțiunii de ucidere din culpă, decesul persoanei apare ca un eveniment nedorit, ori astfel cum ne reamintim și din zestrea lăsată juriștilor de prof. Dongoroz, „atunci când omul este pus în situația de a-și manifesta voința, se produce un proces psihic, la care participă, ca elemente determinative, nu numai senzațiile și reprezentările imediate (actuale), ci întreg patrimoniul al omului cu toate imaginile și reprezentările lui, cu toate afectele sale, toate asocierile de idei, cu tot ceea ce inteligența a acumulat prin rațiune, cultură și experiență. Când procesul volitiv s-a desfășurat în condiții normale, (atunci când elementele determinative apar simultan sau succesiv pe ecranul minții omeneste, ele pot converge din aceeași rezoluție, dar pot fi și convergente) se spune că voința s-a determinat liber.”³⁵.

În timp ce elementul volitiv trebuie să preceadă începutului de executare al activității fizice, elementul intelectual presupune ca autorul infracțiunii de omor trebuie să cunoască, cu certitudine, (nu ca o simplă posibilitate) la momentul comiterii infracțiunii și nu la un moment anterior, că acțiunea sa este susceptibilă să producă moartea unei persoane³⁶.

³¹ F. Streteanu, D. Nițu, *Suport curs de drept penal ID. Partea generală I*, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 2013 *op. cit.*, p. 63.

³² *Idem*, *op. cit.*, p. 457.

³³ V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială I*, Ed. C.H. Beck, Curs universitar, București, 2017, *op. cit.*, p. 47.

³⁴ Pct. 2.43 în referire la Capitolul I, Titlul I al Codului penal din expunerea de motive a noului Cod penal, p. 34, *op. cit.*

³⁵ V. Dongoroz, *Drept penal* (Reeditarea ediției din 1939), Asociația Română de Științe Penale, București, 2000, *op. cit.*, p. 190.

³⁶ F. Streteanu, *Tratat de drept penal. Partea generală*, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2008, *op. cit.*, p. 431.

Caracteristicile omorului cu intenție eventuală fiind previzibilitatea producerii evenimentului și a urmării imediate, dorința producerii urmării imediate, acționarea conștientă și cunoașterea tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii, în cazul infracțiunii de ucidere din culpă avem previzibilitatea producerii evenimentului, cunoașterea imperfectă a realității, ceea ce, într-o anumită măsură, alterează și procesul prevederii rezultatului, deși agentul, printr-un folosirea capacităților sale, ar fi putut preveni producerea lui și neacceptarea producerii urmării imediate, rezultatul nefiind dorit. Agentul, chiar dacă dorește o acțiune, el are în vedere, în realitate, o altă acțiune față de cea descrisă în norma de incriminare și producerea unui alt rezultat decât acela care s-a produs efectiv, neasumându-și riscuri de care nu are cunoștință și pe care nu le dorește.

Omor cu intenție eventuală	Ucidere din culpă
• atitudinea agentului față de valorile sociale se manifestă prin orientarea conștiinței și a voinței acestuia în vederea comiterii faptei vătămătoare; • agentul apreciază adecvat conduita sa, fiindu-i clară urmarea imediată; • voința agentului este orientată spre obținerea urmării imediate.	• atitudinea agentului este bazată pe o închipuire eronată a conduitei sale, apreciind că urmarea imediată, posibilă, nu va surveni datorită unor anumite împrejurări; • urmarea imediată nu are legătură cu scopul agentului, nefiindu-i clară deoarece nu acceptă riscul producerii ei; • nu consideră că, datorită conduitei sale, poate fi produsă urmarea imediată.

Spre deosebire omorul comis cu de intenția eventuală, în ipoteza uciderii din culpă, agentul nu se bazează pe noroc, hazard, ci pe încrederea exagerată în sine că va fi stare să evite producerea evenimentului, în timp ce la omorul cu intenție eventuală dorința producerii rezultatului se extinde și asupra dorinței acțiunii, în sensul că acceptă conștient producerea rezultatului și nu face efort ca urmarea imediată să nu se producă.

„Speranță ușuratică” nu poate fi confundată cu speranța că evenimentul nu se va produce, ce caracterizează intenția eventuală, întrucât această ipoteză reprezintă acceptarea riscului, ori în cazul culpei, agentul nu accepta producerea rezultatului, deși îl prevede, respingând total posibilitatea producerii rezultatului, acesta din urmă apărându-i imposibil.

Intenția eventuală implica voința realizată, deoarece *cogitationis poenam nemo patitur*, sistemul de drept penal românesc fiind un sistem în care legiuitorul nu pedepsește intențiile interne ale unui subiect.

Un element specific uciderii din culpă cu prevedere îl constituie și faptul că prevederea este denaturată, deoarece agentul este convins că producerea rezultatului va fi imposibilă, deși putea fi evitat prin capacitatea / forțele proprii, cum avem în caz de vreme nefavorabilă, trafic intens, carosabil umed etc. De exemplu: „Poți să cunoști că este riscant să pătrunzi în intersecție pe culoarea roșie. Însă, poți cunoaște riscul că un pieton se află în apropiere?”. Kimberly Kessler Ferzan în „*Opaque recklessness*”, a apreciat că în această ipoteză avem un risc cu orizont mărginit, agentul dându-și seama doar de faptul că are o conduită periculoasă, putând fi considerat indisciplinat, însă acesta nu este conștient de motivul pentru care comportamentul lui este unul periculos.

Având în vedere faptul că „*nu se îngăduie interpretului să se substituie legiuitorului, pentru a schimba ceva din substanța normei (conținutul ei perceptiv și sancționator)*”³⁷, în materia accidentelor de circulație fatale, astfel cum rezultă și din jurisprudența penală constantă, consider că vinovăția ce îmbracă forma culpei (cu prevedere) nu poate fi înlocuită cu intenția eventuală (atunci când conștiința și voința agentului nu sunt orientate spre producerea rezultatului), deoarece, în cazul culpei avem o evaluare eronată a riscului de realizare a evenimentului, (în sensul că, deși conștientizează riscul, nu acceptă producerea evenimentului, socotind, fără temei, că acesta nu se va produce) precum și a posibilității de evitare a producerii evenimentului, agentului nefiindu-i indiferent dacă evenimentul se va produce, ci este sigur că nu se va produce. Astfel, intenția eventuală are reprezentare și voință pentru elementul material tipic, în timp ce culpa nu are și este configurabilă doar atunci când producerea rezultatului nu este dorită.

Chestiunea încadrării faptei în omor cu intenție eventuală nu se justifică și apare, probabil, din dorința unei sancționări mai aspre, întrucât chiar și un stil haotic de a conduce prin încălcarea conștiință a regulilor de circulație, condus pe contrasens, pătrunderea în intersecții pe culoarea roșie, fie și în mod repetat, nu este de natură să dea transforme culpa cu prevedere în intenție eventuală, întrucât previzibilitatea producerii evenimentului și voința operează pe planuri diferite.

Mai mult, la infracțiunea de uciderea din culpă, agentul își orientează conștiința și voința doar asupra actului de conducere, (nu și asupra momentului coliziunii ori împrejurări precum vremea nefavorabilă) conștientizând doar posibilitatea de producere a evenimentului și aceasta, în mod abstract, dar nu și pe cea a producerii urmării imediate, agentul manifestând voință numai pentru conduită, nu și pentru consecințele conduitei.

Concluzionând, apreciez că împrejurările obiective ale conduitei *ex ante* (precum stilul haotic de a conduce prin încălcarea conștiință a regulilor de circulație, stare psihofizică alterată prin consumul de alcool ori substanțe psihoactive), ar trebui să fie avute în vedere la individualizarea pedepsei și nu la stabilirea formei de vinovăție ori încadrarea juridică a faptei de care depinde, de altfel, desfășurarea întregului procesul penal.

³⁷ V. Dongoroz, *op. cit.*, p. 92.

DREPTUL PERSOANEI LA REPUTAȚIE, ÎN CONTEXTUL REGLEMENTĂRILOR LEGALE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE ȘI A JURISPRUDENȚEI ÎN MATERIE



Conf. univ. dr. Roxana Matefi

Abstract

The article proposes an analysis of the person's right to reputation, analyzed both from the perspective of the individual and the legal person, in relation to the right to free expression, guaranteed both internally and internationally. Starting with the legal regulations in the field, national and European law cases are analyzed in order to highlight the effective protection enjoyed by the right to reputation.

Key words: *the rights of personality, reputation, honor, dignity, freedom of expression, limitation.*

Conceptul de reputație

Unul dintre drepturile personalității, calificate de doctrină ca „drepturi primordiale ale ființei umane”¹, care își găsește reglementarea în cuprinsul Codului civil, în conținutul capitolului consacrat *Respectului datorat ființei umane și drepturilor ei inerente*, este și dreptul la reputație, ca element component al dreptului la demnitate, alături de dreptul la onoare. Delimitarea celor două concepte, de onoare și reputație, nu este unul facil, astfel că legătura dintre ele „poate merge până la sinonimie: o atingere a reputației înseamnă o atingere a onoarei”². Această legătură transpare și din referirile doctrinare la cele două noțiuni. Astfel, în timp ce onoarea este conturată drept “sentimentul pe care îl are o persoană că este fără reproș din

¹ G. Cornu, *Droit civil. Introduction. Les personnes. Les biens*, 12-e édition, Ed. Montchrestien, Paris, 2005, p. 215, *apud* F.-A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2014.

² O. Ungureanu, C. Juguștru, *Drept civil. Persoanele*, ed. a 2-a, revăzută, Ed. Hamangiu, București, 2007, p. 48, *apud* F.-A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2014.

punct de vedere moral și juridic și totodată este considerată ca atare în societate³, reputația este calificată drept „felul în care o persoană este apreciată în societate ca și calitate recunoscută⁴”. Așadar, caracterul social atât în cazul onoarei, cât și al reputației este de netăgăduit.

Reglementarea dreptului la reputație în legislația națională

Consacrarea legislativă a dreptului la demnitate al persoanei o regăsim în textul art. 72 din Codul nostru civil, care stabilește în primul său alineat că “orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale”, adăugând în cel de-al doilea alineat că “este interzisă orice atingere adusă onoarei și reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75”.

Legiuitorul se limitează, așadar, la consacrarea dreptului la demnitate, fără, însă a defini acest concept, demers, desigur, problematic, în condițiile în care obiectul unui astfel de drept este, prin natura sa “ireductibil unei definiții precise⁵”.

Revenind la limitele stabilite de legiuitor în conținutul art. 75, „(1) nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secțiune atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte. (2) exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune”.

Legiuitorul instituie și o prezumție de discernământ a celui la care se referă o anumită informație sau un anume material, în ipoteza în care el este cel care le pune la dispoziția unei persoane fizice sau juridice cu privire la care are cunoștință că își desfășoară activitatea în domeniul informării publicului. Într-o astfel de ipoteză nu este necesar un acord scris al celui în cauză⁶.

Dreptul la reputație în reglementarea Declarației Universală a Drepturilor Omului și a Convenției Europene a Drepturilor Omului

Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată la 10 decembrie 1948 de către Adunarea Generală a O.N.U., conține o serie de referiri la dreptul la demnitatea al individului, stipulând încă din debutul preambulului său că „recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a

³ O. Ungureanu, C. Munteanu, *Drept civil. Persoanele în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 63 și urm.

⁴ *Ibidem*.

⁵ G. Cornu, *op. cit.*, p. 254.

⁶ A se vedea art. 76 C. civ.

drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume”. În acord cu dispozițiile primului său articol, „toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității”.

Declarația reglementează în mod expres și dreptul la reputație, stabilind în cuprinsul art. 12 că „nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei și reputației sale. Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri”.

În timp ce Declarația Universală a Drepturilor Omului conține, așa cum am văzut, o reglementare de sine stătătoare a dreptului la reputație, nu regăsim o astfel de reglementare și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului, fără însă a trage concluzia că reputația, nu beneficiază de protecția acestui document al drepturilor fundamentale ale omului. Astfel, această protecție rezultă pe de o parte, din reglementarea art. 8 potrivit căruia „orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale”, iar pe de altă parte din limitările pe care textul art. 10 le prevede în materia libertății de exprimare, calificate drept „măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.

Se impune a menționa în acest context cauza *Linndon v France* din anul 2007, care realizează „o schimbare puternică în direcția protejării dreptului la reputație, judecătorul Loucaides afirmând că dreptul la reputație are „aceeași natură juridică ca și dreptul la libertatea de exprimare” și a cerut ulterior o protecție eficientă, deoarece „dreptul la reputație ar fi trebuit întotdeauna considerat protejat de art. 8 al Convenției, ca parte integrantă a dreptului la respectarea vieții private”.

Cu referire la articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în cauza *Axel Springer AG împotriva Germaniei*⁸, Curtea reține în sensul în care, pentru ca acest text de lege să devină aplicabil, este necesar ca „atacul asupra reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să fie realizat într-o manieră care să prejudicieze beneficiul personal al dreptului la respectarea vieții private [...] De asemenea, Curtea a hotărât că nu poate fi invocat art. 8 pentru a se plânde de o atingere adusă reputației care este o consecință previzibilă a propriilor acțiuni, precum săvârșirea unei fapte de natură penală [...]”.

⁷ L. Smith, *The right to reputation: a European human right?*, apud <https://blogs.kcl.ac.uk/kslr/?p=656>.

⁸ Hotărâre (Marea Cameră) din 7 februarie 2012, pct. 83-84 - https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Reputation_ROM.pdf.

Existența unei balanțe între libertatea de exprimare și respectarea vieții private este, de asemenea invocată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza anterior menționată, instanța europeană stabilind că „atunci când examinează necesitatea unei ingerințe într-o societate democratică în vederea «protejării reputației sau a drepturilor altora», Curții i se poate solicita să verifice dacă autoritățile interne au păstrat un echilibru just între protejarea a două valori garantate de Convenție și care pot fi în conflict în anumite cauze: și anume, pe de o parte, libertatea de exprimare, astfel cum este protejată de art. 10, și, pe de altă parte, dreptul la respectarea vieții private, astfel cum este garantat de dispozițiile art. 8”⁹.

Existența unui astfel de echilibru a fost analizată și în cauza *Ileana Constantinescu împotriva României*, în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că au fost încălcate dispozițiile art. 10 din Convenție, respectiv i-a fost încălcat reclamantei dreptul la liberă exprimare, prin condamnarea acesteia pentru calomnie¹⁰, „constatând că motivele invocate de instanțele din România nu puteau fi considerate relevante și suficiente pentru a justifica ingerința în dreptul la libertatea de exprimare al reclamantei, care a fost disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit, și anume protecția reputației altora”¹¹.

Și în cauza *Frankowicz împotriva Poloniei*, Curtea a apreciat că „ingerința în exercitarea de către reclamant a dreptului la libertatea de exprimare nu a fost proporțională în raport cu scopul legitim urmărit, și anume protecția reputației altora”, constatând că „autoritățile poloneze au concluzionat, fără să fi încercat să se verifice veridicitatea constatărilor din avizul medical, că reclamantul a discreditat un alt medic. Această decizie a fost pronunțată în temeiul interdicției absolute în Polonia cu privire la orice critică între medici. Curtea a considerat că această interdicție absolută era de natură să-i descurajeze pe medici să le ofere pacienților o opinie obiectivă despre sănătatea lor și orice tratament primit, fapt care ar putea compromite însuși scopul profesiei medicale, și anume protecția sănătății și a vieții pacienților”¹².

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ „Această cauză privea condamnarea reclamantei pentru calomnie, în urma publicării unei cărți despre viața tatălui său (cunoscut economist român), în care punea sub semnul întrebării anumite fapte care aduseseră atingere intereselor tatălui său și celor ale „Casei economiștilor”, precum și pe cele ale unuia dintre foștii colegi ai tatălui său, care devenise vicepreședinte al Asociației Generale a Economiștilor din România”, a se vedea https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Reputation_ROM.pdf.

¹¹ https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Reputation_ROM.pdf.

¹² https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Reputation_ROM.pdf

Dreptul la reputație - susceptibil de protecție doar în cazul persoanelor fizice?

Coroborând dispozițiile art. 252 din Codul civil¹³ cu cele ale art. 257 C. civ., legiuitorul stabilește, fără urmă de echivoc, faptul că dispozițiile legale cu privire la apărarea drepturilor nepatrimoniale se aplică și în ceea ce privește persoana juridică, nu doar în privința individului, persoană fizică. Sigur că există drepturi personale nepatrimoniale, care prin natura lor nu pot aparține decât persoanei fizice, precum dreptul la viață ori cel la sănătate, însă dreptul la reputație, ca o componentă a dreptului la demnitate, poate aparține, fără putință de tăgadă, atât unei persoane fizice, cât și unei persoane juridice, ambele entități bucurându-se în mod egal de protecție legală.

Printr-o decizie a Tribunalului Harghita¹⁴, pronunțată în această materie, se reține că „art. 72 C. civ. care reglementează dreptul la demnitate face referire doar la persoana fizică, însă prevederile alin. 2 al acestui articol, care instituie obligația de a nu aduce atingere onoarei și reputației unei persoane poate fi aplicat, prin asemănare și persoanei juridice, deoarece reputația nu este un drept care să poată aparține exclusiv unei persoane fizice, ci poate aparține și unei persoane juridice. În consecință, prin raportare la prevederile art. 257 C. civ., și o persoană juridică poate solicita apărarea reputației sale în ipoteza unor atingeri aduse imaginii sale¹⁵”. De altfel reputația este percepută de doctrină drept „cel

¹³ „Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică și psihică, demnitatea, intimitatea vieții private, libertatea de conștiință, creația științifică, artistică, literară sau tehnică.”

¹⁴ În motivarea instanței se arată că “pârâțul a adus atingere reputației reclamantei, având în vedere că a postat pe o rețea de socializare (n.n.) un mesaj din care rezulta că produsul marca X. cum-pârât din magazinul reclamantei nu era original, afirmație care este de natură să inducă celor care citeau acest mesaj ideea că cel puțin o parte dintre produsele vândute în magazinul reclamantei nu sunt originale. Or, așa cum a rezultat din certificatul de calitate și originalitate eliberat de X. România SRL și depus la dosarul cauzei (fila 11 dos. fond), produsul respectiv era original, astfel că afirmațiile pârâțului nu erau reale, fiind de natură să denigreze imaginea reclamantei în fața clienților, ceea ce constituie o faptă ilicită, săvârșită cu vinovăție, în condițiile în care pârâțul nu a făcut nici un demers de a verifica autenticitatea produsului mai înainte de a posta pe rețeaua de socializare mesajul denigrator, care a avut astfel posibilitatea să ajungă la cunoștința publicului ce urmărește postările pârâțului. Prejudiciul cauzat reclamantei constă în deteriorarea imaginii sale în rândul clienților săi, prin acreditarea ideii că ar vinde produse falsificate, ceea ce este de natură să conducă la diminuarea vânzărilor. (...) . Condiția existenței unei legături de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu există, deoarece prejudicierea imaginii reclamantei în rândul clienților săi este urmarea postării acestui mesaj denigrator”, *apud* <http://www.legal-land.ro/daune-morale-pentru-atingeri-aduse-imaginii-unei-persoane-juridice/>.

¹⁵ Tribunalul Harghita, de. civ. nr. 866 din 14 noiembrie 2018, *apud* <http://www.legal-land.ro/daune-morale-pentru-atingeri-aduse-imaginii-unei-persoane-juridice/>.

mai valoros activ al unei firme”¹⁶, „un indicator foarte relevant al performanței pentru managementul de top al firmelor”¹⁷.

Concluzii

Consacrat atât la nivel intern, cât și internațional, dreptul la reputație, constituie o componentă esențială a dreptului la demnitate, unul dintre drepturile primordiale ale persoanei, care necesită instrumente funcționale de protejare și garantare, în contextul în care încălcarea sa este tot mai frecvent invocată atât în fața instanțelor naționale, cât și a celor internaționale. Provocarea constă în realizarea unui echilibru între garantarea dreptului la reputație și garantarea libertății de exprimare, linia de demarcație între cele două fiind, de multe ori, extrem de fină, și subtilă.

Faptul că drepturile personalității sunt, prin natura lor, indisolubil legate de persoana fizică, nu naște prezumția că aplicarea și garantarea acestora este exclusă în privința persoanelor juridice, în funcție, desigur, de specificul fiecărui drept. Astfel, în timp ce garantarea dreptului la viață nu poate fi incidentă decât în cazul persoanei fizice, de garantarea dreptului la reputație trebuie să se bucure, deopotrivă, atât individul – persoană fizică, cât și persoana juridică.

Bibliografie

P. Aula, J. Heinonen, *The reputable firm. How Digitalization of Communication Is Revolutionizing Reputation Management*, Springer, 2016.

F.-A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2014.

G. Cornu, *Droit civil. Introduction. Les personnes. Les biens*, 12-e édition, Ed. Montchrestien, Paris, 2005.

B. Pfister, M. Schwaiger, T. Morath, *Corporate reputation and the future cost of equity*, 2019, Springer Link, Business Research, <https://doi.org/10.1007/s40685-019-0092-8>.

T. Prescure, R. Matefi, *Drept civil. Partea generală. Persoanele*, Ed. Hamangiu, București, 2012.

¹⁶ P. Aula, J. Heinonen, *The reputable firm. How Digitalization of Communication Is Revolutionizing Reputation Management*, Springer, 2016, p. 1.

¹⁷ B. Pfister, M. Schwaiger, T. Morath, *Corporate reputation and the future cost of equity*, 2019, Springer Link, Business Research, <https://doi.org/10.1007/s40685-019-0092-8>.

O. Ungureanu, C. Jugastru, *Drept civil. Persoanele*, ed. a 2-a, revăzută, Ed. Hamangiu, București, 2007.

O. Ungureanu, C. Munteanu, *Drept civil. Persoanele în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012

L. Smith, *The right to reputation: a European human right?*

<https://blogs.kcl.ac.uk/kslr/?p=656>.

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Reputation_ROM.pdf.

<http://www.legal-land.ro/daune-morale-pentru-atingeri-aduse-imaginii-unei-persoane-juridice/>

ABSENȚA OBLIGAȚIEI DE INFORMARE ÎN IPOTEZA PREVĂZUTĂ DE ART. 14 ALIN. (5) LIT. B) DIN REGULAMENTUL GENERAL PRIVIND PROTECȚIA DATELOR



Silviu-Dorin ȘCHIOPU

Abstract

Since natural persons should have control of their own personal data and it should be transparent that their personal data are processed, when the controller didn't obtain the personal data from the data subject, certain information on the processing operations must be provided to the latter. However there are circumstances where the obligation to inform the data subject under the GDPR is not applicable. Therefore this article aims to analyse three of these situations: where the provision of such information proves impossible or would involve a disproportionate effort and where the provision of such information is likely to render impossible or seriously impair the achievement of the objectives of that processing. We will take into account both the provisions of the General Data Protection Regulation and the guidelines issued by Article 29 Data Protection Working Party and endorsed by the European Data Protection Board.

Keywords: *GDPR, data subject, controller, transparency, obligation to inform, the provision proves impossible or involves a disproportionate effort, information likely to render impossible or seriously impair the processing objectives.*

1. Considerații introductive

Dreptul la informare, precum celelalte drepturi ale persoanei vizate, este expresia normativă a principiului controlului și participării acesteia în ceea ce privește prelucrarea datelor sale cu caracter personal¹, în acest sens considerentul (7) precizând că „persoanele fizice ar trebui să aibă control asupra propriilor date cu caracter personal, iar securitatea juridică și practică [...] ar trebui să fie consolidată”.

¹ G. Zamfir, *Protecția datelor personale: drepturile persoanei vizate*, București: Editura C.H. Beck, 2015, p. 81.

Cerința informării persoanelor vizate cu privire la prelucrarea datelor lor cu caracter personal este cu atât mai importantă, cu cât condiționează exercitarea de către persoanele vizate a drepturilor lor conferite de Regulamentul general privind protecția datelor (GDPR)², precum dreptul de acces și de rectificare a datelor prelucrate, și dreptul de opoziție al acestora față de prelucrarea datelor respective³.

Potrivit considerentului (60), această obligație decurge din aplicarea principiilor prelucrării echitabile și transparente⁴, astfel că, de regulă, persoana vizată trebuie să fie informată cu privire la operațiunea de prelucrare. Totuși, există și situații în care s-a considerat că nu este necesar a se impune operatorului obligația de a furniza persoanei vizate informații privind prelucrarea datelor sale cu caracter personal.

În cele ce urmează vom analiza trei din aceste situații ce își găsesc aplicarea numai atunci când datele cu caracter personal *nu* au fost obținute de la persoana vizată, respectiv ipoteza în care furnizarea acestor informații se dovedește a fi imposibilă sau ar implica eforturi disproporționate, precum și cea în care obligația de informare este susceptibilă să facă imposibilă sau să afecteze în mod grav realizarea obiectivelor prelucrării respective.

Totuși, aceste excepții nu se aplică de exemplu în cazul prelucrării *opiniilor politice* de către partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale. Potrivit considerentului (56), atunci când „în cadrul activităților electorale, funcționarea sistemului democratic necesită, într-un stat membru, ca partidele politice să colecteze date cu caracter personal privind opiniile politice ale persoanelor, prelucrarea unor astfel de date poate fi permisă din motive de interes public, cu condiția să se prevadă *garanțiile corespunzătoare* (s.n.)”.

Tocmai de aceea Legea nr. 190/2018⁵ în cadrul art. 9 alin. (1) prevede că, în vederea asigurării proporționalității și a unui echilibru între dreptul la protecția datelor cu caracter personal și a datelor speciale, pe de o parte, și prelucrarea unor astfel de date de către partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând

² Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 119 din 4 mai 2016.

³ CJUE, *Concluziile avocatului general Pedro Cruz Villalón prezentate la 9 iulie 2015, cauza C-201/14 – Bara și alții*, ECLI: EU:C:2015:461, parag. 74; CJUE, *hotărârea din 1 octombrie 2015, Bara și alții*, C-201/14, ECLI:EU:C:2015:638, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general), parag. 33.

⁴ Pentru o analiză a acestor principii, a se vedea D.-M. Șandru, *Principiul echității în prelucrarea datelor cu caracter personal*, în „Pandectele Române” nr. 3/2018, p. 57-63 și *Principiul transparenței în prelucrarea datelor cu caracter personal*, în „Pandectele Române” nr. 4/2018, p. 59-67.

⁵ Legea nr. 190 din 18 iulie 2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), publicată în M. Of. nr. 651 din data de 26 iulie 2018.

minorităților naționale, pe de altă parte, se poate realiza numai cu informarea persoanei vizate despre prelucrarea datelor sale cu caracter personal. Prin urmare, în această situație, operatorul nu se va putea prevala de excepțiile prevăzute de art. 14 alin. (5) lit. b) din Regulamentul general privind protecția datelor

2. Furnizarea acestor informații se dovedește a fi imposibilă

Dacă *furnizarea informațiilor se dovedește a fi imposibilă* atunci operatorul trebuie să poată demonstra factorii ce-l împiedică a furniza persoanei vizate aceste informații. Potrivit Grupului de Lucru Art. 29, deîndată ce factorii ce au determinat imposibilitatea nu mai există și devine posibilă furnizarea informației, operatorul trebuie deîndată să o pună în operă⁶.

Imposibilitatea furnizării informațiilor este determinată de regulă de *lipsa datelor de contact ale persoanei vizate*. Într-o atare situație, în jurisprudența națională s-a decis că, dacă datele cu caracter personal nu au fost obținute de la persoanele vizate iar datele de contact ale acestora din urmă nu sunt deținute de operator, informarea persoanei vizate se poate realiza prin includerea informațiilor în cadrul site-ului, nefiind necesară realizarea unei informări individuale a fiecărei părți, informare care într-adevăr ar fi imposibil de realizat⁷. Astfel, furnizarea informațiilor va putea fi realizată prin stabilirea unor clauze adecvate de informare pe pagina principală a operatorului, precum în cadrul politicii de confidențialitate a site-ului.

Potrivit art. 14 alin. (2) lit. f) GDPR, în cazul în care datele nu au fost obținute de la persoana vizată, operatorul trebuie să furnizeze acesteia din urmă inclusiv informații privind sursa din care provin datele cu caracter personal și, dacă este cazul, dacă acestea provin din surse disponibile public. Deși considerentul (61) precizează că, în situația în care originea datelor cu caracter personal nu a putut fi comunicată persoanei vizate întrucât au fost utilizate surse diverse, ar trebui furnizate informațiile generale, Grupul de Lucru Art. 29 a subliniat că, simplul fapt că baza de date ce conține datele cu caracter personal a fost compilată de operator

⁶ Article 29 Data Protection Working Party, *Guidelines on transparency under Regulation 2016/679*, WP260 rev.01, adopted on 29 November 2017, as last revised on 11 April 2018, p. 29. Comitetul European pentru Protecția Datelor a aprobat orientările Grupului de Lucru Art. 29 referitoare la GDPR - a se vedea *Endorsement 1/2018 of GDPR WP29 guidelines by the EDPB*, Brussels, 25 May 2018, disponibil la https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/news/endorsement_of_wp29_documents_en_0.pdf. Cu privire la importanța documentelor Grupului de lucru pentru Articolul 29 a se vedea: D.-M. Șandru, *Protecția datelor personale: surse legislative, jurisprudențiale și soft law*, în „Pandectele române” nr. 2/2018, p. 83-84.

⁷ A se vedea Tribunalul București, secția a II-a contencios administrativ și fiscal, *sentința civilă nr. 6120 din 2 octombrie 2014*, nepublicată. În același sens, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, Consiliul Europei, *Manual de legislație europeană privind protecția datelor*, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014, p. 101.

utilizând mai mult de o sursă nu este suficient pentru a îndepărta obligația informării asupra surselor specifice ale datelor, atunci când este posibilă identificarea acestora, chiar dacă operațiunea de identificare a surselor ar fi cronofagă și împovărătoare⁸.

În plus, potrivit art. 25 GDPR privind asigurarea protecției datelor începând cu momentul conceperii și în mod implicit (*data protection by design and by default*), operatorii trebuie să aibă în vedere protejarea drepturilor persoanelor vizate, inclusiv sub aspectul transparenței, pe parcursul întregului ciclu al prelucrării datelor astfel încât să poată fi asigurată trasabilitatea datelor cu caracter personal oricând pe parcursul prelucrării⁹.

De asemenea, obligația de a furniza informații privind sursa datelor trebuie privită și în lumina principiilor echității și responsabilității, astfel că operatorul „nu poate distruge informațiile privind sursa datelor pentru a fi scutit de obligația de le divulga sau ignora standardul aplicabil și necesitățile recunoscute de documentare în domeniul în care-și desfășoară activitatea”¹⁰.

3. Furnizarea acestor informații ar implica eforturi disproporționate

Situația în care *furnizarea informațiilor ar implica eforturi disproporționate* poate interveni în special atunci când prelucrarea datelor cu caracter personal are loc în scopuri de arhivare în interes public, în scopuri de cercetare științifică sau istorică ori în scopuri statistice, astfel că, de regulă, de această excepție nu pot beneficia alte prelucrări a datelor. În vederea evaluării efortului necesar furnizării informațiilor vor fi avute în vedere criterii precum numărul persoanelor vizate, vechimea datelor și orice garanții adecvate adoptate¹¹.

Grupul de Lucru Art. 29 recomandă operatorilor care ar vrea să se prevaleze de această excepție de la obligația de informare să pună în balanță (*balancing exercise*) efortul pe care-l implică pentru operator furnizarea informațiilor către persoanele vizate, pe de o parte, și efectele asupra persoanei vizate în cazul în care informațiile nu i-ar fi furnizate, pe de altă parte. În plus, această evaluare ar trebui documentată de către operator potrivit obligațiilor sale de responsabilitate¹².

⁸ A se vedea Article 29 Data Protection Working Party, *Guidelines on transparency under Regulation 2016/679*, WP260 rev. 01, p. 29.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ A se vedea Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, Consiliul Europei, *op. cit.*, p. 112.

¹¹ De exemplu, dacă un grup de genealogiști obține un set de date privind 20.000 de persoane, însă datele au fost colectate în urmă cu jumătate de secol, nu au fost actualizate și nici nu conțin datele de contact ale persoanelor vizate, având în vedere mărimea bazei de date și vechimea datelor, identificarea fiecărei persoane vizate pentru a-i fi furnizate informațiile prevăzute de art. 14 ar implica un efort disproporționat pentru cercetători – a se vedea Article 29 Data Protection Working Party, *Guidelines on transparency under Regulation 2016/679*, WP260 rev. 01, p. 30-31.

¹² *Idem*, p. 31.

Dacă în urma evaluării se constată că furnizarea informațiilor fiecărei persoane vizate în parte ar implica eforturi disproporționate, operatorul, potrivit art. 14 alin. (5) lit. b) *in fine* GDPR, trebuie să ia măsuri adecvate¹³ pentru a proteja drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei vizate, inclusiv punerea informațiilor la dispoziția publicului. Aceste măsuri adecvate pot consta, de exemplu, în publicarea informațiilor pe site-ul operatorului sau prin promovarea în mod proactiv a informațiilor într-un ziar sau pe afișe la sediul său¹⁴.

Un caz particular este acela când operatorul prelucrează date cu caracter personal ce nu implică identificarea persoanei vizate, precum în cazul datelor pseudoanonimizate¹⁵, și poate demonstra că nu este în măsură să identifice persoana vizată. Într-o atare situație, potrivit art. 11 alin. (1) GDPR, operatorul nu are obligația de a obține sau prelucra informații suplimentare pentru a identifica persoana vizată în scopul unic al respectării obligației de informare.

4. Furnizarea acestor informații este susceptibilă să facă imposibilă sau să afecteze în mod grav realizarea obiectivelor prelucrării respective

Atunci când *furnizarea informațiilor este susceptibilă a face imposibil sau să afecteze în mod grav realizarea obiectivelor prelucrării* datelor cu caracter personal, operatorul, pentru a se putea prevala de această excepție, trebuie să demonstreze că simpla furnizare a informațiilor ar avea ca efect anularea obiectivelor prelucrării¹⁶. Evident, chiar și în acest caz, prelucrarea datelor trebuie să respecte toate principiile prevăzute la art. 5 GDPR, și în special că prelucrarea datelor cu caracter personal este echitabilă și are un temei juridic ce asigură legalitatea prelucrării¹⁷.

¹³ Pentru mai multe detalii, a se vedea *Ibidem*.

¹⁴ Această obligație există și în cazul în care un operator stabilește că furnizarea informațiilor se dovedește a fi imposibilă sau aceasta ar fi de natură să facă imposibilă sau să afecteze grav realizarea obiectivelor prelucrării.

¹⁵ Potrivit art. 4 pct. 5 GDPR, prin „pseudonimizare” înțelegem prelucrarea datelor cu caracter personal într-un asemenea mod încât acestea să nu mai poată fi atribuite unei anume persoane vizate fără a se utiliza informații suplimentare.

¹⁶ De exemplu, o bancă care are obligația legală de a raporta autorităților competente orice activitate suspicioasă privind conturile clienților nu-și va putea informa clientul persoană vizată de raportarea unui transfer bancar întrucât o atare informare ar afecta grav obiectivele legislației privind spălarea de bani. Totuși, la deschiderea contului, banca își va putea informa clienții la modul general că datele lor cu caracter personal pot fi procesate pentru combaterea spălării banilor – a se vedea Article 29 Data Protection Working Party, *Guidelines on transparency under Regulation 2016/679*, WP260 rev. 01, p. 31-32.

¹⁷ *Idem*, p. 31.

5. Concluzii

Din cele trei situații analizate reținem că, pe de o parte, pentru a justifica lipsa de informare a persoanei vizate, operatorului îi revine sarcina de a proba factorii ce-l împiedică a furniza persoanei vizate respectivele informații sau faptul că simpla furnizare a informațiilor ar avea ca efect anularea obiectivelor prelucrării iar evaluarea eforturilor disproporționate trebuie documentată de către operator potrivit obligațiilor sale de responsabilitate.

Pe de altă parte, în toate aceste situații, operatorul mai are și obligația de a lua măsuri adecvate pentru a proteja drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanei vizate, inclusiv prin punerea informațiilor la dispoziția publicului.

Bibliografie

1. *Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 119 din 4 mai 2016.

2. *Legea nr. 190 din 18 iulie 2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)*, publicată în M. Of. nr. 651 din data de 26 iulie 2018.

3. Article 29 Data Protection Working Party, *Guidelines on transparency under Regulation 2016/679*, WP260 rev.01, adopted on 29 November 2017, as last revised on 11 April 2018 document consultat la data de 26.02.2019, disponibil http://ec.europa.eu/newsroom/article29/document.cfm?action=display&doc_id=51025.

4. European Data Protection Board, *Endorsement 1/2018 of GDPR WP29 guidelines by the EDPB*, Brussels, 25 May 2018, document consultat la data de 26.02.2019, disponibil la https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/files/news/endorsement_of_wp29_documents_en_0.pdf.

5. Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, Consiliul Europei, *Manual de legislație europeană privind protecția datelor*, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014.

6. D.-M. Șandru, *Protecția datelor personale: surse legislative, jurisprudențiale și soft law*, în „Pandectele române” nr. 2/2018, p. 80-90.

7. D.-M. Șandru, *Principiul echității în prelucrarea datelor cu caracter personal*, în „Pandectele Române” nr. 3/2018.
8. D.-M. Șandru, *Principiul transparenței în prelucrarea datelor cu caracter personal*, în „Pandectele Române” nr. 4/2018.
9. G. Zafir, *Protecția datelor personale: drepturile persoanei vizate*, București: Editura C.H. Beck, 2015.
10. CJUE, *Concluziile avocatului general Pedro Cruz Villalón prezentate la 9 iulie 2015*, cauza C-201/14 – Bara și alții, ECLI: EU:C:2015:461.
11. CJUE, *hotărârea din 1 octombrie 2015*, Bara și alții, cauza C-201/14, ECLI:EU:C:2015:638, publicată în Repertoriul electronic (Repertoriul general).
12. Tribunalul București, secția a II-a contencios administrativ și fiscal, *sentința civilă nr. 6120 din 2 octombrie 2014*, nepublicată.

IMIGRAȚIA ȘI INTEGRAREA IMIGRANȚILOR

Lucia-Ștefania AVRAM

Abstract

The author of this article is a PhD student analyzing the situation of the immigrant people in Europe and the available legislation, the way people integrate in the host country and searches solutions for improving the situation in the home country, for a safe return and reintegration in the society.

Key words: *immigrants, integration, legislation, foreign, vulnerable people*

Design-ul cercetării

Cercetarea constă în adunarea informațiilor din diferite surse specializate în drepturile omului și în domeniul migranților, felul în care este administrată migrația și măsurile luate pentru integrarea străinilor, pornind de la libera circulație în interiorul Uniunii Europene până la refugiați și persoane care beneficiază de protecție internațională,

Analiza constă în comparația acestor informații, la nivel internațional, regional și național și comentarea statisticilor cu privire la fenomenul migrației.

Obiectivele cercetării

Prin această lucrare îmi propun să compar mai multe informații și legislații în vigoare, să analizez felul în care se aplică și se respectă, efectele pe care le au asupra beneficiarilor, avantajele și dezavantajele, modul în care persoanele se integrează în țara gazdă și se adaptează noilor legi și condiții de ședere și felul în care aceste condiții corespund mentalității, religiei și felului de a fi a indivizilor, în comparație cu ce erau obișnuiți în țara de origine.

Probleme, metode, descoperiri

Primele probleme cu care m-am confruntat au fost limitele pe care a trebuit să le respect atunci când am intrat în contact cu persoanele imigrante, solicitanții de

azil sau refugiații din diferite țări, deoarece a trebuit să țin cont de religie, de originea etnică, de vârstă, de eventuale dizabilități, de orientarea sexuală sau propriile convingeri, care impun întrebări cât mai generale, care să nu atingă subiecte personale sensibile.

Introducere

În prezent peste 258 de milioane de migranți din lume trăiesc în afara țării în care s-au născut și, conform statisticilor, această cifră va crește datorită mai multor factori, printre care creșterea globală a populației, comerțul, creșterea inegalității, dezechilibrele demografice și schimbările climatice. În ultimii ani deplasările au devenit tot mai frecvente, datorată facilităților acordate prin libertatea de a circula, de a studia sau de a lucra în statele semnatare de acorduri bilaterale sau multilaterale sau tratate, așa cum sunt cele care constituie Uniunea Europeană sau Spațiul Economic European.

Migrația reprezintă, în majoritatea cazurilor, o contribuție pozitivă atât pentru țara gazdă, care beneficiază de serviciile străinilor, cât și țara de origine, unde sunt trimiși majoritatea banilor câștigați. Pentru a menține acest flux sigur și ordonat, astfel încât să aducă mai multe beneficii decât dezavantaje, mai multe documente au fost semnate, atât la nivel regional cât și global.

Ordonanța de urgență nr. 194 din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România constituie cadrul prin care sunt reglementate intrarea, șederea și ieșirea străinilor pe teritoriul României, drepturile și obligațiile acestora, precum și măsuri specifice de control al imigrației, în conformitate cu obligațiile asumate de România prin documentele internaționale la care este parte.

Uniunea Europeană a adoptat diverse norme și cadre pentru gestionarea fluxurilor de migrație legală în cazul solicitanților de azil, al lucrătorilor cu înaltă calificare și al lucrătorilor sezonieri, al studenților și cercetătorilor, precum și al reunificărilor familiale. În ceea ce privește alte fluxuri de migrație, UE dispune de norme comune pentru prelucrarea cererilor de azil.

Drepturile străinilor

Străinul este definit ca persoana care nu are cetățenia română, cetățenia unui alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori cetățenia Confederației Elvețiene.

Străinii care locuiesc legal în România se bucură de protecția generală a persoanelor și a averilor, garantată de Constituție¹ și de alte legi, precum și de drepturile prevăzute în tratatele internaționale la care România este parte. Aceștia se pot deplasa liber și își pot stabili reședința sau, după caz, domiciliul oriunde pe teritoriul României. În cazul în care părăsesc temporar teritoriul statului român au

¹ Art. 18 – Cetățenii români și apatrizii.

dreptul de a reintra pe toată durata valabilității permisului de ședere. În plus, ei pot beneficia de măsuri de protecție socială din partea statului, în aceleași condiții ca și cetățenii români.

Condițiile care trebuie îndeplinite

Pe timpul șederii în România străinii sunt obligați să respecte legislația română, nu pot organiza sau finanța partide politice sau alte organizații sau grupări similare acestora și nici nu pot face parte din acestea, nu pot ocupa funcții și demnități publice și nu pot iniția, organiza sau participa la manifestații ori întruniri care aduc atingere ordinii publice sau siguranței naționale, și sunt obligați să respecte scopul pentru care li s-a acordat dreptul de a intra și a rămâne pe teritoriul României, să respecte perioada pentru care li s-a aprobat șederea, precum și să depună toate diligențele necesare pentru a ieși din România până la expirarea acestei perioade.

Străinilor care nu au obligația obținerii vizei în conformitate cu prevederile

Regulamentului (CE) nr. 539/2001² li se permite intrarea pe teritoriul României și pot să rămână pentru o perioadă de maximum 3 luni, în decurs de 6 luni de la data primei intrări pe teritoriul oricărui stat Schengen. Străinilor posesori ai vizelor de lungă ședere sau ai permiselor de ședere eliberate de alte state Schengen li se permite intrarea pe teritoriul statului român și pot să rămână pentru o perioadă de maximum 3 luni, în decurs de 6 luni, calculată pentru toată durata șederii efective pe teritoriile celorlalte state Schengen, altele decât cel care le-a eliberat viza de lungă ședere, respectiv permisul de ședere.

Străinul intrat legal pe teritoriul României, precum și persoana care îl găzduiește au obligația să anunțe despre aceasta organul de poliție competent teritorial, în termen de trei zile de la data intrării și, respectiv, a găzduirii, iar în situația cazării în hoteluri sau în alte amenajări turistice, străinul va îndeplini formalitățile de luare în evidență la administrația locului respectiv care, în termen de 24 de ore, va comunica datele necesare organului de poliție competent teritorial.

Ruta central-mediteraneeană

În cadrul Declarației din Malta din februarie 2017, care se concentrează asupra măsurilor menite să oprească fluxul de migrație dinspre Libia către Italia³, liderii

² Regulamentul Consiliului din 15 martie 2001 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viza pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerati de această obligație, publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 81 din 21 martie 2001.

³ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2017/02/03/malta-declaration/pdf>.

au decis să adopte noi măsuri pentru a reduce în mod semnificativ fluxurile de migrație, pentru a destructura modul de operare al persoanelor care introduc ilegal migranți și pentru a salva vieți și au convenit să intensifice cooperarea cu autoritățile libiene.⁴

Deși Italia a investit în formarea autorităților competente din Libia pentru a salva persoanele din mare, Organizația Națiunilor Unite nu susține această acțiune, deoarece în centrele specializate s-au înregistrat numeroase cazuri de violențe fizice și psihice.

În plus, de mai multe ori s-a pus problema competenței pentru a salva persoanele aflate pe navele în pericol. De exemplu, în septembrie 2018 în jur de 100 de persoane s-au înecat deoarece elicopterele italiene au aruncat veste de salvare, dar se aștepta ca Libia să trimită navele pentru a le prelua.⁵

Declarația menționează prioritățile privind formarea, echiparea și sprijinirea pazei de coastă naționale libiene și a altor agenții competente, nevoia de eforturi suplimentare pentru a destructura modul de operare al persoanelor care introduc ilegal migranți prin intensificarea acțiunilor operaționale cu implicarea Libiei și a partenerilor internaționali relevanți, îmbunătățirea situației socioeconomice a comunităților locale din Libia, în special în zonele de coastă și la frontierele terestre libiene de pe rutele de migrațiune, urmărirea asigurării unor capacități și condiții adecvate de primire pentru migranți în Libia, în colaborare cu Înaltul Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite (UNHCR) și Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), sprijinirea OIM în intensificarea activităților de returnare voluntară și intensificarea campaniilor de informare adresate migranților și este pus în aplicare în parteneriat cu serviciile italiene de cooperare pentru dezvoltare, Programul Națiunilor Unite pentru dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF). Prin urmare, din 2015 până în prezent, sosirile neregulate în UE au fost reduse cu peste 90%.⁶

Formarea pazei de coastă libiene este furnizată prin intermediul operației Sophia, de combatere a introducerii ilegale de persoane în Marea Mediterană⁷. Consiliul a prelungit mandatul operației de două ori de la lansarea acesteia. Mandatul actual expiră la 31 martie 2019.

Pentru a asigura protecția și asistența migranților și refugiaților, autoritățile UE colaborează cu organizații internaționale în Libia pentru a oferi asistență umanitară la punctele de debarcare și în centrele de cazare și a îmbunătăți condițiile de viață, oferă un prim ajutor psihologic și acces la produse alimentare și nealimentare.

⁴ <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eutf-noa-ly-08052018.pdf>.

⁵ <https://www.nytimes.com/2018/09/11/world/africa/mediterranean-migrants-drowned.html>.

⁶ <https://www.consiliu.europa.eu/ro/infographics/eastern-and-central-mediterranean-routes-09-2017/>.

⁷ <https://www.operationsophia.eu/>.

Programul presupune și încurajarea întoarcerii voluntare în țara de origine sau relocarea persoanele care au nevoie de protecție internațională - anumiți refugiați blocați în Libia nu se pot întoarce în mod voluntar, deoarece siguranța lor ar fi pusă în pericol. Prin urmare, a fost instituit un nou mecanism de evacuare și relocare pentru a aborda această problemă: mecanismul de tranzit de urgență. Acest mecanism este finanțat de UE și derulat de către Agenția Națiunilor Unite pentru refugiați (UNHCR).

Mai mult, programul sprijină comunitățile locale prin îmbunătățirea condițiile de viață ale migranților din Libia și ale comunităților lor gazdă⁸ și se axează pe regiunile sudice ale țării.

Până acum, UE a alocat 237 milioane de euro pentru a finanța programe care abordează provocările din Libia. Aceste programe sunt finanțate prin Fondul fiduciar de urgență al UE pentru Africa.

În plus, liderii Uniunii Europene se bazează pe cooperarea cu țările terțe iar următorul summit pe această temă va fi pe 24-25 februarie 2019, la Sharm-el-Sheikh, Egipt, împreună cu Liga Statelor Arabe⁹.

O altă misiune, EUCAP Sahel Niger a fost lansată între 2012 și iulie 2018 pentru a ajuta autoritățile din Niger să își consolideze capacitățile în materie de securitate, deoarece are o situație geografică critică pentru fluxurile de migrație către Europa iar 90% din migranții din Africa de Vest călătoresc prin Niger în drumul lor spre Libia.

În plus, La 11 noiembrie 2015, UE și Etiopia au semnat o declarație privind o Agendă Comună în Materie de Migrație și Mobilitate (ACMM), reflectând importanța Etiopiei ca țară-cheie de origine, de tranzit și de destinație a migranților în situație nereglementară și a refugiaților din Cornul Africii în drum spre Europa¹⁰.

Ruta est-mediteraneeană

Ruta est-mediteraneeană se referă la traversarea maritimă din Turcia în Grecia. Un număr mare de refugiați care se adăpostesc de războiul din Siria au ajuns în UE prin intermediul acestei rute în 2015.

Autoritățile UE au desfășurat patru operațiuni în Marea Mediterană pentru a salva migrații aflați în pericol și a combate introducerea ilegală de migranți: operațiunea „Sophia”, care vizează persoanele care introduc ilegal migranți în Marea Mediterană¹¹, operațiunea „Themis” (denumită anterior „Triton”), care

⁸ <https://ec.europa.eu/trustfundforafrica/node/833>.

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/ro/meetings/international-summit/2019/02/24-25/>.

¹⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6050_en.htm?locale=EN.

¹¹ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2015/06/22/fac-naval-operation/>.

acoperă zona central-mediteraneeană și sprijină Italia în activitățile de supraveghere maritimă în zona central-mediteraneeană și are ca obiectiv prevenirea intrării în UE a luptătorilor teroriști străini¹² și operațiunea „Poseidon”, care se concentrează asupra supravegherii frontierelor de-a lungul frontierei maritime a Greciei cu Turcia.

Datorită cooperării dintre UE și Turcia, numărul de sosiri neregulate pe ruta est-mediteraneeană s-a redus în mod semnificativ, începând cu martie 2016, stabilind ca toți migranții în situație neregulamentară care sosesc pe insulele grecești să fie returnați în Turcia dacă nu depun o cerere de azil sau în cazul în care cererea lor este respinsă. Pentru fiecare resortisant sirian returnat în Turcia din insulele grecești, un alt sirian va fi relocat în UE.

În iunie 2018, statele membre ale UE au convenit asupra modalităților de acordare a unei finanțări suplimentare, în valoare de trei miliarde EUR, pentru sprijinirea refugiaților sirieni în Turcia.

Mecanismul de relocare permite refugiaților care au nevoie de protecție să intre în UE în mod legal și în condiții de siguranță, fără a trebui să își riște viața în călătorii periculoase¹³. Acesta a fost lansat în iulie 2015, după acordul liderilor UE din luna precedentă de a reloca 22504 refugiați în decursul a doi ani. În iulie 2015, Consiliul a adoptat concluzii prin care se stabileau detaliile acestei relocări. Astfel, în conformitate cu Deciziile Consiliului Uniunii Europene nr. 1523/2015 și respectiv 1601/2015, în România au fost relocate, din state membre UE, 728 de persoane în nevoie de protecție internațională, 45 din Italia și 683 din Grecia. În 2016 România a primit 568 persoane din Grecia și Italia, în 2017 a primit 174 persoane din Grecia și Italia și 43 din Turcia.

Norvegiei i-a fost alocat cel mai mare număr de persoane – 3500, iar Maltei cel mai mic număr – 14. Ungaria, în urma procesului pe care l-a avut cu Comisia europeană datorită refuzului de a primi persoanele relocate, a invocat suveranitatea țării asupra dreptului de a decide ce se întâmplă pe teritoriul ei și cu cine ar trebui să conviețuiască cetățenii săi¹⁴. Totodată, reprezentanții statului au invocat legătura dintre atacurile teroriste din Europa și valul de imigranți din ultimii ani.

Tragediile din Marea Mediteraneeană

Pe 17 ianuarie 2019 s-a scufundat o navă care traversa apele mării Mediteraneene, între Libia și Italia, cu 120 de persoane la bord, printre care 10 femei și doi copii, originari din Nigeria, Coasta de Fildeș, Gambia și Sudan. Doar trei persoane au supraviețuit și au fost preluate de către un elicopter și aduse pentru îngrijiri medicale în Lampedusa (Italia).

¹² <https://frontex.europa.eu/media-centre/news-release/frontex-launching-new-operation-in-central-med-yKqSc7>.

¹³ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11130-2015-INIT/en/pdf>.

¹⁴ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=relocare&docid=193230&pageIndex=0&doclang=RO&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=9561720#ctx1>.

Conform spuselor supraviețuitorilor, vestele de salvare reprezintă un cost în plus la îmbarcare, pe care majoritatea nu și-l permite, de aceea atâtea vieți sunt pierdute în mare¹⁵.

Cel ai recent exemplu este al navei „Sea Watch 3”, care este sub pavilion olandez dar aparține Organizației Non-Guvernamentale Sea Watch, din Germania și care în data de 19 ianuarie s-a aventurat în apele mării învolburate, cu 47 de imigranți la bord, dintre care 13 minori, venind din Libia. Deși se afla la doar 40 de mile de țărmul tunisian, nava a continuat spre Italia, de la care a cerut ajutor.

Cum Italia a refuzat debarcarea persoanelor aflate la bord, în urma sesizării Olandei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului i-a impus să acorde primul ajutor cu hrană, apă și medicamente, fără obligația de a-i primi la țărm, deși s-ar fi putut aplica principiul portului cel mai sigur și cel mai apropiat, conform dreptului apelor internaționale. În ultimul timp prim-ministrul Italiei a decis să nu mai primească nave cu refugiați dar Curtea de la Strasbourg impune acordarea primului ajutor fără debarcare. În schimb, în ceea ce privește cei 13 minori neînsoțiți, aflați la bordul navei, guvernul italian are datoria de a asigura măsurile necesare pentru acordarea tutelei legale, conform convențiilor internaționale.

Italia se apară în acest caz prin Decretul de Siguranță (Decretul Salvini) privind imigrația, cetățenia și azilul și lupta împotriva terorismului și mafiei. Acest decret a devenit lege și prevede restrângerea posibilităților de a imigra în Italia, imposibilitatea obținerii sau retragerea protecției internaționale și statutului de azilant imigranților care comit infracțiuni pe teritoriul italian. Până în decembrie 2018 Italia elibera permise de sedere umanitare pentru azil politic și protecție subsidiară, pe 2 ani și care ofereau dreptul de muncă. Decretul Salvini a fost conceput pentru a reda sentimentul de securitate cetățenilor italieni, elimină permisele umanitare și prevede o serie de permise speciale, pentru maxim un an și doar pentru protecție socială, pentru motive de sănătate și în caz de dezastre naturale în țara de origine. Tot acest document prevede diminuarea sumei aferente fiecărui imigrant dar oferă prelungirea termenului de cazare în centrele speciale, de la 90 la 180 de zile, fără drept de muncă.

În ajutorul navei „Sea Watch” a intervenit și președintele francez, Emmanuel Macron, spunând că ar trebui pus în aplicație principiul debarcării în portul cel mai apropiat și cel mai sigur (Italia, în majoritatea cazurilor), principiul distribuirii sarcinilor între statele membre UE (principiul relocării) și obligația ONG-urilor de a respecta dreptul internațional. Italia, care a primit majoritatea imigranților pe mare din ultimii ani, acceptă rolul de coridor umanitar, doar cu condiția ca apoi imigranții să fie preluați de către țara al cărui drapel se află pe nava transportatoare¹⁶.

¹⁵ <https://www.nbcnews.com/news/world/117-missing-sunken-migrant-boat-libya-survivors-say-n960666?fbclid=IwAR0cOlyZ2iTrYttj4eR9b3-qxLjr2LBCi1SM6IPEGb99vX63eaRaq062eOc>.

¹⁶ http://www.ansa.it/sito/notizie/politica/2019/01/28/la-capitaneria-dispone-il-divieto-di-avvicinarsi-alla-sea-watch-3_7c4707f1-a93d-496e-8652-c05dc8094198.html.

Din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, nava „Sea Watch” a fost ancorată în portul Siracusa, fără a-i lăsa pe pasageri să coboare pe teritoriul italian, în așteptarea preluării de către autoritățile olandeze¹⁷. Situația la bordul navei a fost critică, deoarece nu era destul loc la interior iar unii pasageri au trebuit să stea afară, în frig.

Persoanele de pe nava „Sea Watch” au fost debarcate pe data de 31 ianuarie în portul Catania și preluate pentru îngrijiri medicale. Personal, ceea ce m-a șocat a fost faptul că deși stătuseră atâtea zile pe navă, în condiții grele, imigranții nu au arătat semne de slăbiciune și au filmat cu telefoanele operațiunea de salvare și persoanele care îi așteptau la mal.

România și-a exprimat disponibilitatea de a prelua mai mulți migranți de pe „Sea Watch” ca o confirmare a principiului solidarității membrilor UE pentru gestionarea fenomenului migraționist, principiu promovat de Președinția română a Consiliului UE.

În luna ianuarie România și-a mai arătat disponibilitatea de a prelua cinci din cei 49 de migranți ajunși în largul coastelor malteze, fără a primi permisiunea de acostare, în semn de solidaritate. Concretizarea acestei oferte se va realiza în limitele cadrului legislativ actual și Regulamentului Dublin care face trimitere la modalitățile de gestionare a unor astfel de situații cu caracter umanitar. Președinția României la Consiliul UE pledează pentru întărirea cooperării cu statele africane de origine și de tranzit în scopul unei gestiuni la sursă a migrației ilegale și de consolidare a politicilor de dezvoltare în raport cu statele africane, care să conducă la un răspuns durabil în fața acestui fenomen¹⁸.

Conform Organizației Internaționale pentru Migrație (IOM), în 2018 au ajuns 116959 persoane în Europa și s-au pierdut 2297 vieți în apele Mării Mediteraneene și de la începutul anului 2019 peste 200 de vieți, iar prioritatea autorităților este de a salva persoanele aflate pe navele dărăpănate și de a garanta porturi pentru debarcarea în condiții sigure și asistență adecvată.

Agenda Președinției României la Consiliul Uniunii Europene

Din ianuarie până în iunie 2019 România va conduce lucrările Consiliului Uniunii Europene, având oportunitatea de a contribui la avansarea agendei europene, prin gestionarea cu imparțialitate dosarelor aflate pe agenda europeană

¹⁷ https://www.corriere.it/politica/19_gennaio_27/tre-parlamentari-sea-watch-3-fratoianni-si-qui-verifiche-7c7baba2-2211-11e9-9349-c3c76bb921b8.shtml.

¹⁸ <https://www.caleaeuropeana.ro/mai-romania-si-a-exprimat-disponibilitatea-de-a-prelua-mai-multi-migranti-blocati-pe-o-nava-in-apele-teritoriale-italiene-ca-o-confirmare-a-principiului-solidaritatii-membrilor-ue/?fbclid=IwAR1qRQktOfffZXIo6CkRd8U76H8PHNUpAJnnV-wij5YqpXGJRNBNDOs7.I>.

privind bugetul Uniunii Europene, funcționarea Pieței Unice Europene, consolidarea dimensiunii sociale a Uniunii, agenda de securitate internă, lupta împotriva terorismului, gestionarea fenomenul migrației și consolidarea rolului Uniunii Europene în plan global.

Consiliul European stabilește agenda politică a Uniunii Europene prin intermediul „concluziilor” adoptate în cadrul reuniunilor care identifică subiectele de interes și măsurile care urmează să fie luate și definește orientarea și prioritățile politice generale ale UE.

Printre obiectivele din Agendă se află acordarea unei atenții deosebite problemelor legate de migrațiune și căutarea celor mai bune soluții în acest domeniu.

Pactul global pentru o migrație sigură, ordonată și reglementată

În septembrie 2016 Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a decis, în cadrul Declarației de la New York pentru refugiați și migranți, să creeze un sistem compact global pentru o migrație sigură, ordonată și regulată, proces început în aprilie 2017 și care a durat 18 luni de consultare și negociere.

La 13 iulie 2018, statele membre ale ONU au finalizat textul Pactului, iar pe 10-11 decembrie la Marrakech, Maroc, a avut loc conferința interguvernamentală pentru adoptare.

Acest pact este o declarație de prietenie și ajutor reciproc între statele-membre pentru a proteja migranții indiferent de originea sau scopul lor, menit să ajute la sporirea cooperării globale în privința migrației. Nu este obligatoriu din punct de vedere juridic și se bazează pe valori precum suveranitatea statului, responsabilitatea comună, nediscriminarea și drepturile omului și recunoaște necesitatea unei abordări de cooperare pentru a maximiza beneficiile globale ale migrației, luând în considerare în același timp riscurile și provocările cu care se confruntă migranții și comunitățile din țările de origine, de tranzit sau de destinație.

Majoritatea reprezentanților de state sunt împotriva acestui pact, considerând că este necesară cunoașterea și respectarea valorilor morale, drepturile, obligațiile și că se încearcă redefinirea migrației ilegale ca un drept al omului, ceea ce este greu de acceptat. De exemplu, Statele Unite, Austria¹⁹, Israelul, Ungaria, Cehia și Polonia se opun Pactului. România însă este pregătită să îl semneze.

Pactul Global privind Migrația include 23 de obiective pentru o mai bună gestionare a migrației la nivel local, național, regional și global²⁰.

Scopul său este de a atenua factorii negativi care împiedică oamenii să găsească și să mențină mijloacele de trai sustenabile în țările lor de origine și să-i

¹⁹ http://euroefe.euractiv.es/1311_actualidad/5762586_austria-se-retirara-del-pacto-mundial-para-la-migracion.html#.

²⁰ <https://undocs.org/fr/A/CONF.231/3>.

forțeze să caute un viitor în altă parte, de a reduce riscurile și vulnerabilitățile migranților în diferite stadii ale migrației prin promovarea respectării, protecției și realizării drepturilor lor umane și prin acordarea de asistență și de a crea condiții care să permită imigranților să îmbogățească societățile noastre prin capacitățile lor umane, economice și sociale, facilitând astfel contribuția lor la dezvoltarea durabilă la nivel local, național, regional și global.

Fenomenul strămutării populațiilor pe teritoriul Europei provenite din alte zone ale globului, cu altă cultură, nivel de civilizație și valori spirituale a devenit de notorietate negativă deoarece economiile țărilor în care sunt strămutați mulți imigranți ilegali au de suferit din cauza facilităților financiare acordate migranților și plătite din banii contribuabililor din țările gazdă.

Articolul 3 din Constituția României prevede faptul că pe teritoriul statului român nu pot fi strămutate sau colonizate populații străine. În schimb, alocațiile pentru imigranți acordate de stat sunt mai mari decât alocațiile pentru copii sau pentru pensii²¹. Astfel, conform Legii nr. 122/2006 privind azilul în România, cu modificările și completările ulterioare, solicitanților de azil beneficiază, la cerere, de cazare gratuită într-unul din centrele Inspectoratului General pentru Imigrări²², de hrană, în limita sumei de 10 lei pe zi, de o alocație pentru procurarea îmbrăcăminte în valoare de 100 de lei pentru sezonul rece și 67 de lei pentru sezonul cald și de alte cheltuieli, în limita sumei de 6 lei pe zi.

În plus, pe baza Ordonanței Guvernului nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au obținut o formă de protecție în România, cu modificările și completările ulterioare, s-a instituit un Program de Integrare care oferă și un ajutor material nerambursabil în valoare de 540 de lei, acordat pe o perioadă de maxim un an,

Copiii solicitanți de azil beneficiază de alocația de stat acordată minorilor, în aceleași condiții ca pentru cetățenii români, adică 200 de lei până la vârsta de 2 ani și de 84 de lei după.

Imigrația ilegală

Străinul cărui nu i se permite intrarea în România este obligat să părăsească imediat punctul de trecere a frontierei către țara de origine sau orice altă destinație pe care o dorește, cu excepția teritoriului României, iar în cazul în care părăsirea imediată a punctului de trecere a frontierei de stat nu este posibilă, organele poliției de frontieră pot lua măsura cazării acestuia într-un spațiu sau loc amenajat în acest scop în zona de tranzit, pus la dispoziție de administratorul punctului de trecere a frontierei ori, în cazul în care acest lucru nu este posibil, într-o altă locație

²¹ <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/programul-de-integrare>.

²² București, Giurgiu, Galați, Timișoara, Maramureș și Rădăuți.

stabilită în afara punctului de trecere a frontierei, cu regim de zonă de tranzit, până la încetarea motivelor care fac imposibilă plecarea acestuia, dar nu mai mult de 24 de ore de la data cazării.

Conform evaluărilor Inspectoratului General pentru Imigrări (IGI), în 2017 au fost depistați 3580 străini cu ședere ilegală și au fost înregistrate cele mai multe cereri de azil – 4820, cu o rată de aprobare de 63%. Număr în continuă creștere, având în vedere că în 2015, în perioada Valului Migrațional, au fost depistați 2159 străini cu ședere ilegală și doar 1266 cereri de azil, cu o rată de aprobare de 59%, iar în 2016 au fost depistați 2625 străini cu ședere ilegală și 1886 cereri de azil, cu o rată de aprobare de 73%.

Prin aplicarea Regulamentului Dublin23, România a transferat în 2015 un total de 14 persoane și a primit 58, în anul 2016 - 98 de persoane către Statele Membre UE și a primit 89.

Pentru combaterea șederii ilegale a străinilor, autoritățile efectuează acțiuni și controale cu forțe proprii și în cooperare cu alte structuri, inclusiv pentru combaterea muncii nedeclarate, urmate de repatrierea voluntară²⁴, returnarea forțată sau custodia publică.

Străinului nu i se permite ieșirea din țară dacă este învinuit sau inculpat într-o cauză penală și magistratul dispune instituirea măsurii interdicției de părăsire a localității sau a țării, dacă a fost condamnat prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă și are de executat o pedeapsă privativă de libertate. Organele competente din cadrul Ministerului Administrației și Internelor vor pune în aplicare măsura de a nu permite ieșirea de pe teritoriul României, numai în baza documentelor încheiate de procuror, de instanțele de judecată sau de organele prevăzute de lege care au atribuții de punere în executare a pedepsei închisorii, care conțin o asemenea măsură și sunt transmise pentru punere în aplicare prin instituirea consemnului nominal la frontieră de către organele poliției de frontieră.

Majoritatea țărilor care nu fac parte din Schengen au construit ziduri de-a lungul punctelor de trecere a frontierelor. Însă, în loc să împiedice imigrația ilegală, zidurile au făcut ca persoanele care nu pot trece legal să apeleze la persoane care să le ajute să treacă ilegal. Astfel, valul de imigranți care a lovit Europa, începând cu

²³ Se ocupă cu determinarea unui singur Stat Membru care să fie responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentată într-unul din statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0604&from=ro>.

²⁴ repatriați prin Programul de Repatriere Voluntară Umanitară Asistată, care se adresează migranților cu ședere ilegală pe teritoriul României, solicitanților de azil care au primit un răspuns negativ precum și cei care nu au primit încă o decizie negativă definitivă dar doresc să renunțe la procedură și să se întoarcă acasă, străinilor care beneficiază de protecție internațională sau de protecție temporară în România și care vor să renunțe la protecție pentru a se întoarce acasă - <https://www.oim.ro/ro/ce-facem/programe/394-sprijinirea-programelor-de-repatriere-voluntara-a-sistata-si-reintegrare-rvar-in-romania>.

2015 a dus la o adevărată criză migrațională, o criză a autorităților care nu fac față contrabandei.

Într-unul din discursurile sale din noiembrie 2017, președintele Comisiei Europene, Jean Claude Juncker, afirma că „Fără milioanele de imigranți africani, Europa va fi pierdută!”²⁵. Însă a fost demonstrat faptul că majoritatea țărilor care au acceptat imigrația ilegală în masă se confruntă cu grave probleme sociale, creșterea violenței și a infracțiunilor. Aceasta pentru că au fost descoperiți refugiați care declarau că veneau din zonele de război (Siria și Irak) dar care proveneau de fapt din alte zone, inclusiv din țări africane neafectate de război. Ei sunt bărbați tineri, analfabeți sau semi-analfabeți și fără documente. Cu astfel de situații se confruntă și personalul Inspectoratului General de Imigrații din România, care dispune de interpreți și traducători specializați, care trebuie să distingă dialectele și accentele pentru a-și da seama dacă imigranții provin într-adevăr din zonele din care declară.

Uniunea Europeană a demarat un plan de acțiune împotriva introducerii ilegale de migranți (2015-2020), cu scopul de a perturba rețelele de persoane care introduc ilegal migranți, atât în interiorul, cât și în afara UE. Astfel, capacitățile operaționale și analitice ale Centrului european privind introducerea ilegală de migranți (EMSC) din cadrul Europol vor fi sporite, astfel încât să poată susține mai bine statele membre în investigațiile privind cazuri de introducere ilegală de migranți. Schimburile de astfel de informații vor permite atât îmbunătățirea verificării încrucișate la fața locului în timp real, cât și consolidarea evaluării migrației neregulamentare către UE și pe teritoriul acesteia.

Planul prevede și perturbarea comunicațiilor online, pentru a împiedica ilegalitățile și consolidarea legăturilor cu misiunile și operațiunile PSAC -Politica de securitate și apărare comună a Uniunii Europene- și cu ofițerii de legătură ai UE din țări terțe. Se prevede, de asemenea, dezvoltarea de parteneriate operaționale comune cu țări terțe, pentru a le susține activitățile de aplicare a legii și pentru a îmbunătăți cooperarea.

Consiliul a discutat o propunere a Comisiei de extindere a mandatului Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, precum și de suplimentare a efectivului de personal al acesteia la 10 000 până în 2020²⁶.

Conducerea Uniunii Europene face eforturi pentru a încuraja reîntoarcerea de bună voie și reintegrarea imigranților în țările de origine, care să respecte Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene²⁷, prin Directiva 2008/115/CE a

²⁵ <http://epochtimes-romania.com/news/jean-claude-juncker-fara-milioane-de-imigranti-africani-europa-va-fi-pierduta--268397>.

²⁶ <https://www.consilium.europa.eu/ro/meetings/jha/2018/10/11-12/>.

²⁷ Proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la data de 7 decembrie 2000, în cadrul Consiliului European de la Nisa. Includerea drepturilor fundamentale ale cetățenilor Uniunii în Tratatul de la Lisabona presupune faptul că instituțiile Uniunii și statele membre sunt obligate din punct de vedere juridic, atunci când pun în aplicare dreptul UE, să respecte aceste drepturi.

Parlamentului european și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală.

Persoane vulnerabile și minorii neînsoțiți

Articolul 33 din Ordonanța nr. 44 din 29 ianuarie 2004 definește persoanele vulnerabile ca străinii care au dobândit o formă de protecție în România și care nu se pot întreține singuri, generat de factori de natură obiectivă și independent de voința sau dorința acestora, cum ar fi persoanele cu handicap, persoanele care au atins vârsta pensionării și nu beneficiază de pensie, minorii neînsoțiți, victime ale torturii și familiile monoparentale cu copii minori.

Minorul neînsoțit este cetățeanul străin sau apatrid, care intră pe teritoriul României neînsoțit de părinți sau de o persoană majoră care să fie responsabilă pentru acesta potrivit legii române și nu este luat efectiv în îngrijire de o astfel de persoană, precum și minorul care este lăsat neînsoțit după ce a intrat pe teritoriul României²⁸.

Pentru această categorie de persoane, Oficiul Român pentru Imigrări și formațiunile sale teritoriale au obligația de a stabili, în primul rând, identitatea minorilor și modul de intrare în țară. Această procedură este necesară pentru a înțelege motivul pentru care aceștia au părăsit țara de origine, dacă sunt victime ale traficului de persoane, dacă au plecat însoțiți de familie și pe parcurs au fost despărțiți și pentru a înțelege gradul de pericol la care sunt supuși. De astfel, se iau măsuri de identificare a părinților, indiferent de locul de reședință al acestora, în scopul reîntregirii familiale.

În data de 22 ianuarie 2019 în Italia a intrat în vigoare un decret pentru finanțarea noilor proiecte privind minorii neînsoțiți, prin Sistemul de Protecție pentru titularii protecției internaționale și minorii străini, neînsoțiți (SIPROIMI)²⁹.

Personal, am fost pusă în fața unui caz de discriminare a persoanelor vulnerabile într-o secție de neonatologie a unei maternități din București. O proaspătă mămică, imigrantă, nu a fost lăsată să își vadă bebelușul deoarece purta pe cap un cearșaf. Femeia nu vorbea nici limba română nici engleză, nimeni nu a putut-o ajuta și nici nu am înțeles din ce țară provenea, deși părea siriană. În plus, aceasta avea o problemă fizică, ce nu îi permitea alăptarea, iar asistentele nu au avut răbdarea să o învețe, i-au dat o listă cu ce să cumpere de la farmacie dar nu i-au arătat cum să le folosească, astfel încât acesta stătea cu bebelușul în brațe, neștiind ce să îi facă, iar acesta țipa fără oprire. Consider că i-a fost îngădit cel puțin dreptul la fericire și a fost trist cum personalului calificat nu i-a păsat de durerea acelei mame și a pruncului său.

²⁸ Art. 1 lit. k¹) din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România.

²⁹ http://www.interno.gov.it/sites/default/files/decreto_ministro_approvazione_progetti_msna_presentati_a_valere_su_1.7.2018.pdf

Jurisprudență

Un caz cu privire la retrimiterarea unui străin minor a fost înregistrat de către Tribunalul administrativ federal elvețian (TAF), în data de 8 mai 2017.³⁰ În speță, unui minor neînsoțit, originar din Guineea i-a fost refuzat statutul de refugiat de către Secretariatul de Stat pentru Migrație (SEM), care a ordonat retrimiterarea, pe motiv că înainte de a ajunge în Elveția minorul locuia împreună cu familia, unde se putea reîntoarce, iar, în cazul în care familia nu îl putea primi, în Guineea există o structură de primire care s-ar putea ocupa de minor.

Elveția reglementează situația străinilor (cetățeni extracomunitari) prin Legea federală privind străinii (LEtr)³¹. Art. 69 alin. 4 LEtr, raportându-se la art.10 alin. 2 din Directiva 2008/115³² prevede că înainte ca un străin minor neînsoțit să fie trimis în țara de origine, autoritățile au datoria de a se asigura că minorul va ajunge la un membru al familiei, la un tutore sau la o structură de primire care să îi garanteze protecția necesară.

În urma analizei, TAF a menționat faptul că SEM nu a putut demonstra asigurarea condițiilor necesare reacomodării minorului în Guineea, ci s-a bazat doar pe ideea că acesta are o familie și că există un ONG care l-ar putea ajuta, dar nu avea informații sigure și concrete.

În concluzie, condițiile art. 69 alin. 4 din Legea privind străinii nu au fost îndeplinite iar minorul nu a putut fi trimis în Guineea.

Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe³³ menționează faptul că atunci când un resortisant dintr-un stat terț cere azil într-un stat membru al Uniunii Europene care nu este responsabil de a trata cererea, acesta trebuie să prevadă o procedură de transfer către statul responsabil.

În Cauza C-648/11³⁴ doi minori din Eritreea și un minor din Irak au cerut azil în Marea Britanie, neavând membrii de familie care să rezide în mod legal pe teritoriul UE (una din condițiile Regulamentului). Constatând că minorii depuseseră cereri de azil în alte state membre, autoritățile britanice au cerut transferul către aceste țări (Italia și Olanda). Conform Regulamentului, în cazul în care

³⁰ Decizia E-4306/2016, Curtea V, disponibilă pe <https://jurispub.admin.ch/publiws/pub/cache.jsf>.

³¹ *Loi fédérale sur les étrangers*, din 16.12.2005, disponibilă pe <https://www.admin.ch/opc/fr/classified-compilation/20020232/index.html>.

³² Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului, disponibilă pe <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32008L0115>.

³³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32003R0343>.

³⁴ <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=134083&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=365213>.

solicitantul de azil este un minor neînsoțit, statul membru responsabil de examinarea cererii este acela unde un membru al familiei sale se află în mod legal, cu condiția ca aceasta să fie în interesul superior al copilului. În absența unui membru al familiei, statul membru responsabil de examinarea cererii este acela în care minorul și-a prezentat cererea de azil, fără a preciza dacă este vorba de primul stat în care s-a depus cererea sau de ultimul.

După ce au efectuat primul transfer, al unui minor eritreean în Italia, autoritățile britanice au invocat principiul suveranității și au decis să analizeze cererile celor doi minori rămași. Astfel, primul minor a fost readus în Marea Britanie.

În urma analizei situației celor trei minori, Curtea a concluzionat că „în cazul în care un solicitant de azil, care este un minor neînsoțit, fără membri ai familiei prezenți în mod legal în alt stat membru, a prezentat cereri de azil în mai mult de un stat membru, statul membru responsabil de examinarea cererii de azil în conformitate cu art. 6 par. 2 trebuie, în principiu, având în vedere interesul superior al minorului și dacă același interes nu impune altă soluție [și pentru a nu prelungi inutil procedura], să fie statul membru în care a fost prezentată ultima cerere”.

Curtea precizează că prin această interpretare nu trebuie să se înțeleagă faptul că minorul căruia i-a fost refuzată cererea în primul stat poate obliga alt stat să îi examineze cererea de azil, deoarece statele UE nu au obligația de a verifica eligibilitatea la calitatea de refugiat dacă o cerere a fost refuzată în alt stat.

Integrarea pe piața muncii

Integrarea socială reprezintă procesul de participare activă a străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European la viața economică, socială și culturală a societății românești, în vederea prevenirii și combaterii marginalizării sociale, respectiv în vederea adaptării la condițiile societății românești³⁵.

În România, capacitate de muncă se dobândește la împlinirea vârstei de 16 ani, cu o durată de maxim 6 ore pe zi și 30 de ore pe săptămână iar străinii titulari ai dreptului de ședere temporară pentru studii pot fi încadrați în muncă pe teritoriul României fără aviz de angajare, numai cu contract individual de muncă cu timp parțial cu durata muncii de maxim 4 ore pe zi.

Potrivit ultimului raport al Organizației Mondiale a Muncii (ILO), publicat în decembrie 2018, în anul 2013 lucrătorii imigranți erau în număr de aproximativ 150 de milioane din totalul de 232 milioane de imigranți la nivel internațional. Acest

³⁵ Ordonanța nr. 44 din 29 ianuarie 2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European - <https://www.oim.ro/attachments/article/364/OG44-2004.pdf>.

număr a crescut cu 9% până în 2017. Lucrătorii imigranți contribuie la creșterea și dezvoltarea economiei din țările de destinație, în timp ce țările de origine beneficiază de banii trimiși și experiența dobândită în această perioadă³⁶. În anul 2016, banii trimiși în țările de origine au atins suma de 429 miliarde de dolari. Cu toate acestea, procesul de migrațiune implică mari provocări în ceea ce privește modul de guvernare, protecția și cooperarea internațională.

Conform art. 4 din Ordonanța nr. 44 din 29 ianuarie 2004, străinii care au dobândit o formă de protecție în România beneficiază de acces pe piața forței de muncă, la sistemul asigurărilor pentru șomaj, la măsurile de prevenire a șomajului și la măsurile pentru stimularea ocupării forței de muncă în condițiile stabilite de lege pentru cetățenii români, precum și de condiții de muncă echivalente celor stabilite de lege pentru cetățenii români.

Pentru minorii neînsoțiți se ține cont de interesul superior al copilului, care include și menținerea identității culturale. Aceștia sunt incluși în sistemul de protecție a copilului și dispun de măsurile necesare pentru adaptarea serviciilor oferite la nevoile specifice minorilor neînsoțiți care au dobândit o formă de protecție în România.

Anual, prin hotărâre a Guvernului, se stabilesc numărul autorizațiilor de muncă ce pot fi eliberate străinilor, conform prevederilor legislației speciale privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României.

Guvernul României, prin instituțiile abilitate, transmite Comisiei Europene și guvernelor celorlalte state membre informații privind proiectele de acte normative care propun măsuri cu privire la lucrătorii din state terțe și membrii lor de familie, în ceea ce privește intrarea, șederea și angajarea în muncă, precum și realizarea egalității de tratament în condițiile de viață și de muncă, drepturile salariale și alte drepturi economice, promovarea integrării în forța de muncă autohtonă și în societate și returnarea voluntară în țara de origine a unor astfel de persoane, proiectele de acorduri de cooperare pe care intenționează să le negocieze sau să le renegocieze cu state terțe, precum și proiecte de acorduri privind condițiile de ședere și angajare în muncă a propriilor cetățeni care lucrează în state terțe și a membrilor de familie ai acestora, pe care intenționează să le negocieze sau să le renegocieze cu statele respective.

Oficiul Național pentru Refugiați în colaborare cu alte instituții publice și organizații neguvernamentale organizează sesiuni de acomodare culturală și activități de consiliere, având ca scop familiarizarea persoanelor adulte care au dobândit o formă de protecție în România cu tradițiile, obiceiurile și specificul societății românești³⁷.

³⁶ http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_652001.pdf.

³⁷ <https://lege5.ro/Gratuit/haztgnrq/regulamentul-de-organizare-si-functionare-a-oficiului-national-pentru-refugiati-din-03022006>.

Persoanele care participă la programele de integrare și care nu au mijloace de întreținere pot beneficia, la cerere, de cazare în spațiile special destinate acestui scop, care se află în administrarea Ministerului Administrației și Internelor, în limita locurilor disponibile, pentru o perioadă de până la 6 luni, cu posibilitatea prelungirii cu încă 6 luni pentru motive bine întemeiate. Cazarea se face pe baza plății unei chirii, stabilită la nivel local pentru spațiile de locuit aflate în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, și a cheltuielilor de întreținere. Persoanele care nu îndeplinesc condițiile pentru a beneficia de ajutorul rambursabil și care nu au mijloace de întreținere, sunt sprijiniți în vederea îndeplinirii condițiilor legale pentru obținerea venitului minim garantat.

Exploatarea imigranților

Accesul pe piața muncii este esențial pentru accelerarea procesului de integrare, iar căile spre piața forței de muncă ar trebui să fie legale, transparente, simple și rapide iar angajatorii pot juca un rol-cheie în facilitarea integrării. Țările ar trebui să împiedice exploatarea noilor veniți pe piața muncii prin aplicarea egalității de tratament cu cetățenii în ceea ce privește condițiile de muncă, salariile și despăgubirile pentru încălcări.

Cele mai mediatizate cazuri de exploatare a imigranților sunt în Italia, unde patronii își exercită puterea de a manipula persoanele vulnerabile, punându-le să muncească în condiții precare, pe un salariu derizoriu. Deși statul italian oferă cazare în centrele specializate și 40 de euro de persoană pe zi, aceștia aveau și drept de muncă până în decembrie 2018, înainte de a intra în vigoare Decretul Salvini, pentru siguranță și imigrație.

Domeniul cel mai potrivit pentru exploatare este cel agricol, considerat punctul forte al mafiei italiene pe piața muncii, cel mai bine remunerat. Aici străinii pot fi recrutați fără nici un document și fără un profil anume, pentru perioade scurte și întrerupte, fenomen denumit „caporalato”³⁸.

Astfel, o dată cu valul de imigranți din 2015, guvernul italian a pus în practică o lege împotriva acestui tip de exploatare, numită „Legge contro il caporalato”, (Legea nr. 199 din 29 octombrie 2016)³⁹ prin care sunt pedepsite persoanele care profită de nevoia străinilor de a lucra, prin violențe și amenințări. Pedepsa poate fi până la 6 ani de închisoare și până la 2000 de euro pentru fiecare muncitor în parte. Fapta este considerată agravată dacă implică și nerespectarea normelor de igienă și de locuință, dacă pune viața în pericol, dacă sunt mai mult de trei muncitori sau dacă aceștia sunt minori care nu au împlinit vârsta legală pentru a lucra.

³⁸ <http://www.ontheroadonlus.it/news/lo-sfruttamento-dei-migranti-nel-lavoro-nellaccattona-ggio-forzato/>.

³⁹ https://lombardia.cisl.it/doc/cosa%20facciamo/salute_sicurezza/legislazione/2016/199-2016-Legge-caporalato.pdf.

În Italia mai multe ONG-uri s-au sesizat cu privire la exploatarea în agricultură și au cerut inclusiv ajutorul cetățenilor să sesizeze orice încălcare a normelor, invocând dreptul și datoria acestora de a fi informați asupra produselor pe care le cumpără și consumă, să provină din lanțuri sănătoase de aprovizionare, care nu sunt poluate de crimă.

În prezent în Italia, în zona Lazio, se judecă „operațiunea Commodo”, în care sunt inculpați 50 de italieni dintr-o cooperativă agricolă, pentru exploatarea forței de muncă, extorcare, spălarea banilor, corupție și crime fiscale. Aceștia au profitat de starea de necesitate a străinilor, printre care și cetățeni români, pe care îi transportau în câmpuri în microbuze supraaglomerate, care nu respectau normele de siguranță. Aceștia erau exploatați timp de 12 ore pe zi, cu plata efectivă pentru doar patru ore pe zi. Majoritatea extracomunitarilor care fac parte din programul prin care primesc 40 de euro de la statul italian, conform normelor internaționale, erau obligați să declare că renunță la acei bani în schimbul unui contract de muncă în agricultură. Angajatorii primeau astfel beneficii de la stat, pentru integrarea străinilor pe piața muncii. Împreună cu responsabili cooperativei a fost arestați și antreprenori agricoli, contabili, oficiali și reprezentanți ai sindicatelor, un inspector și secretarul regional al FAI CISL – federația sindicatelor pentru muncitorii în agricultură și activități conexe – care aveau datoria de a supraveghea dacă activitatea se desfășura în conformitate cu legea⁴⁰.

O operațiune asemănătoare, în care autoritățile italiene au descoperit apartamente în care muncitorii trăiau în condiții degradante este „Freedom”⁴¹, desfășurată în 2017.

Educația

Conform art. 9 din Ordonanța nr. 44 din 29 ianuarie 2004, accesul străinilor care au dobândit o formă de protecție în România la toate formele de învățământ se realizează în condițiile stabilite de lege pentru cetățenii români, iar în vederea integrării în sistemul de învățământ românesc beneficiază pe durata unui an școlar de un curs gratuit de inițiere în limba română și la activități didactice cu caracter teoretic, practic și recreativ, fără ca prezența lor să fie înregistrată în documente oficiale. La finalul cursului de inițiere în limba română o comisie de evaluare, ale cărei componență și funcționare se stabilesc prin ordin al ministrului educației și cercetării, apreciază nivelul de cunoaștere a limbii române și stabilește înscrierea în anul de studiu corespunzător.

⁴⁰ <https://www.meridianotizie.it/2019/01/cronaca/latina-operazione-commodo-6-arresti-e-50-indagati-foto/>.

⁴¹ <https://www.cesenatoday.it/cronaca/caporalato-nuovi-arresti-per-lo-sfruttamento-di-lavoratori-sottopagati.html>.

Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei asigură, la cerere, recunoașterea diplomelor, atestarea studiilor și calificărilor din țara de origine, în condițiile stabilite de legea română⁴².

Articolul 3 din Ordonanța nr. 194 din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România prevede faptul că străinii cuprinși în învățământul de toate gradele au acces, fără restricții, la activitățile școlare și de instruire în societate.

Copiii refugiați au nevoi mai complexe atunci când vine vorba de integrarea în școală. Este posibil ca aceștia să aibă nevoie de mai mult timp pentru a se adapta, să nu meargă la școală o perioadă lungă și să trăiască experiențe traumatizante în țările lor de origine sau în călătoriile lor. La nivel național, ar trebui ca învățământul profesional să fie adaptat refugiaților și migranților vulnerabili.

Deoarece refugiații și copiii migranți nu au adesea acces la informațiile prezentate în mod adecvat vârstei, generând mai multă confuzie și anxietate, Consiliul Europei a publicat, pe 8 ianuarie 2019, un ghid pentru profesioniști și voluntari privind comunicarea prietenoasă cu copiii, pentru a se asigura că aceștia sunt protejați și au acces la drepturile lor⁴³.

Printre altele, copiii lucrătorilor imigranți proveniți din statele membre UE beneficiază de școlarizare gratuită pe perioada învățământului general obligatoriu, conform Hotărârii de Guvern nr. 508 din 31 mai 2001 privind accesul la învățământul obligatoriu din România,⁴⁴ iar în cazul în care minorii străini se află în termenul pentru plecarea voluntară sau în perioada suspendării executării obligației de returnare, acestora li se garantează continuarea accesului gratuit la sistemul de învățământ românesc (art. 97).

Situația în România

Conform art. 27 NCC din România⁴⁵, cetățenii străini și apatrizii sunt asimilați, în condițiile legii, cu cetățenii români, în ceea ce privește drepturile și libertățile lor civile.

Intrarea, șederea și ieșirea străinilor, drepturile și obligațiile acestora, precum și măsurile specifice de control al imigrației, sunt reglementat de către Ordonanța de Urgență nr. 194 din 12 decembrie 2002.

Astfel, conform art. 2 alin. A) al acestei Ordonanțe, precum și art. 1 din Convenția de punere în aplicare a acordului Schengen din 14 mai 1985⁴⁶, prin „străin” se înțelege orice persoană, cu excepția resortisanților dintr-un stat membru

⁴² Art. 11 din Ordonanța nr. 44 din 29 ianuarie 2004.

⁴³ <https://rm.coe.int/how-to-convey-child-friendly-information-to-%20children-in-migration-a-ha/1680902f91>.

⁴⁴ Publicată în M.O. nr. 305 din 8 mai 2001.

⁴⁵ Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în M.O. nr.511 din 24 iulie 2009.

⁴⁶ Art. 1 din Convenția de punere în aplicare a acordului Schengen din 14 mai 1985, disponibil pe <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42000A0922%2802%29:RO:HTML>.

al Comunităților Europene. Sunt, de asemenea, asimilați străinilor persoanele fără cetățenie (apatrizii) și refugiații.

În România, în prezent, numărul imigranților este mai mare decât al refugiaților, dar numărul imigrărilor ilegale este în continuă creștere. Conform evaluărilor Inspectoratului General pentru Imigrări⁴⁷, în anul 2017 au fost înregistrați cu drept de ședere 116830 străini din state terțe și cetățeni UE/SEE/CH. Acest număr este în continuă creștere, având în vedere faptul că în 2010 au fost înregistrați 58424 străini și în 2015 – 104139 străini.

Raportul privind evaluarea situației migraționale în România pe 2018 încă nu a fost publicată, dar principalele obiective IGI au fost asigurarea managementului șederii străinilor pe teritoriul României și combaterea șederii ilegale și muncii nedecarate, precum și asigurarea accesului neîngrădit la procedura de azil în România, implementarea acțiunilor stabilite prin Programul Național în scopul asigurării unui grad cât mai ridicat de absorbție a fondurilor puse la dispoziția României prin Fondul Migrație, Azil și Integrare⁴⁸.

Situația migranților în România este reglementată și de Legea nr. 247 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor⁴⁹, care prevede faptul că viza de lungă ședere pentru studii poate fi acordată, la cerere, străinilor care solicită intrarea pe teritoriul României în calitate de student, stagiar, elev sau care participă la un program de schimb de elevi sau proiect educațional. Legea stabilește noi condiții pentru străinii intrați în România în baza convențiilor internaționale sau a altor acte normative prin care sunt exonerati de la obținerea vizei, care încalcă reglementările în domeniu migrației, în principal privind încadrarea în muncă.

Evoluția

Conform ultimului raport ILO⁵⁰, în ultimii ani s-a îmbunătățit sistemul de pregătire profesională și de dezvoltare personală și s-au luat măsuri pentru facilitarea integrării pe piața muncii, prin îmbunătățirea nivelului de limbă sau aptitudinilor în anumite domenii.

⁴⁷ <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/analiza-activitatii>.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/funding_country_sheet_ro_ro.pdf.

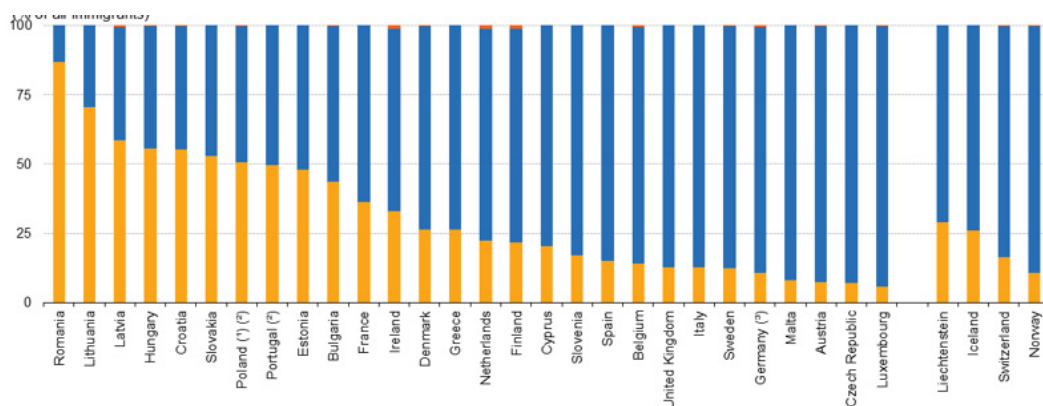
⁴⁹ publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 941 din 7 noiembrie 2018. Legea are ca obiect de reglementare modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.194/2002 și a Ordonanței Guvernului nr. 25/2014, în sensul asigurării transpunerii Directivei (UE) 2016/801 a Parlamentului European și a Consiliului privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru cercetare, studii, formare profesională, servicii de voluntariat, programe de schimb de elevi sau proiecte educaționale și muncă „au pair”.

⁵⁰ http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_652001.pdf.

Agencia ONU pentru Refugiați (UNHCR) a anunțat că nivelul strămutării globale în 2015 este cel mai mare pe care l-am înregistrat vreodată de la terminarea celui de-al Doilea Război Mondial, cu 65,3 milioane de persoane strămutate global, dintre care peste 12 milioane de persoane provenind din Siria, Afganistan și Somalia. În prezent, numărul total a ajuns la 68,5 milioane de persoane strămutate global.

Ultimele statistici privind migrația și populația imigrantă disponibile pe EUROSTAT datează din martie 2018, următoarele urmând să apară în martie 2019. În 2016, un total de 4,3 milioane de persoane au imigrat în unul dintre statele membre UE, dintre care 2 milioane erau cetățeni ai unor țări terțe, 1,3 milioane erau cetățeni ai unui alt stat membru al UE decât cel de destinație, aproximativ 929 de mii erau cetățeni ai statului membru al UE de destinație (de exemplu, resortisanți care „se întorc acasă” sau resortisanți născuți în străinătate) și aproximativ 16 mii erau apatrizi⁵¹. În plus, 3 milioane de emigranți au părăsit un stat membru al UE.

La fel ca și în raportul de anul trecut, se poate vedea că România este țara din Uniunea Europeană cu cei mai mulți locuitori plecați peste hotare - 87 % din totalul imigranților⁵², și cu cei mai puțini imigranți - mai puțin de 0,6% din populația României. Germania rămâne și anul acesta „paradisul” imigranților, atât a celor europeni, cât și a celor ajunși pe mare⁵³.



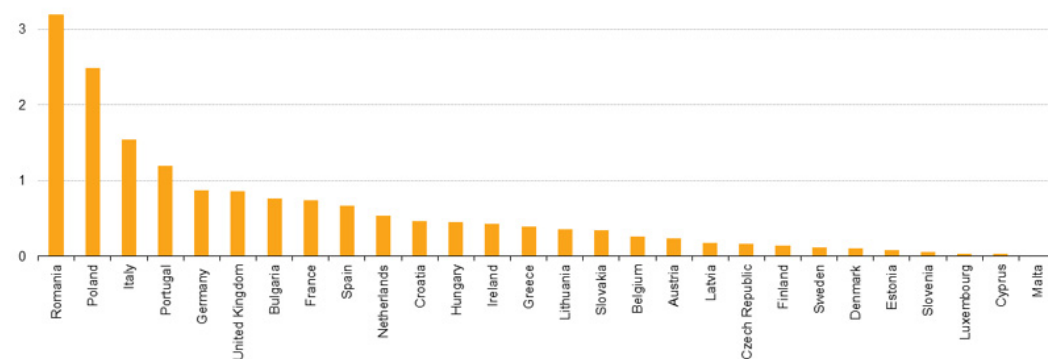
⁵¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics/ro#Fluxuri_migratorii:_2_milioane_de_imigran.C8.9Bi_din_afara_UE.

⁵² [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Distribution_of_immigrants_by_citizenship,_2016_\(%25_of_all_immigrants\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Distribution_of_immigrants_by_citizenship,_2016_(%25_of_all_immigrants).png).

⁵³ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Immigration_by_citizenship,_2016_.png.

	Total immigrants			Nationals			Non-nationals					
	(thousands)	(thousands)	(%)	(thousands)	(%)	(thousands)	Citizens of other EU Member States		Citizens of non-member countries		Stateless	
							(thousands)	(%)	(thousands)	(%)	(thousands)	(%)
Belgium	123.7	17.6	14.2	105.4	85.2	58.9	47.6	46.5	37.6	0.0	0.0	0.0
Bulgaria	21.2	9.3	43.6	12.0	56.3	1.3	6.2	10.6	50.0	0.0	0.2	0.2
Czech Republic	64.1	4.5	7.1	59.5	92.9	29.6	46.3	29.9	46.7	0.0	0.0	0.0
Denmark	74.4	19.7	26.5	54.6	73.5	25.0	33.6	28.6	38.4	1.1	1.5	1.5
Germany (*)	1 029.9	110.5	10.7	912.8	88.6	403.6	39.2	507.0	49.2	2.2	0.2	0.2
Estonia	14.8	7.1	48.1	7.7	51.9	3.5	23.7	4.2	28.2	0.0	0.0	0.0
Ireland	85.2	28.0	32.9	56.1	65.8	28.9	33.9	27.2	31.9	0.0	0.0	0.0
Greece	116.9	30.7	26.3	86.1	73.7	16.6	14.2	69.5	59.5	0.0	0.0	0.0
Spain	414.7	62.6	15.1	352.2	84.9	116.3	28.0	235.6	56.8	0.2	0.1	0.1
France	378.1	137.2	36.3	240.9	63.7	82.7	21.9	158.2	41.8	0.0	0.0	0.0
Croatia	14.0	7.7	55.3	6.2	44.7	2.2	15.8	4.0	28.9	0.0	0.0	0.0
Italy	300.8	37.9	12.6	262.9	87.4	62.7	20.8	200.2	66.6	0.0	0.0	0.0
Cyprus	17.4	3.6	20.5	13.8	79.5	7.4	42.3	6.5	37.3	0.0	0.0	0.0
Latvia	8.3	4.9	58.7	3.4	41.0	0.5	6.0	2.9	34.9	0.0	0.1	0.1
Lithuania	20.2	14.2	70.5	6.0	29.5	0.8	3.7	5.2	25.7	0.0	0.1	0.1
Luxembourg	22.9	1.3	5.8	21.5	94.1	16.0	69.7	5.6	24.3	0.0	0.0	0.0
Hungary	53.6	29.8	55.6	23.8	44.4	10.5	19.6	13.3	24.7	0.0	0.0	0.0
Malta	17.1	1.4	8.1	15.7	91.9	9.0	52.6	6.7	39.3	0.0	0.0	0.0
Netherlands	189.2	42.5	22.5	144.8	76.5	63.9	33.8	76.7	40.5	4.2	2.2	2.2
Austria	129.5	9.8	7.5	119.6	92.4	64.7	50.0	54.5	42.1	0.5	0.4	0.4
Poland (*)	208.3	105.4	50.6	102.9	49.4	22.8	10.9	80.1	38.4	0.0	0.0	0.0
Portugal (*)	29.9	14.9	49.7	15.1	50.3	7.2	24.1	7.8	26.2	0.0	0.0	0.0
Romania	137.5	119.6	87.0	17.9	13.0	5.6	4.1	12.3	8.9	0.0	0.0	0.0
Slovenia	16.6	2.9	17.2	13.8	82.8	3.4	20.4	10.4	62.4	0.0	0.0	0.0
Slovakia	7.7	4.1	53.0	3.6	47.0	3.0	38.9	0.6	8.1	0.0	0.0	0.0
Finland	34.9	7.6	21.9	26.9	77.0	7.1	20.3	19.6	56.3	0.2	0.5	0.5
Sweden	163.0	20.0	12.3	142.5	87.4	30.5	18.7	104.4	64.0	7.6	4.6	4.6
United Kingdom	589.0	74.2	12.6	514.8	87.4	249.4	42.3	265.4	45.1	0.0	0.0	0.0
Iceland	8.7	2.3	26.2	6.4	73.8	5.3	60.9	1.1	12.8	0.0	0.0	0.0
Liechtenstein	0.6	0.2	29.2	0.4	70.8	0.2	37.4	0.2	33.4	0.0	0.0	0.0
Norway	61.5	6.7	10.9	54.7	89.1	21.4	34.9	32.4	52.7	0.9	1.5	1.5
Switzerland	149.3	24.3	16.3	125.0	83.7	87.3	58.5	37.6	25.2	0.0	0.0	0.0

La fel ca și în anii precedenți, cetățenii români, polonezi, italieni, portughezi și germani au reprezentat cele cinci grupuri principale de cetățeni UE care locuiesc în alte state membre ale UE în 2017. Unii care pleacă pentru o situație mai bună, în căutarea unui loc de muncă oricare, dar care să asigure existența, alții plecați la un loc de muncă stabil, pe baza calificărilor⁵⁴.



Concluzii

Migrația are impact asupra majorității țărilor din întreaga lume, fie că sunt țări de origine, tranzit sau destinație. Migranții sunt deținători ai drepturilor universale ale omului, care necesită protecție specifică și specială. Statutul lor este reglementat din cele mai vechi timpuri la nivel internațional, regional și național, fiecare țară având competența reglementării normelor în materie, cu condiția de a se fi conforme cu normele superioare sau mai favorabile.

Toate statele ar trebui să elaboreze planuri de reacție pentru a se pregăti pentru intrări mari de persoane care caută protecție iar planul de integrare ar trebui să includă un cadru pentru a lucra cu mass-media și pentru a oferi publicului informații clare despre strategia folosită, implementarea și rezultatele strategiei, deoarece majoritatea statisticilor arată că societatea este favorabilă imigrației atâta timp cât nu se întâmplă în propria țară.

Din propria experiență pot spune că majoritatea românilor care nu s-au confruntat cu dificultățile deplasării peste hotare înainte de libera circulație dobândită la 1 ianuarie 2007, o dată cu intrarea României în Uniunea Europeană, nu realizează cât de mult a evoluat acest drept și cât de greu le este resortisanților extracomunitari să ajungă în Europa. Mai mult, majoritatea românilor se declară îndreptățiți să ceară orice atunci când pleacă din țară, dar nu ar fi de acord ca străinii să vină în România și să beneficieze de anumite drepturi și libertăți.

În procesul de integrare sunt importante înțelegerea contextelor și a rezultatelor, evaluarea rezultatelor politicilor și integrarea integrării în politicile generale. Gestionarea străinilor a evoluat de la o perioadă la alta, în funcție de gravitatea sau importanța problemei.

Tratatul de la Maastricht, care a intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993 și a pus bazele Uniunii Europene a schimbat conceptul de liberă circulație a persoanelor, la fel cum a făcut și programul ERASMUS⁵⁵, care a creat oportunitatea pentru studenți de face schimb de experiențe și a de a învăța în alte sisteme decât cele obișnuite în propria țară. Acest program a fost înființat în 1987 și dezvoltat în 2014 de către Comisia Europeană ca „ERASMUS+”, cu scopul de a contribui la îndeplinirea obiectivelor strategiei Europa 2020⁵⁶ pentru creștere economică, locuri de muncă, echitate socială și incluziune, precum și ale cadrului strategic ET2020 pentru educație și formare.

În 2015 Europa s-a confruntat cu cel mai mare val de imigranți, căruia cu greu i-a făcut față inițial, dar prin uniunea forțelor tuturor statelor criza a putut fi bine administrată și numărul imigranților ilegali a diminuat.

Se așteaptă ca următorul val de imigranți să vină din țările în care schimbările climatice sunt devastante iar Organizația Națiunilor Unite împreună cu autoritățile competente în materie se pregătesc să o gestioneze în cele mai bune condiții.

⁵⁵ European Region Action Scheme for the Mobility of University Students.

⁵⁶ https://www.mae.ro/sites/default/files/file/Europa2021/Strategia_Europa_2020.pdf.

În concluzie, migrația este un proces care trebuie gestionat și nu o problemă care trebuie rezolvată deoarece este un fenomen continuu, care nu se va opri niciodată și pe care autoritățile ar trebui să fie constant pregătite să le administreze în cele mai bune condiții.

Bibliografie

Constituția României din 21 noiembrie 1991, publicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003

Noul Cod Civil - Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în M. Of. nr. 511 din 24 iulie 2009

Legea nr.122/2006 privind azilul în România

Legea nr. 247 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor, publicată în M. Of. nr. 941 din 7 noiembrie 2018

Ordonanța nr. 44 din 29 ianuarie 2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România

Ordonanța nr. 194 din 12 decembrie 2002 privind regimul străinilor în România

Hotărârea de Guvern nr. 508 din 31 mai 2001 privind accesul la învățământul obligatoriu din România, publicată în M. Of. nr. 305 din 8 mai 2001

Convenția de punere în aplicare a acordului Schengen din 14 mai 1985

<https://www.consilium.europa.eu>

<https://ec.europa.eu>

<https://eur-lex.europa.eu>

<http://curia.europa.eu>

<https://www.oim.ro>

<https://www.nytimes.com>

<https://www.operationsophia.eu/>

<https://frontex.europa.eu>

<http://curia.europa.eu>

<https://www.nbcnews.com>

<http://epochtimes-romania.com>

<https://www.caleaeuropeana.ro>

<http://igi.mai.gov.ro>

<http://www.interno.gov.it>

<http://www.ansa.it>

<https://www.corriere.it>

<http://www.ontheroadonlus.it>

<https://lombardia.cisl.it>

<https://www.meridiananotizie.it>

<https://www.cesenatoday.it>

<http://euroefe.euractiv.es>

<https://jurispub.admin.ch>

IPOTEZE DE LUCRU PRIVIND PENSIA DE SERVICIU LA CARE SUNT ÎNDREPTĂȚII FOȘTII MAGISTRAȚI JUDECĂTORI ȘI PROCURORI



dr. procuror Florena-Esther STERSCHI

Abstract

The author of the editorial, summarizing the legal provisions on the service retirement of active magistrates / former magistrates, concluded that the rules of interpretation specific to the exegesis of a text require the law interpreter to consider that they benefit from a service pension by aggregating seniority in the magistracy.

Keywords: *magistrates; judge; prosecutor; retirement; service allowance.*

Considerații introductive. Cadru legal

Articolul de față își propune să realizeze o analiză riguroasă, completă și complexă a reglementărilor în domeniul pensiei de serviciu de care trebuie să beneficieze magistrații judecători și procurori/foști magistrați judecători și procurori, inclusiv judecătorii/procurorii financiari preluați de Ministerul Public, pornind de la următoarele dispoziții legale:

– art. 82 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

(1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, magistrații-asistenți de la Curtea Constituțională și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi, cu o vechime de cel puțin 25 de ani în funcția de judecător ori procuror, magistrat-asistent sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și în funcția de judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi se pot pensiona la cerere și pot beneficia, la împlinirea vârstei de 60 de ani, de pensie de serviciu, în cuantum de

80% din baza de calcul reprezentată de indemnizația de încadrare brută lunară sau de salariul de bază brut lunar, după caz, și sporurile avute în ultima lună de activitate înainte de data pensionării.

(2) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională, personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și foștii judecători și procurori financiari și consilierii

de conturi de la secția jurisdicțională care au exercitat aceste funcții la Curtea de Conturi se pot pensiona la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și beneficiază de pensia prevăzută la alin. (1), dacă au o vechime de cel puțin 25 de ani numai în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător la Curtea Constituțională, judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. La calcularea acestei vechimi se iau în considerare și perioadele în care judecătorul, procurorul, magistratul-asistent sau personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorul de la Curtea Constituțională, judecătorul, procurorul financiar și consilierul de conturi la secția jurisdicțională a Curții de Conturi a exercitat profesia de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult.

(3) De pensia de serviciu prevăzută la alin. (1) beneficiază, la împlinirea vârstei de 60 de ani, și judecătorii și procurorii cu o vechime în magistratură între 20 și 25 de ani, în acest caz cuantumul pensiei fiind micșorat cu 1% din baza de calcul prevăzută la alin. (1), pentru fiecare an care lipsește din vechimea integrală în magistratură.

(4) Pentru fiecare an care depășește vechimea în magistratură prevăzută la alin. (1) și (2) la cuantumul pensiei se adaugă câte 1% din baza de calcul prevăzută la alin. (1), fără a o putea depăși.

(5) Persoanele care îndeplinesc condițiile de vechime prevăzute la alin. (1) și (3) în funcția de judecător, procuror, magistrat-asistent sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi se pot pensiona și pot beneficia, la împlinirea vârstei de 60 de ani, de pensie de serviciu, chiar dacă la data pensionării au o altă ocupație. În acest caz, pensia se stabilește dintr-o bază de calcul egală cu indemnizația de încadrare brută lunară pe care o are un judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime și grad al instanței sau parchetului, și sporurile, în procent, avute la data eliberării din funcție ori, după caz, cu salariul de bază brut lunar și sporurile avute în ultima lună de activitate înainte de data pensionării. De această pensie de serviciu pot beneficia numai persoanele care au fost eliberate din funcție din motive neimputabile¹.

¹ Articolul 82 alin. 5 din Legea nr. 303/2004.

(6) Judecătorii și procurorii și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională au dreptul la pensie de boală profesională și de invaliditate în cuantum de 80% din pensia de serviciu.

(7) Judecătorii și procurorii **pot opta între pensia de serviciu și pensia din sistemul public**. Judecătorii și procurorii militari pot opta între pensia de serviciu și pensia militară de serviciu.

(8) **Pensia prevăzută de prezentul articol are regimul juridic al unei pensii pentru limită de vârstă.**

Conform art. I pct. 142 din Legea nr. 242/2018 și art. V din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 92/2018, începând cu data de 1 ianuarie 2020, la articolul 82, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„De pensia de serviciu prevăzută la alin. (1) beneficiază, la cerere, înainte de împlinirea vârstei de 60 de ani, și judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție și judecătorii și magistrații-asistenți de la Curtea Constituțională cu o vechime între 20 și 25 de ani numai în aceste funcții, în acest caz cuantumul pensiei fiind micșorat cu 1% din baza de calcul prevăzută la alin. (1), pentru fiecare an care lipsește din vechimea integrală în aceste funcții.”

¶ Conform prevederilor Legii nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

- art. 86 alin. 1

(1) **Constituie vechime în magistratură, aplicabilă și persoanelor prevăzute la art. 82 alin. (1) și (2), perioada în care judecătorul, procurorul, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) sau magistratul-asistent a îndeplinit funcțiile de judecător, procuror, judecător la Curtea Constituțională, judecător financiar, procuror financiar, consilier de conturi în secția jurisdicțională a Curții de Conturi, auditor de justiție, personal de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), magistrat-asistent, grefier cu studii superioare juridice, avocat, notar, asistent judiciar, consilier juridic, personal de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, cadru didactic din învățământul juridic superior acreditat.**

art. 105^1

Se consideră eliberați din funcție din motive neimputabile judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, care au fost eliberați din funcție pentru unul dintre motivele prevăzute la art. 65 alin. (1) lit. a) - c) și cu privire la care **nu s-a stabilit sancțiunea disciplinară a excluderii din magistratură** în condițiile Legii nr. 317/2004, republicată, cu modificările ulterioare.

- art. 5

(1) *Funcțiile de judecător, **procuror**, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, așa cum acestea sunt definite de legislația în vigoare.*

- art. 81

(1) Judecătorii și **procurorii cu vechime continuă în magistratură de 20 de ani** beneficiază, la data pensionării sau a eliberării din funcție pentru alte motive neimputabile, de o **indemnizație egală cu 7 indemnizații de încadrare lunare brute**, care se impozitează potrivit legii.

(2) **Indemnizația** prevăzută la alin. (1) **se acordă o singură dată în decursul carierei de judecător sau procuror** și se înregistrează, potrivit legii.

¶ **Ordonanță de Urgența a Guvernului nr. 117 din 24 octombrie 2003 privind preluarea activității jurisdicționale și a personalului instanțelor Curții de Conturi de către instanțele judecătorești, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 752 din 27 octombrie 2003**

- art. 5

(1) **Judecătorii financiari inspectori și judecătorii financiari**, în funcție la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, vor fi propuși de Consiliul Superior al Magistraturii pentru a fi numiți prin decret al Președintelui României în funcții de judecători la instanțele judecătorești prevăzute la art. 2, în raport de opțiunile acestora.

(2) *Propunerea de numire se face de către Consiliul Superior al Magistraturii, după examinarea îndeplinirii cerințelor prevăzute de lege pentru ocuparea funcției de judecător, pe baza dosarului profesional, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei ordonanțe de urgență.*

- art. 8

Procurorii financiari vor fi *preluați de Ministerul Public* potrivit procedurii prevăzute la art. 5. **Procurorii financiari** vor continua să funcționeze în cadrul Curții de Conturi și să exercite atribuțiile prevăzute de Legea nr. 94/1992, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în condițiile art. 3 și 4 din prezenta ordonanță de urgență.

* * *

Ipoteze de lucru

Raportat la dispozițiile legale evocate anterior în materia pensiei de serviciu, distingem următoarele ipoteze de lucru:

O ipoteză de lucru este aceea reglementată în dispozițiile art. 82 alin.(1) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit

căroră: *judecătorii/procurorii în funcție la data solicitării pensionării, precum și foștii judecători/procurori financiari și celelalte funcții enumerate în conținutul alineatului (1), cu o vechime de cel puțin 25 de ani în funcția de judecător ori procuror, se pot pensiona la cerere și beneficiază, la împlinirea vârstei de 60 de ani, de pensie de serviciu, aspectul specific pensiei de serviciu în această situație fiind cel al formulei de calcul, respectiv 80% din indemnizația de încadrare brută lunară și sporurile avute în ultima lună de activitate înainte de data pensionării.*

O altă ipoteză de lucru este cea pe care o regăsim în dispozițiile **art. 82 alin. (2)** din același act normativ, dispoziții care permit **magistraților judecători/procurori în funcție**, precum și foști judecători/procurori financiar, *pensionarea și înainte de împlinirea vârstei 60 de ani, condiția sine qua non fiind cea a dobândirii vechimii de minim 25 ani NUMAI în funcția de judecător/procuror, magistrat-asistent la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Curtea Constituțională sau personal de specialitate juridică asimilat judecătorilor, precum și în funcția de judecător la Curtea Constituțională, judecător ori procuror financiar sau consilier de conturi de la secția jurisdicțională a Curții de Conturi. Reținem că la calcularea acestei VECHIMI ÎN FUNCȚIE (s.n. – F.E.S.) se iau în considerare și perioadele în care judecătorul, procurorul, magistratul-asistent sau personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, precum și judecătorul de la Curtea Constituțională, judecătorul/procurorul financiar și consilierul de conturi la secția jurisdicțională a Curții de Conturi a exercitat profesia de avocat, personal de specialitate juridică în fostele arbitraje de stat, consilier juridic sau jurisconsult. Așadar, în această ipoteză magistrații enumerați în conținutul textului analizat, beneficiază de pensie de serviciu la dobândirea vechimii de 25 de ani NUMAI ÎN FUNCȚIILE strict și limitativ enumerate în ultima teză a art. 82 alin. (1), fără a exista pragul minim de vârstă. La calcularea acestei VECHIMI ÎN FUNCȚIE fiind luate în considerare așa cum am enumerat mai sus și alte profesii juridice, deși legiuitorul inițial (art. 82 alin. 2 teza I – s.n. F.E.S.), face trimiterea la vechimea minimă de 25 de ani NUMAI CA JUDECĂTOR SAU PROCUROR.*

Încă o ipoteză de lucru privind **acordarea beneficiului pensiei de serviciu pentru foștii judecători și procurori**, este reglementată în conținutul dispozițiilor **art. 82 alin. (2)** din același act normativ, fiind vorba de acei magistrați care au plecat din sistemul judiciar, din motive neimputabile, orientându-se către alte profesii juridice și care au o *vechime în magistratură între 20 și 25 de ani.*

Specific acestei ipoteze este situația în care *cuantumul pensiei de serviciu este micșorat cu 1% din baza de calcul prevăzută la alin. (1), pentru fiecare an care lipsește din VECHIMEA INTEGRALĂ ÎN MAGISTRATURĂ.* Analizând particularitățile aceste ipoteze observăm că legiuitorul a dorit să acorde beneficiul pensiei de serviciu și acelor magistrați care au părăsit magistratura la un anumit moment, după ce au acumulat o anumită vechime în funcțiile de judecător/procuror, judecător

financiar/procuror financiar, precum și celelalte profesii enumerate în text, considerându-se că **pe perioada în care au activat ca magistrați au reprezentat interesele generale ale societății, au apărut ordinea de drept etc., și nu în ultimul rând este o recunoaștere a contributivității la sistemul de asigurări sociale.** Argumentația juridică a acestei ipoteze pleacă de la prevederile **art. 86 alin. (1)**, în care legiuitorul definește noțiunea de **VECHIMEA ÎN MAGISTRATURĂ**, aplicabilă și foștilor magistrați judecători și procurori, precum și persoanelor prevăzute la **art. 82 alin. (1) și (2)**, **perioada în care judecătorul, procurorul, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1) sau magistratul-asistent a îndeplinit funcțiile de judecător, procuror, judecător la Curtea Constituțională, judecător financiar, procuror financiar, consilier de conturi în secția jurisdicțională a Curții de Conturi, auditor de justiție, personal de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), magistrat-asistent, grefier cu studii superioare juridice, avocat, notar, asistent judiciar, consilier juridic, personal de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, cadru didactic din învățământul juridic superior acreditat.** În plus, într-o logică juridică firească, considerăm că legiuitorul a dorit să legitimizeze și situația **foștilor magistrați judecători și procurori**, precum și a celorlalte categorii enumerate în textul de lege, care au lucrat o anumită perioadă în magistratură, întrucât a prevăzut în dispozițiile **art. 82 alin. (3)**, ca la momentul solicitării pensionării, acei magistrați care au atins pragul vârstei de 60 de ani, au o **VECHIME ÎN MAGISTRATURĂ** între 20 și 25 de ani să beneficieze de pensie de serviciu în aceleași condiții ca și magistrații în funcție. În egală măsură, același legiuitor a înțeles să „sanctioneze” pe foștii magistrați care **NU** au o **VECHIME EFECTIVĂ (CONTINUĂ)** în aceste funcții (numai ca judecător/procuror) câtă vreme **cuantumul pensiei de serviciu este micșorat cu 1% din baza de calcul** reprezentată de indemnizația de încadrare brută lunară pe care o primește un judecător sau procuror în activitate, în condiții identice de funcție, vechime sau grad al instanței sau parchetului, la care se adaugă sporurile avute în procent la data eliberării din funcție. Pentru a beneficia de **pensie de serviciu și foștii magistrați** condiția obligatorie este ca, eliberarea acestora din funcțiile deținute să **nu aibă loc din motive imputabile**. Un alt argument juridic conform căruia **foștii magistrați** beneficiază de **pensie de serviciu** în sensul prevederilor **art. 86 alin. (3)**, este acela că textul de lege face trimitere la **VECHIMEA INTEGRALĂ ÎN MAGISTRATURĂ**. Or, dacă unii, **foști magistrați** care **au exercitat o anumită perioadă funcții de judecători și procurori**, precum și celelalte profesii enumerate strict și limitativ în textul de lege (*de exemplu o perioadă cuprinsă între 5 ani, 10 ani, 15 ani*), au plecat din motive neimputabile din magistratură și au îndeplinit alte funcții, (o perioadă care să cumuleze între 20 și 25 vechime în magistratură, tot în domeniul judiciar exemplu, avocat, consilier juridic, jurisconsult, personal de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului, Curții de Conturi sau al Consiliului

Legislativ, și nu în ultimul rând cel de cadru didactic din învățământul juridic superior acreditat), considerăm că beneficiază la împlinirea vârstei de 60 de ani de pensie de serviciu, cu „penalitățile” arătate mai sus.

Altfel spus, un fost magistrat, judecător sau procuror care a împlinit vârsta de 60 de ani și a acumulat cel puțin 20 de ani de vechime în magistratură sau are o vechime integrală în magistratură de 25 de ani, beneficiază de pensie de serviciu, încadrându-se în condiționalitatea legală a art. 82 alin. (2) și (3), coroborate cu cea a 86 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

În susținerea aceluiași argument, apreciem că se impune să facem trimitere și la Decizia Curții Constituționale nr. 866 din 28 noiembrie 2006, care a constatat că statutul juridic constituțional al procurorilor este identic cu cel al judecătorilor în ceea ce privește incompatibilitățile stabilite în aceeași termeni în art. 125 alin. (3) și, respectiv, art. 132 alin. (2), conform cărora funcția de procuror, ca și aceea de judecător, este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

În plus, Curtea Constituțională mai reține că, **Ministerul Public** a fost instituit, prin art. 131 și 132 din Constituția României, **ca o magistratură componentă a autorității judecătorești**, având rolul de a reprezenta în activitatea judiciară interesele generale ale societății și de a apăra ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

Nu este lipsit de relevanță să menționăm faptul că legiuitorul prin reglementările de la art. 82 alin. (3) din aceeași lege, a înțeles să acorde **foștilor judecători și procurori** care au plecat din motive neimputabile, **beneficiul pensiei de serviciu**, întrucât nu pot fi „sanționați de 2 ori”, pe de o parte prin micșorarea **cu 1% din baza de calcul** a indemnizației de încadrare brută lunară iar, pe de altă parte, prin neacordarea celor 7 indemnizații de încadrare brute lunare de care beneficiază pentru vechimea continuă în magistratură de 20 ani (art. 81 din Legea nr. 303/2004).

Pensia de serviciu a magistraților judecători și procurori este constituțională și în egală măsură necesară fiind izvorâtă din statutul profesional al acestora, respectiv **a celor activi/în funcție** (s.n.- F.E.S.) **dar și a foștilor magistrați judecători și procurori**, fie că vorbim de instanțele și parchetele obișnuite/clasice, instanțele constituționale sau jurisdicționale din cadrul Curții de Conturi. Privind retrospectiv, **instituția „pensiei de serviciu” pentru magistrați s-a realizat în anul 1997**, urmare modificării și completării Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, în prezent înlocuită de Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, așa încât vechile dispoziții (art.103) aplicabile în materie, se regăsesc în conținutul art.82 coroborat cu art. 86 alin. (1) din acest ultim act normativ. Intenția legiuitorului privind reglementarea expresă a **pensiei de serviciu** atât a **magistraților**

judecători și procurori în funcție, cât și a **foștilor judecători și procurori**, are la bază interdicțiile și incompatibilitățile pe care aceștia le au/aveau, raportat de celelalte categorii de asigurați din sistemul asigurărilor sociale integrat în sistemul public de pensii. Amintim în acest context, prevederile art. 125 alin. (3) din Constituția României, republicată, transpusă în prevederile art. 5 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare².

Cu toții știm că adevăratul exod al plecărilor din magistratură după anul 1990, l-a constituit lipsa motivației pecuniare, iar legiuitorul de la acea vreme, pentru a asigura stabilitate în serviciu și, pe cale de consecință, formarea unei cariere în magistratură, a prevăzut *pensia de serviciu* stabilind cuantumul acesteia în raport cu indemnizația de încadrare brută lunară avută la data pensionării, pe considerentul că interdicțiile impuse de lege, ar oferi posibilitatea desfășurării unor activități care să genereze venituri suplimentare în măsură să le asigure procurorilor și judecătorilor un trai decent apropiat de cel avut în timpul activității.

Se impune să invocăm, în acest context, Decizia nr. 20/2000 a Curții Constituționale³ în care Curtea reține că „*instituirea pensiei de serviciu pentru magistrați nu constituie un privilegiu*”, aceasta fiind justificată ca o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutului special căruia magistrații trebuie să i se supună. Pe de altă parte, este relevant să ne raportăm și la prevederile **cap. 6 al Cartei europene privind statutul judecătorilor**⁴, cu titlul „*Remunerarea și protecția socială*”, cu recomandări clare, riguroase, precise și complete de a le respecta toate statele europene, prin includerea acestora în dreptul intern. Facem trimitere în acest context la art. 6.4 din capitolul menționat, conform căroră: „*magistrații au dreptul la **plata unei pensii al cărei nivel trebuie să fie cât mai apropiat posibil de acela al ultimei remunerații primite pentru activitatea jurisdicțională***”, atunci când „*au împlinit vârsta legală pentru încetarea funcției*”. Acesta este încă un argument care *justifică dobândirea pensiei de serviciu și pentru foștii magistrați judecători și procurori care și-au desfășurat activitatea la instanțele și parchetele enunțate mai sus*.

Din examinarea documentelor internaționale menționate, totodată, Curtea Constituțională reține preocuparea organismelor care le-au adoptat de a se promova independența și imparțialitatea judecătorilor, ținând seama că judecătorii se pronunță asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și bunurilor cetățenilor. În acest context, o importanță deosebită o au măsurile preconizate pentru asigurarea unui statut, a unei remunerații și a pensiei adecvate pentru magistrați, precum și a garantării prin lege a acestora. În același timp, Curtea Constituțională constată că în toate aceste documente

² Articolul 5 din Legea nr.303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

(1) *Funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, așa cum acestea sunt definite de legislația în vigoare.*

³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 72 din 18 februarie 2000.

⁴ old.csm1909.ro/csm/linkuri/14_09_2005_53_ro.doc.

principiile și măsurile stabilite cu privire la statutul și drepturile magistraților sunt puse în relație directă cu prevederile art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și cu cele ale art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, referitoare la dreptul fundamental al oricărei persoane de a fi judecată de un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege.

În aceste condiții, Curtea Constituțională reține că, deși unele dintre documentele internaționale menționate au valoare de recomandare prin prevederile pe care le conțin și prin finalitățile pe care le urmăresc, fiecare dintre acestea vizează direct texte cuprinse în pacte și în tratate la care România este parte și, prin urmare, se înscriu în spiritul prevederilor art. 11 și 20 din Constituție.

Tratamentul juridic diferit al magistraților în cea ce privește sistemul de pensionare se justifică și datorită riscului pe care îl implică/l-a implicat exercitarea profesiei, cu un rol esențial în apărarea drepturilor omului, a ordinii publice și valorilor statului de drept paragraful. Decizia Curții Constituționale nr. 20/2000, mai sus menționată).

Concluzii

Reglementările trecute și prezente privind acordarea pensiei de serviciu pentru magistrați/foști magistrați, au avut/au în vedere riscurile majore la care aceștia pot fi supuși, chiar și cei care nu mai sunt în funcții, importanța muncii depuse, fidelitatea față de aspirațiile societății, ținând cont de faptul că prin activitățile exercitate au contribuit și contribuie la asigurarea garanțiilor procesuale și de funcționare a statului sub toate aspectele, împrejurare care justifică o sustenabilitate bine meritată din partea acestuia, sub forma pensiei de serviciu acordată în ipotezele de lucru analizate în prezentul studiu.

III. ACTUALITATE LEGISLATIVĂ

• ABSTRACT

In March 2019, the normative acts in the field of justice were amended, as well as Law no. 51/1995 for the organization and practice of the lawyer's profession.

Moreover, the following were amended in the same month: Law of national education no. 1/2011, Law no. 176/2018 on internships, Law no. 176/2010 on integrity in exercising public offices and dignities, as well as the Government Decision no. 341/2007 on the classification into the category of high level officials, career management and mobility of high level officials.

In March 2019 as well, the State social insurance budget Law no. 47/2019 for the year 2019 and Law no. 50/2019 regarding the State budget for the year 2019 were published in the Official Journal.

MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE NORMATIVE ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI (O.U.G. NR. 12/2019)



De Redacția ProLege

Actul modificat	Actul modificator	Sumar
Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (rep. M. Of. nr. 826 din 13 septembrie 2005; cu modif. ult.)	O.U.G. nr. 12/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției (M. Of. nr. 185 din 7 martie 2019)	– <i>modifică</i> : art. 54 alin. (1), art. 65 alin. (1) lit. i); – <i>abrogă</i> : art. 57 alin. (7 ¹).
Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (rep. M. Of. nr. 827 din 13 septembrie 2005; cu modif. ult.)		– <i>introduce</i> : art. 88 ¹⁰ -88 ¹¹ , art. 120 alin. (5 ¹)-(5 ²).
Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (rep. M. Of. nr. 628 din 1		– <i>modifică</i> : art. 45 alin. (5).

septembrie 2012; cu modif. ult.)		
O.U.G. nr. 7/2019 privind unele măsuri temporare referitoare la concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii, formarea profesională inițială a judecătorilor și procurorilor, examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, stagiul și examenul de capacitate al judecătorilor și procurorilor stagiați, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (M. Of. nr. 137 din 20 februarie 2019)		– <i>abrogă</i> : art. 17.

În M. Of. nr. 185 din 7 martie 2019 s-a publicat **O.U.G. nr. 12/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției.**

Astfel, respectiva ordonanță aduce unele modificări, dar și completări următoarelor acte normative:

– **Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor** (rep. M. Of. nr. 826 din 13 septembrie 2005; cu modif. ult.);

– **Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară** (rep. M. Of. nr. 827 din 13 septembrie 2005; cu modif. ult.);

– **Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii** (rep. M. Of. nr. 628 din 1 septembrie 2012; cu modif. ult.);

– **O.U.G. nr. 7/2019 privind unele măsuri temporare referitoare la concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii, formarea profesională inițială a judecătorilor și procurorilor, examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, stagiul și examenul de capacitate al judecătorilor și procurorilor stagiați, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind**

statutul judecătorilor și procurorilor, Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (M. Of. nr. 137 din 20 februarie 2019).

Potrivit uneia dintre modificările aduse Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Procurorul general al PÎCCJ, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul șef al DNA, adjuncții acestuia, procurorul șef al DIICOT, adjuncții acestuia, precum și procurorii șefi de secții ai acestor parchete sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Secției pentru procurori a CSM, dintre procurorii care au o vechime minimă de 15 ani în funcția de judecător sau procuror, pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată.

Vă prezentăm, în continuare, modificările, dar și completările aduse fiecăruia din cele patru acte normative.

Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Art. 54 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (modificat prin O.U.G. nr. 12/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 54, alin. (1)** prevedea:

„(1) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție, adjuncții acestuia, procurorul șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, adjuncții acestuia, precum și procurorii șefi de secții ai acestor parchete sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, dintre procurorii în funcție sau dintre judecătorii care au îndeplinit funcția de procuror, pentru un mandat de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 54, alin. (1)** se modifică și va avea următorul conținut:

„(1) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție, adjuncții acestuia, procurorul șef al Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, adjuncții acestuia, precum și procurorii șefi de secții ai acestor parchete sunt numiți de Președintele României, la propunerea ministrului justiției, cu avizul Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, dintre procurorii care au o vechime minimă de 15 ani în funcția de judecător sau procuror, pe o perioadă de 3 ani, cu posibilitatea reînvestirii o singură dată”.

Art. 57 alin. (7[^]1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (abrogat prin O.U.G. nr. 12/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 57, alin. (7[^]1)** prevedea:

„(7[^]1) Procurorii nu pot fi delegați în funcțiile de conducere din cadrul parchetelor pentru care numirea se face de Președintele României”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 57, alin. (7[^]1)** *se abrogă*.

Art. 65 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (modificat prin O.U.G. nr. 12/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 65 alin. (1), lit. i)** prevedea:

„(1) Judecătorii și procurorii sunt eliberați din funcție în următoarele cazuri:

(...)

i) neîndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 14 alin. (2) lit. a) și e) ori a condiției privind buna reputație, dacă în acest din urmă caz se apreciază că nu se impune menținerea în funcție;”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 65 alin. (1), lit. i)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(1) Judecătorii și procurorii sunt eliberați din funcție în următoarele cazuri:

(...)

i) neîndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 14 alin. (2) lit. a) și e) ori a condiției privind lipsa cazierului fiscal, dacă în acest ultim caz se apreciază că nu se impune menținerea în funcție;”.

Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară

Art. 88[^]10-88[^]11 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (introdus prin O.U.G. nr. 12/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, după **art. 88[^]9**, *se introduc* două noi articole, **art. 88[^]10-88[^]11**, cu următorul conținut:

„Art. 88[^]10

(1) În vederea desfășurării activităților specifice prevăzute de Codul de procedură penală, în cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție funcționează, prin detașare, ofițeri sau agenți de poliție judiciară sub directa conducere și controlul nemijlocit al procurorilor Secției, în limita posturilor prevăzute de lege.

(2) Detașarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară se dispune la solicitarea procurorului-șef al Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție de către ministrul afacerilor interne, pe o perioadă de cel mult 3 ani, cu posibilitatea prelungirii din 3 în 3 ani, cu acordul acestora.

(3) Numirea în funcție a ofițerilor și agenților de poliție judiciară prevăzuți la alin. (1) se face prin ordin al procurorului-șef al Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

(4) Încetarea detașării ofițerilor și agenților de poliție judiciară se poate dispune înaintea perioadei prevăzute la alin. (2) prin ordin motivat al procurorului-șef al Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

(5) Pe durata detașării, ofițerii și agenții de poliție judiciară nu pot primi de la organele ierarhic superioare din poliția judiciară nicio însărcinare.

(6) Dispozițiile procurorilor din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție sunt obligatorii pentru ofițerii și agenții de poliție judiciară. Actele întocmite de aceștia din dispoziția scrisă a procurorului sunt efectuate în numele acestuia.

(7) Ofițerii și agenții de poliție judiciară prevăzuți la alin. (1) au drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru ofițerii de poliție și agenții de poliție, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege, și beneficiază, în mod corespunzător, de drepturile prevăzute la art. 13 și 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor, procurorilor și altor categorii de personal din sistemul justiției, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 45/2007, cu modificările și completările ulterioare.

(8) Salarizarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară prevăzuți la alin. (1) se realizează potrivit dispozițiilor legale aplicabile ofițerilor și agenților de poliție judiciară din cadrul Direcției Naționale Anticorupție.

(9) Atribuțiile prevăzute de lege pentru ministrul afacerilor interne privind drepturile și răspunderile ce revin ofițerilor și agenților de poliție judiciară detașați se exercită de procurorul-șef al Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție. Atribuțiile privind acordarea gradelor profesionale pentru ofițerii și agenții de poliție judiciară detașați se exercită de ministrul afacerilor interne, la propunerea procurorului-șef al Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție.

(10) Dispozițiile art. 6 din Legea nr. 364/2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, republicată, cu modificările ulterioare, se aplică în mod corespunzător în raport cu activitatea ofițerilor și agenților de poliție judiciară prevăzuți la alin. (1).

Art. 88¹¹

(1) Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție se încadrează cu specialiști în domeniul prelucrării și valorificării informațiilor, economic, financiar, vamal, informatic, precum și în alte domenii, pentru clarificarea unor aspecte tehnice sau de specialitate în activitatea de urmărire penală.

(2) Specialiștii prevăzuți la alin. (1) sunt numiți în cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție prin ordin al procurorului-șef al acesteia și au calitatea de funcționar public.

(3) Specialiștii prevăzuți la alin. (1) își desfășoară activitatea sub directă conducere, supraveghere și control nemijlocit al procurorilor Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție și au drepturile și obligațiile prevăzute de lege pentru funcționarii publici. Salariile de bază pentru specialiștii din cadrul Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție sunt cele prevăzute la art. 28 alin. (2) din Legea-cadru nr. 153/2017 privind

salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu art. 1 lit. e) și art. 22 alin. (1) – (3) din capitolul VIII al anexei nr. V din aceeași lege. Specialiștii beneficiază, în mod corespunzător, de drepturile prevăzute la art. 13 și 23 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 45/2007, cu modificările și completările ulterioare”.

Art. 120 alin. (5¹)-(5²) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (introdus prin O.U.G. nr. 12/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 120**, după **alin. (5)**, se *introduc* două noi alineate, **alin. (5¹)-(5²)**, cu următorul conținut:

„(5¹) Începând cu luna martie 2019, specialiștii IT din cadrul instanțelor și parchetelor, din cadrul aparatului propriu al Consiliului Superior al Magistraturii și al instituțiilor aflate în coordonarea acestuia, al Ministerului Justiției și al Inspecției Judiciare beneficiază de aceleași drepturi salariale ca specialiștii din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție stabilite potrivit legislației privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

(5²) Personalul prevăzut la alin. (2) beneficiază de drepturile salariale prevăzute pentru specialiștii de la art. 116 alin. (5)”.

Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

Art. 45 alin. (5) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii (modificat prin O.U.G. nr. 12/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 45, alin. (5)** prevedea:

„(5) Primind propunerea de clasare prevăzută la alin. (4) lit. a), ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție poate:

a) să dispună clasarea lucrării și comunicarea rezultatului persoanei care a formulat sesizarea și persoanei vizate de sesizare;

b) să solicite motivat completarea verificărilor prealabile, atunci când apreciază că acestea nu sunt complete. Completarea se efectuează de către inspectorul judiciar în termen de cel mult 30 de zile de la data când a fost solicitată de titularul acțiunii disciplinare;

c) să dispună începerea cercetării disciplinare;

d) în cazul în care se constată că există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare, inspectorul judiciar dispune, prin rezoluție, începerea cercetării disciplinare”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 45, alin. (5)** se *modifică* și va avea următorul conținut:

„(5) În cazul în care se constată că există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare, inspectorul judiciar dispune, prin rezoluție, începerea cercetării disciplinare”.

O.U.G. nr. 7/2019

Art. 45 alin. (5) O.U.G. nr. 7/2019 (abrogat prin O.U.G. nr. 12/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 17** prevedea:

„Art. 17

Delegările în funcțiile de conducere din parchete, prevăzute la art. 54 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta ordonanță de urgență, încetează în termen de 45 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 17 se abrogă**.

LEGEA NR. 176/2018 PRIVIND INTERNSHIPUL – COMPLETARE (O.U.G. NR. 13/2019)



De Redacția ProLege

Actul modificat	Actul modificator	Sumar
Legea nr. 176/2018 privind internshipul (M. Of. nr. 626 din 19 iulie 2018)	O.U.G. nr. 13/2019 pentru completarea Legii nr. 176/2018 privind internshipul (M. Of. nr. 186 din 8 martie 2019)	– introduce: art. 2 lit. c¹) și art. 8 cap. II¹;

În M. Of. nr. 186 data de 8 martie 2019, a fost publicată O.U.G. nr. 13/2019 care completează Legea nr. 176/2018 privind internshipul.

Vă prezentăm, în continuare, completările aduse respectivului act normativ.

Art. 2 lit. c¹) din Legea nr. 176/2018 (introdus prin O.U.G. nr. 13/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 2**, după lit. c), *se introduce* o nouă literă, **lit. c¹)**:

„În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:
(...)

c¹) instituție organizatoare – Secretariatul General al Guvernului, care organizează Programul oficial de internship al Guvernului României pentru ministerele și instituțiile publice ale administrației publice centrale”.

Cap. II¹ din Legea nr. 176/2018 (introdus prin O.U.G. nr. 13/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, după **art. 8** *se introduce* un nou capitol, **Cap. II¹** („Organizarea Programului oficial de internship al Guvernului României”) cu următorul conținut:

„Art. 8¹

(1) Programul oficial de internship al Guvernului României este organizat de Secretariatul General al Guvernului, în calitate de instituție organizatoare pentru

ministerele și instituțiile publice ale administrației publice centrale, care au calitatea de organizație-gazdă; pentru internii care prestează activitatea în cadrul structurilor aparatului de lucru al Guvernului, Secretariatul General al Guvernului are și calitatea de organizație-gazdă.

(2) Finanțarea Programului oficial de internship al Guvernului României, inclusiv indemnizația cuvenită internului, se asigură din bugetul Secretariatului General al Guvernului aprobat anual cu această destinație.

Art. 8²

(1) Secretariatul General al Guvernului, în calitate de instituție organizatoare, poate încheia în mod simultan contracte de internship pentru un număr de interni care nu poate fi mai mare de 50% din numărul total al salariaților aparatului de lucru al Guvernului. (2) În cadrul Programului oficial de internship al Guvernului României organizat de Secretariatul General al Guvernului ca instituție organizatoare pot presta activitate în mod simultan, în cadrul aceleiași organizații-gazdă, un număr de interni care nu poate fi mai mare de 5% din numărul total al salariaților organizației-gazdă respective. (3) Secretariatul General al Guvernului eliberează internului certificatul de internship pentru participarea la Programul oficial de internship al Guvernului României.

Art. 8³

Obligațiile prevăzute la art. 3, 12, art. 16 lit. b) și f), art. 17, 18 și art. 19 alin. (1) pentru organizația-gazdă vor fi îndeplinite de Secretariatul General al Guvernului, în calitate de instituție organizatoare”.

**ART. 61 ALIN. (1) DIN LEGEA NR. 51/1995
PENTRU ORGANIZAREA ȘI EXERCITAREA PROFESIEI
DE AVOCAT - MODIFICĂRI (LEGEA NR. 46/2019)**



De Redacția ProLege

Actul modificat	Actul modificator	Sumar
Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (rep. M. Of. nr. 440 din 24 mai 2018)	Legea nr. 46/2019 (M. Of. nr. 191 din 11 martie 2019)	- modifică: art. 61 alin. (1)

În M. Of. nr. 191 din 11 martie 2019, s-a publicat **Legea nr. 46/2019 privind modificarea art. 61 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat** (rep. M. Of. nr. 440 din 24 mai 2018).

Vă prezentăm, în continuare, modificarea adusă Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, prin Legea nr. 46/2019.

Art. 61 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (modificat prin Legea nr. 46/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 61 alin. (1)** prevedea:

„Congresul avocaților este constituit din delegați ai fiecărui barou, potrivit normei de reprezentare stabilite de statutul profesiei, și din membrii Consiliului UNBR”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 61 alin. (1)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„Congresul avocaților este constituit din delegați ai fiecărui barou, potrivit normei de reprezentare stabilite de statutul profesiei, din membrii Consiliului UNBR și din președintele Consiliului de administrație al Casei de Asigurări a Avocaților”.

LEGEA EDUCAȚIEI NAȚIONALE NR. 1/2011 - MODIFICĂRI (LEGEA NR. 48/2019)



De Redacția ProLege

Actul modificat	Actul modificator	Sumar
Legea educației naționale nr. 1/2011 (M. Of. nr. 18 din 10 ianuarie 2011; cu modif. ult.)	Legea nr. 48/2019 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011 (M. Of. nr. 199 din 13 martie 2019)	– <i>modifică</i> : art. 63 alin. (2), art. 94 alin. (2) lit. v), art. 216 alin. (2) lit. j); – <i>introduce</i> : art. 63 alin. (2 [^] 1)-(2 [^] 3).

În M. Of. nr. 199 din 13 martie 2019 s-a publicat **Legea nr. 48/2019 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011**.

Astfel, respectivul act normativ aduce unele modificări, dar și completări **Legii educației naționale nr. 1/2011** (M. Of. nr. 18 din 10 ianuarie 2011; cu modif. ult.).

Potrivit uneia dintre modificările aduse **Legii educației naționale nr. 1/2011**, Ministerul Educației are obligația de a publica anual, până la data de 31 decembrie, un raport privind starea învățământului superior, în care sunt prezentate inclusiv direcțiile și prioritățile de dezvoltare a învățământului superior.

Vă prezentăm, în continuare, modificările, dar și completările aduse **Legii educației naționale nr. 1/2011**.

Art. 63 alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011 (modificat prin Legea nr. 48/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 63, alin. (2)** prevedea:

„(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în localitățile în care există cerere pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale, efectivele formațiunilor de studiu pot fi mai mici decât minimul prevăzut de

prezenta lege. Decizia privind înființarea și funcționarea acestor formațiuni de studiu aparține Ministerului Educației Naționale, cu consultarea consiliului de administrație al unității de învățământ respective”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 63, alin. (2) se modifică** și va avea următorul conținut:

„(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în localitățile în care există cerere pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale, efectivele formațiunilor de studiu se organizează, se înființează și funcționează astfel:

a) organizarea de noi formațiuni de studiu pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale, cu efective mai mici decât minimul prevăzut de prezenta lege, se poate realiza la cerere, conform art. 19 alin. (3), în condițiile legii;

b) organizarea, reorganizarea, desființarea oricăror formațiuni de studiu, inclusiv cel simultan pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale existente, se pot realiza cu avizul conform al Ministerului Educației Naționale, Comisiei de învățământ și tineret a Consiliului Minorităților Naționale, aflat în coordonarea Departamentului de relații interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului, și/sau al organizației minorității naționale reprezentate în Parlamentul României;

c) în situații excepționale, formațiunile de studiu pentru antepreșcolari, preșcolari sau elevi pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale pot funcționa sub efectivul minim sau peste efectivul maxim, cu aprobarea direcției pentru minorități din cadrul Ministerului Educației Naționale, pe baza unei propuneri justificate din partea consiliului de administrație al unității de învățământ sau al organizației minorității naționale reprezentate în Parlamentul României, care solicită exceptarea de la prevederile alin. (1)”.

Art. 63 alin. (2¹)-(2³) din Legea educației naționale nr. 1/2011 (introdus prin Legea nr. 48/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 63, după alin. (2), se introduc** trei noi alineate, **alin. (2¹)-(2³)**, cu următorul conținut:

„(2¹) Prevederile alin. (2) se aplică și formațiunilor de studiu în limba română, atunci când acestea funcționează în zone unde ponderea unei minorități etnice este majoritară. În aceste situații, avizul conform, respectiv aprobarea prevăzută la alin. (2) lit. b) și c) se realizează de direcția de specialitate competentă din cadrul Ministerului Educației Naționale.

(2²) Prevederile alin. (2) și (2¹) se aplică doar formațiunilor de studiu ce cuprind, conform legii, grupe, clase sau ani de studiu. Reorganizarea unităților de învățământ cu personalitate juridică se realizează conform art. 22¹.

(2³) Aplicarea prevederilor prezentului articol, respectiv a dispozițiilor art. 22¹ nu poate avea ca efect pierderea personalității juridice de către unitățile de învățământ singulare, acordată conform art. 45 alin. (6)”.

Art. 94 alin. (2) lit. v) din Legea educației naționale nr. 1/2011 (modificat prin Legea nr. 48/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 94 alin. (2), lit. v)** prevedea:

„(2) Ministerul Educației Naționale exercită, în domeniul învățământului preuniversitar, următoarele atribuții:

(...)

v) dă publicității și prezintă anual Parlamentului raportul privind starea învățământului preuniversitar în România;”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 94 alin. (2), lit. v)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(2) Ministerul Educației Naționale exercită, în domeniul învățământului preuniversitar, următoarele atribuții:

(...)

v) dă publicității și prezintă Parlamentului anual, până la data de 31 decembrie, raportul privind starea învățământului preuniversitar în România, în care sunt prezentate inclusiv direcțiile și prioritățile de dezvoltare a învățământului preuniversitar;”.

Art. 216 alin. (2) lit. j) din Legea educației naționale nr. 1/2011 (modificat prin Legea nr. 48/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 216 alin. (2), lit. j)** prevedea:

„(2) Ministerul Educației Naționale are următoarele atribuții principale:

(...)

j) publică anual un raport privind starea învățământului superior”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 216 alin. (2), lit. j)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(2) Ministerul Educației Naționale are următoarele atribuții principale:

(...)

j) publică anual, până la data de 31 decembrie, un raport privind starea învățământului superior, în care sunt prezentate inclusiv direcțiile și prioritățile de dezvoltare a învățământului superior”.

**LEGEA NR. 176/2010 PRIVIND INTEGRITATEA
ÎN EXERCITAREA FUNCȚIILOR ȘI DEMNITĂȚILOR PUBLICE,
PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA
LEGII NR. 144/2007 PRIVIND ÎNFIINȚAREA, ORGANIZAREA
ȘI FUNCȚIONAREA ANI - COMPLETARE (LEGEA NR. 54/2019)**



De Redacția ProLege

Actul modificat	Actul modificador	Sumar
Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate (ANI), precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (M. Of. nr. 621 din 2 septembrie 2010; cu modif. ult.)	Legea nr. 54/2019 pentru completarea Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate (ANI), precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (M. Of. nr. 222 din 21 martie 2019)	– introduce: art. 25 alin. (5).

În M. Of. nr. 222 din 21 martie 2019 s-a publicat **Legea nr. 54/2019 pentru completarea Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea ANI, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative.**

Astfel, respectivul act normativ aduce o completare **Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea ANI, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative** (M. Of. nr. 621 din 2 septembrie 2010; cu modif. ult.).

Vă prezentăm, în continuare, completarea adusă **Legii nr. 176/2010**.

Art. 25 alin. (5) din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 (introdus prin Legea nr. 54/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 25**, după **alin. (4)** *se introduce* un nou alineat, **alin. (5)**, cu următorul conținut:

„(5) Răspunderea civilă sau administrativă, disciplinară, pentru faptele care determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate ale persoanelor aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice este înlăturată, nemaiputând fi angajată în condițiile depășirii termenului general de prescripție de 3 ani de la data săvârșirii lor, în conformitate cu art. 2.517 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare”.

LEGEA NR. 50/2019 PRIVIND BUGETUL DE STAT PE ANUL 2019



De Redacția ProLege

Actul publicat în Monitor	Sumar
Legea nr. 50/2019 privind bugetul de stat pe anul 2019 (M. Of. nr. 209 din 15 martie 2019)	Se reglementează și se autorizează pentru anul bugetar 2019 veniturile pe capitole și subcapitole și cheltuielile pe destinații și pe ordonatori principali de credite pentru bugetul de stat, bugetele Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, creditelor externe, fondurilor externe nerambursabile și activităților finanțate integral din venituri proprii

În M. Of. nr. 209 din 15 martie 2019 s-a publicat **Legea nr. 50/2019 privind bugetul de stat pe anul 2019**.

Astfel, prin respectiva lege se reglementează și se autorizează pentru anul bugetar 2019 veniturile pe capitole și subcapitole și cheltuielile pe destinații și pe ordonatori principali de credite pentru bugetul de stat, bugetele Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, creditelor externe, fondurilor externe nerambursabile și activităților finanțate integral din venituri proprii.

Vă prezentăm, în continuare, cele mai importante dispoziții ale **Legii nr. 50/2019 privind bugetul de stat pe anul 2019**.

Structură

- **Cap. I** („Dispoziții generale”);
- **Sect. 1** („Dispoziții referitoare la bugetul de stat pe anul 2019”);
- **Sect. a 2-a** („Dispoziții referitoare la bugetele locale pe anul 2019”);
- **Sect. a 3-a** („Dispoziții referitoare la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate pe anul 2019”);

- **Sect. a 4-a** („Dispoziții referitoare la proiectele cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare aferente perioadei 2007 – 2013, pe anul 2019”);
- **Sect. a 5-a** („Dispoziții referitoare la proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, aferente perioadei de programare a Uniunii Europene 2014 – 2020”);
- **Sect. a 6-a** („Dispoziții referitoare la proiecte cu finanțare din fonduri rambursabile pe anul 2019”);
- **Cap. II** („Responsabilități în aplicarea prezentei legi”);
- **Cap. III** („Dispoziții finale”).

Prezentare generală

Conform **art. 2**, **bugetul de stat** se stabilește la **venituri în sumă de 164.494,1 milioane lei**, iar la cheltuieli în sumă de 261.168,4 milioane lei credite de angajament și în sumă de 202.781,4 milioane lei credite bugetare, cu un deficit de 38.287,3 milioane lei.

Astfel, din **taxa pe valoarea adăugată se alocă 14.792,3 milioane lei sume defalcate** pentru bugetele locale, după cum urmează:

- 938,8 milioane lei pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor;
- 1.665,0 milioane lei pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și municipiului București;
- 600,0 milioane lei destinate finanțării cheltuielilor privind drumurile județene și comunale, sumă repartizată pe județe potrivit anexei nr. 6, astfel: 30% din sumă se repartizează în funcție de lungimea drumurilor și 70% din sumă se repartizează invers proporțional cu capacitatea financiară a județelor;
- 11.409,9 milioane lei pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor;
- 178,6 milioane lei pentru finanțarea cheltuielilor învățământului particular și cel confesional, acreditate.

În mod excepțional, în anul 2019, din **impozitul pe venit estimat** a fi încasat la bugetul de stat la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale, se repartizează următoarele cote:

- **15% la bugetul local al județului;**
- **60% la bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor** pe al căror teritoriu își desfășoară activitatea plătitorii de impozit pe venit;
- **17,5% într-un cont distinct** deschis pe seama direcției generale regionale a finanțelor publice/administrației județene a finanțelor publice, pentru echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor.

În vederea **efectuării calculelor**, numărul locuitorilor este cel comunicat INS la data de 1 ianuarie 2018, iar estimarea sumelor care vor fi încasate în 2019 din

impozitul pe venit și din veniturile proprii din impozite și taxe locale, aferente fiecărei unități sau subdiviziuni administrativ-teritoriale, se face de către direcțiile generale regionale ale finanțelor publice ori administrațiile județene ale finanțelor publice având în vedere aceleași date.

Conform **art. 9**, în **bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate** pe anul 2019 sunt incluse, atât la partea de venituri, cât și la partea de cheltuieli, sumele aferente anului 2019 din contribuțiile prevăzute de O.U.G. nr. 77/2011 privind stabilirea unor contribuții pentru finanțarea unor cheltuieli în domeniul sănătății. Astfel, se autorizează CNAS să negocieze și să încheie **contracte cost-volum/cost-volum-rezultat în limita sumei de 4.488.242 mii lei**.

Potrivit **art. 12**, beneficiarii finanțați integral din bugetul de stat, care implementează proiecte finanțate în cadrul programelor, instrumentelor sau facilităților, negestionate de către autorități ale administrației publice din România, virează în contul de venituri al bugetului de stat sumele primite ca rambursare a cheltuielilor efectuate în cadrul proiectelor respective, în **termen de 5 zile lucrătoare de la data încasării** acestora. Astfel, în vederea implementării programelor și proiectelor de cooperare teritorială europeană, se autorizează ordonatorii principali de credite cu rol de autoritate de management/autoritate comună de management/autoritate națională/autoritate de gestiune al/a programelor privind cooperarea teritorială europeană să aprobe, prin ordin, norme specifice pentru finanțarea și organizarea acțiunilor specifice pe teritoriul altor state.

După cum prevede **art. 21**, Guvernul poate aproba prin hotărâre **redistribuiți de credite bugetare și credite de angajament neutilizate între ordonatorii principali de credite ai bugetului de stat**, cu încadrarea în nivelul total al cheltuielilor prevăzute la titlul 65 „Cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă” în funcție de derularea programelor respective. De asemenea, partea aferentă cheltuielilor eligibile, din sumele reprezentând plăți în avans pentru implementarea programelor, proiectelor și acțiunilor finanțate din fonduri rambursabile, poate fi justificată prin bunuri livrate, lucrări executate și servicii prestate până la termenul stabilit pentru plata finală conform contractelor încheiate, cu respectarea cerințelor finanțatorilor în cauză.

INTRAREA ÎN CATEGORIA ÎNALȚILOR FUNCȚIONARI PUBLICI, MANAGEMENTUL CARIEREI ȘI MOBILITATEA ÎNALȚILOR FUNCȚIONARI PUBLICI – MODIFICĂRI (H.G. NR. 132/2019)



De Redacția ProLege

Actul modificat	Actul modificador	Sumar
H.G. nr. 341/2007 privind intrarea în categoria înalților funcționari publici, managementul carierei și mobilitatea înalților funcționari publici (M. Of. nr. 247 din 12 aprilie 2007; cu modif. ult.)	H.G. nr. 132/2019 pentru modificarea și completarea H.G. nr. 341/2007 privind intrarea în categoria înalților funcționari publici, managementul carierei și mobilitatea înalților funcționari publici, precum și pentru modificarea și completarea H.G. nr. 611/2008 pentru aprobarea normelor privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici (M. Of. nr. 201 din 13 martie 2019)	– <i>modifică</i> : art. 3 partea introductivă a alin. (1), art. 6 alin. (3), art. 9, art. 55, art. 59; – <i>introduce</i> : art. 50 alin. (6), art. 53 ¹ , art. 56 alin. (3); – <i>abrogă</i> : art. 5, cap. V secț. a 4-a „Dispoziții privind ocuparea funcțiilor publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici în situații excepționale” – art. 43, cap. VII titlul „ Secțiunea 1 – Dispoziții generale privind evaluarea”, art. 63, art. 67, art. 73.
H.G. nr. 611/2008 pentru aprobarea normelor privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici (M. Of. nr. 530 din 14 iulie 2008; cu modif. ult.)		– <i>modifică</i> : art. 7, art. 17, art. 21 alin. (1), art. 22 alin. (2), art. 23, art. 24 alin. (1), art. 43 alin. (2), art. 62 alin. (3), art. 76 alin. (2), titlul III cap. II titlul secț 1 – „Organizarea perioadei de stagiu a funcționarilor publici debutanți”, art. 83 alin. (2), art. 121 alin. (1) lit. c), art. 127 lit. b), art. 140, art. 141,

		art. 142 alin. (2), art. 143 alin. (2), anexa nr. 1 notele de subsol nr. 9-10, anexa nr. 1A, anexa nr. 1B, anexa nr. 1C; – introduce: art. 22 alin. (3), art. 26 alin. (3), art. 85 ¹ , titlul III cap. III „Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici” – art. 105 ¹ ; – abrogă: art. 3 lit. h), art. 6 lit. a), art. 8, art. 79 alin. (2), art. 80, art. 81 alin. (2), art. 83 alin. (1), titlul III cap. II titlul „ Secțiunea a 2-a – Evaluarea funcționarilor publici debutanți”, titlul III cap. IV, secț. a 3-a „Promovarea rapidă” – art. 129-139, art. 157-159, art. 161, anexa nr. 5.
--	--	---

În M. Of. nr. 201 din 13 martie 2019 s-a publicat **H.G. nr. 132/2019 pentru modificarea și completarea H.G. nr. 341/2007 privind intrarea în categoria înalților funcționari publici, managementul carierei și mobilitatea înalților funcționari publici, precum și pentru modificarea și completarea H.G. nr. 611/2008 pentru aprobarea normelor privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici.**

Astfel, respectiva hotărâre aduce unele modificări, dar și completări următoarelor acte normative:

– **H.G. nr. 341/2007 privind intrarea în categoria înalților funcționari publici, managementul carierei și mobilitatea înalților funcționari publici** (M. Of. nr. 247 din 12 aprilie 2007; cu modif. ult.);

– **H.G. nr. 611/2008 pentru aprobarea normelor privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici** (M. Of. nr. 530 din 14 iulie 2008; cu modif. ult.).

Potrivit uneia dintre completările aduse **H.G. nr. 611/2008**, dacă prin acte normative cu caracter special aplicabile unor domenii de activitate, este prevăzută obligația participării unor reprezentanți ai altor autorități și instituții publice decât cele prevăzute de hotărâre la procesul de recrutare pentru ocuparea funcțiilor

publice vacante, reprezentantul autorității sau instituției publice respective desemnat pentru constituirea comisiei de concurs, respectiv a comisiei de soluționare a contestațiilor, îl va înlocui pe unul dintre reprezentanții autorității ori instituției publice în al cărei stat de funcții se află funcția publică vacantă pentru care se organizează concursul.

Vă prezentăm, în continuare, modificările, dar și completările aduse celor două acte normative.

H.G. nr. 341/2007 privind intrarea în categoria înalților funcționari publici, managementul carierei și mobilitatea înalților funcționari publici

Art. 3 partea introductivă a alin. (1) din H.G. nr. 341/2007 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 3, partea introductivă a alin. (1)** prevedea:

„(1) Funcțiile publice din categoria înalților funcționari publici se stabilesc ca funcții publice de stat și funcții publice teritoriale, în condițiile art. 90 din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel:”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 3, partea introductivă a alin. (1)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(1) *Funcțiile publice din categoria înalților funcționari publici se stabilesc ca funcții publice de stat și funcții publice teritoriale, în condițiile Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, astfel:”.*

Art. 5 din H.G. nr. 341/2007 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 5** prevedea:

„Art. 5

(1) Numărul maxim al funcțiilor publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici se stabilește anual prin planul de ocupare a funcțiilor publice, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 5 se abrogă**.

Art. 6 alin. (3) din H.G. nr. 341/2007 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 6, alin. (3)** prevedea:

„(3) Agenția asigură accesul comisiei permanente prevăzute de art. 17 alin. (1) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

denumită în continuare comisia de concurs, și al comisiei de evaluare a înalților funcționari publici, denumită în continuare comisia de evaluare, pe baza cererii motivate a acestora și în scopul îndeplinirii atribuțiilor ce le revin, la datele pe care le gestionează în condițiile alin. (1) și (2)”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 6, alin. (3) se modifică** și va avea următorul conținut:

„(3) Agenția asigură accesul comisiei prevăzute de art. 18 alin. (1) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare comisia de concurs, și al comisiei de evaluare a înalților funcționari publici, denumită în continuare comisia de evaluare, pe baza cererii motivate a acestora și în scopul îndeplinirii atribuțiilor ce le revin, la datele pe care le gestionează în condițiile alin. (1) și (2)”.

Art. 9 din H.G. nr. 341/2007 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 9** prevedea:

„Art. 9

Pot participa la concursul pentru intrarea în categoria înalților funcționari publici persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 15 alin. (2) lit. a)-d) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 9 se modifică** și va avea următorul conținut:

„Art. 9

Pot participa la concursul pentru intrarea în categoria înalților funcționari publici persoanele care îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 16 alin. (2) lit. a)-d) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

Cap. V secț. a 4-a „Dispoziții privind ocuparea funcțiilor publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici în situații excepționale” – art. 43 din H.G. nr. 341/2007 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **Cap. V, secț. a 4-a „Dispoziții privind ocuparea funcțiilor publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici în situații excepționale” – art. 43** prevedea:

„Art. 43

În mod excepțional, în cazul în care, ulterior verificării în baza de date prevăzută la art. 6 alin. (1), se constată că în categoria înalților funcționari publici nu există persoane care îndeplinesc condițiile stabilite pentru ocuparea unor funcții publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici, sunt aplicabile

dispozițiile art. 80 din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **Cap. V, sect. a 4-a „Dispoziții privind ocuparea funcțiilor publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici în situații excepționale” – art. 43 se abrogă.**

Cap. VII titlul „Secțiunea 1 – Dispoziții generale privind evaluarea” din H.G. nr. 341/2007 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **Cap. VII, titlul „Secțiunea 1 – Dispoziții generale privind evaluarea” se abrogă.**

Art. 50 alin. (6) din H.G. nr. 341/2007 (introdus prin H.G. nr. 132/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 50, după alin. (5), se introduce** un nou alineat, **alin. (6)**, cu următorul conținut:

„(6) Ședințele comisiei de evaluare se desfășoară la sediul Agenției”.

Art. 53^{^1} din H.G. nr. 341/2007 (introdus prin H.G. nr. 132/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, după **art. 53, se introduce** un nou articol, **art. 53^{^1}**, cu următorul conținut:

„Art. 53^{^1}

(1) Activitatea comisiei de evaluare este coordonată de președintele comisiei.

(2) Președintele comisiei de evaluare are următoarele atribuții principale:

a) stabilește locul, data și ora ședințelor comisiei de evaluare;

b) supune atenției membrilor comisiei de evaluare, anterior începerii procedurii de evaluare a înalților funcționari publici, necesitatea îndeplinirii obligației legale de a depune o declarație pe propria răspundere că nu se află în niciunul dintre cazurile de conflict de interese prevăzute la art. 17 alin. (1) cu înalții funcționari publici supuși procedurii de evaluare;

c) deschide, conduce și închide ședințele comisiei de evaluare;

d) coordonează activitatea comisiei de evaluare și a secretariatului tehnic;

e) semnează adresele care se transmit autorităților și instituțiilor publice, rezultate din activitatea comisiei de evaluare;

f) semnează, alături de ceilalți membri ai comisiei de evaluare, rapoartele de evaluare a performanțelor profesionale individuale și rapoartele de evaluare generală ale înalților funcționari publici;

g) semnează, alături de ceilalți membri ai comisiei de evaluare, procesele-verbale de ședință;

h) semnează orice alte adrese și documente necesare sau rezultate din activitatea comisiei de evaluare, conform deciziilor luate de comisia de evaluare.

(3) Președintele comisiei de evaluare dispune organizarea evidenței și a circuitului documentelor legate de activitatea comisiei, înregistrarea într-un registru de intrare-ieșire a corespondenței primite și expediate, precum și îndosărierea, respectiv arhivarea corespondenței și a rapoartelor de evaluare de către secretariatul tehnic”.

Art. 55 din H.G. nr. 341/2007 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 55** prevedea:

„Art. 55

Secretariatul tehnic al comisiei de evaluare are următoarele atribuții principale:

- a) întocmește, redactează și semnează alături de comisia de evaluare întreaga documentație privind activitatea specifică a acesteia;
- b) convoacă comisia de evaluare, la solicitarea președintelui comisiei;
- c) îndeplinește orice alte sarcini specifice necesare pentru buna desfășurare a procesului de evaluare”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 55 se modifică** și va avea următorul conținut:

„Art. 55

Secretariatul tehnic al comisiei de evaluare are următoarele atribuții principale:

- a) primește și înregistrează documentele adresate comisiei de evaluare;
- b) transmite autorităților și instituțiilor publice adresele comisiei de evaluare;
- c) convoacă membrii comisiei de evaluare și, după caz, înaltul funcționar public în situația organizării interviului, la solicitarea președintelui acesteia;
- d) redactează și semnează toate documentele emise de comisia de evaluare, alături de membrii acesteia, cu excepția rapoartelor de evaluare, și ține evidența acestor documente;
- e) păstrează documentele gestionate sau provenite din activitatea comisiei de evaluare;
- f) transmite rapoartele de evaluare în termenele și condițiile prevăzute la art. 209 din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- g) îndeplinește orice alte sarcini specifice necesare pentru buna desfășurare a procesului de evaluare”.

Art. 56 alin. (3) din H.G. nr. 341/2007 (introdus prin H.G. nr. 132/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 56**, după **alin. (2)**, **se introduce** un nou alineat, **alin. (3)**, cu următorul conținut:

„(3) Lucrările fiecărei ședințe a comisiei de evaluare se consemnează într-un proces-verbal de ședință, întocmit de secretariatul tehnic al comisiei de evaluare și semnat de toți membrii prezenți și de secretariatul tehnic”.

Art. 59 din H.G. nr. 341/2007 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, **art. 59** prevedea:

„Art. 59

(1) Comisia de evaluare adoptă, în scopul organizării activității sale, regulamente, cu avizul conform al Agenției. Regulamentele se adoptă cu votul majorității membrilor comisiei de evaluare.

(2) Ședințele comisiei de evaluare se desfășoară la sediul Agenției”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 59 se modifică** și va avea următorul conținut:

„Art. 59

(1) *Comisia de evaluare adoptă, cu votul majorității membrilor, un regulament pentru aprobarea formatelor standard ale documentelor necesare desfășurării activității.*

(2) *Modelul antetului comisiei de evaluare se aprobă prin regulamentul prevăzut la alin. (1)”.*

Art. 63 din H.G. nr. 341/2007 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, **art. 63** prevedea:

„Art. 63

(1) Fiecare evaluare realizată de Comisia de evaluare se consemnează în raportul de evaluare a înaltului funcționar public, document cu caracter administrativ încheiat în 3 exemplare originale, dintre care unul anexat la dosarul profesional al înaltului funcționar public, unul arhivat la secretariatul tehnic al Comisiei de evaluare și unul transmis la persoana care are competența legală de numire, conform legii.

(2) Raportul de evaluare se comunică înaltului funcționar public în termen de 15 zile de la finalizare.

(3) În măsura în care Guvernul sau primul-ministru, care are competența legală de numire, potrivit legii, consideră că aprecierile consemnate în raportul de evaluare nu corespund realității, poate solicita Comisiei de evaluare reanalizarea calificativului acordat.

(4) Solicitarea prevăzută la alin. (3) se motivează și se transmite Comisiei de evaluare în termen de 15 zile calendaristice de la data primirii raportului de evaluare.

(5) Comisia de evaluare reanalizează documentele care au stat la baza evaluării, precum și solicitarea transmisă potrivit alin. (4) și realizează o nouă evaluare în termen de 15 zile de la data primirii solicitării prevăzute la alin. (4).

(6) Raportul de evaluare se întocmește în 3 exemplare originale și se comunică potrivit prevederilor alin. (1) și (2)”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 63 se abrogă**.

Art. 67 din H.G. nr. 341/2007 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, **art. 67** prevedea:

„Art. 67

(1) Comisia de concurs, comisia de soluționare a contestațiilor și comisia de evaluare se constituie în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.

(2) Până la data constituirii comisiei de concurs, a comisiei de soluționare a contestațiilor și a comisiei de evaluare în condițiile prezentei hotărâri, recrutarea înalților funcționari publici se realizează de comisiile stabilite prin Decizia primului-ministru nr. 38/2006 privind numirea Comisiei de concurs și a Comisiei de soluționare a contestațiilor pentru recrutarea înalților funcționari publici, respectiv evaluarea înalților funcționari publici se realizează de comisia stabilită prin Decizia primului-ministru nr. 57/2006 privind numirea Comisiei pentru evaluarea performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 67 se abrogă**.

Art. 73 din H.G. nr. 341/2007 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, **art. 73** prevedea:

„Art. 73

(1) Până la data intrării în vigoare a regulamentelor prevăzute la art. 10 alin. (7) și alin. (8), art. 40 alin. (7) și art. 64 alin. (1), se aplică în mod corespunzător dispozițiile referitoare la înalții funcționari publici cuprinse în Hotărârea Guvernului nr. 1.209/2003 privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 29 octombrie 2003, cu modificările ulterioare.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, orice dispoziții contrare se abrogă”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 73 se abrogă**.

H.G. nr. 611/2008 pentru aprobarea normelor privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici**Art. 3 lit. h) din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)****Vechea reglementare**

În vechea reglementare, la **art. 3, lit. h)** prevedea:

„În sensul prezentei hotărâri, termenii și noțiunile folosite au următoarele semnificații:

(...)

h) promovare rapidă – modalitatea de dezvoltare a carierei funcționarilor publici prin ocuparea unei funcții publice de nivel superior celei deținute cu îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege și ca urmare a promovării concursului național, anual organizat în acest scop;”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 3, lit. h) se abrogă.**

Art. 6 lit. a) din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 6, lit. a)** prevedea:

„Instrumentele de planificare privind dezvoltarea carierei în funcția publică sunt:

a) planul de ocupare a funcțiilor publice, elaborat și aprobat în condițiile legii;”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 6, lit. a) se abrogă.**

Art. 7 din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 7** prevedea:

„Art. 7

Ocuparea funcțiilor publice se face potrivit modalităților stabilite anual prin planul de ocupare a funcțiilor publice”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 7 se modifică** și va avea următorul conținut:

„Art. 7

Ocuparea funcțiilor publice se face potrivit legii”.

Art. 8 din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 8** prevedea:

„Art. 8

Funcțiile publice care se vacantează în cursul anului și nu au fost prevăzute în planul de ocupare a funcțiilor publice pot fi ocupate prin recrutare, promovare, transfer și redistribuire, în condițiile legii”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 8 se abrogă.**

Art. 17 din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 17** prevedea:

„Art. 17

(1) Recrutarea funcționarilor publici se face prin concurs organizat în limita funcțiilor publice vacante prevăzute anual în acest scop prin planul de ocupare a funcțiilor publice.

(2) Concursul de recrutare a funcționarilor publici se organizează, de regulă, trimestrial”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 17 se modifică** și va avea următorul conținut:

„Art. 17

Recrutarea funcționarilor publici se face prin concurs organizat în condițiile legii, de regulă trimestrial”.

Art. 21 alin. (1) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 21, alin. (1)** prevedea:

„(1) În vederea organizării și desfășurării concursurilor, în cazul concursurilor de recrutare pentru care competența de organizare aparține Agenției sau autorităților și instituțiilor publice din administrația publică centrală, acestea au obligația de a solicita avizul Agenției cu cel puțin 45 de zile înainte de data organizării probei scrise a concursului”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 21, alin. (1) se modifică** și va avea următorul conținut:

„(1) În vederea organizării și desfășurării concursurilor, în cazul concursurilor de recrutare pentru care competența de organizare aparține Agenției sau autorităților și instituțiilor publice din administrația publică centrală, autoritățile și instituțiile publice au obligația de a solicita organizarea concursului, respectiv avizul Agenției cu cel puțin 40 de zile înainte de data organizării probei scrise a concursului”.

Art. 22 alin. (2) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 22, alin. (2)** prevedea:

„(2) Înștiințarea prevăzută la alin. (1) trebuie să cuprindă elementele prevăzute la art. 21 alin. (2) lit. a)-d) și f)”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 22, alin. (2) se modifică** și va avea următorul conținut:

„(2) Înștiințarea prevăzută la alin. (1) trebuie să cuprindă în mod obligatoriu informațiile prevăzute la art. 58 alin. (4) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

Art. 22 alin. (3) din H.G. nr. 611/2008 (introdus prin H.G. nr. 132/2019)**Noua reglementare**

Potrivit noii reglementări, la **art. 22**, după **alin. (2)**, *se introduce* un nou alineat, **alin. (3)**, cu următorul conținut:

„(3) Prevederile art. 21 alin. (2) lit. e), alin. (3) și (4) se aplică în mod corespunzător la stabilirea bibliografiei și, dacă este cazul, a tematicii, de către conducătorul autorității sau instituției publice din administrația publică locală, pentru organizarea concursurilor de ocupare a funcțiilor publice vacante, în condițiile legii”.

Art. 23 din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, **art. 23** prevedea:

„(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în localitățile în care există cerere pentru forma de învățământ în limba maternă a unei minorități naționale, efectivele formațiunilor de studiu pot fi mai mici decât minimul prevăzut de prezenta lege. Decizia privind înființarea și funcționarea acestor formațiuni de studiu aparține Ministerului Educației Naționale, cu consultarea consiliului de administrație al unității de învățământ respective”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 23 se modifică** și va avea următorul conținut:

„Art. 23

Agenția poate acorda:

a) aviz favorabil;

b) Abrogată.

c) aviz nefavorabil, în situația în care nu sunt îndeplinite condițiile legale sau nu sunt respectate principiile care stau la baza organizării și dezvoltării carierei, iar efectele nerespectării acestora împiedică desfășurarea procedurii în condițiile prevăzute de lege. În acest caz autoritățile și instituțiile publice au obligația de a relua procedura privind organizarea concursului, cu respectarea prevederilor legale”.

Art. 24 alin. (1) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, la **art. 24, alin. (1)** prevedea:

„(1) În situația concursului de recrutare pentru care competența de organizare aparține Agenției sau autorităților și instituțiilor publice din administrația publică centrală, Agenția emite avizul solicitat în termen de 10 zile lucrătoare de la data primirii solicitării”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 24, alin. (1) se modifică** și va avea următorul conținut:

„(1) În situația concursului de recrutare pentru care competența de organizare aparține autorităților și instituțiilor publice din administrația publică centrală, Agenția emite avizul solicitat în termen de 10 zile de la data primirii solicitării”.

Art. 26 alin. (3) din H.G. nr. 611/2008 (introdus prin H.G. nr. 132/2019)**Noua reglementare**

Potrivit noii reglementări, la **art. 26**, după **alin. (2)**, *se introduce* un nou alineat, **alin. (3)**, cu următorul conținut:

„(3) În situația în care, prin acte normative cu caracter special aplicabile unor domenii de activitate, este prevăzută obligația participării unor reprezentanți ai altor autorități și instituții publice decât cele prevăzute de prezenta hotărâre la procesul de recrutare pentru ocuparea funcțiilor publice vacante, reprezentantul autorității sau instituției publice respective desemnat pentru constituirea comisiei de concurs, respectiv a comisiei de soluționare a contestațiilor, îl va înlocui pe unul dintre reprezentanții autorității ori instituției publice în al cărei stat de funcții se află funcția publică vacantă pentru care se organizează concursul”.

Art. 43 alin. (2) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, la **art. 43, alin. (2)** prevedea:

„(2) Agenția emite avizul solicitat potrivit alin. (1) în termen de 5 zile lucrătoare de la data primirii solicitării”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 43, alin. (2)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(2) Agenția emite avizul solicitat potrivit alin. (1) în termen de 5 zile de la data primirii solicitării”.

Art. 62 alin. (3) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, la **art. 62, alin. (3)** prevedea:

„(3) Comunicarea rezultatelor la fiecare probă a concursului, inclusiv a rezultatelor finale ale concursului, se face prin menționarea punctajului final al fiecărui candidat și a sintagmei «admis» sau «respins», prin afișare la locul desfășurării concursului. Comunicarea rezultatelor finale se face în termen de maximum 3 zile lucrătoare de la data susținerii ultimei probe”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 62, alin. (3)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(3) Comunicarea rezultatelor la fiecare probă a concursului, inclusiv a rezultatelor finale ale concursului, se face prin menționarea punctajului final al fiecărui candidat și a sintagmei «admis» sau «respins», prin afișare la locul desfășurării concursului și pe pagina de internet a autorității sau instituției publice organizatoare, la secțiunea special creată în acest scop. Comunicarea rezultatelor finale ale concursului se face în termen de maximum 3 zile lucrătoare de la data afișării rezultatelor ultimei probe”.

Art. 76 alin. (2) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, la **art. 76, alin. (2)** prevedea:

„(2) În termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale ale concursului compartimentul de resurse umane, respectiv Agenția, în situația concursurilor pentru care competența de organizare aparține acesteia, are obligația de a emite propunerea de numire a candidatului declarat admis. Propunerea de numire se comunică în copie, în mod corespunzător, candidatului declarat admis personal, pe bază de semnătură, prin scrisoare recomandată sau scrisoare cu confirmare de primire”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 76, alin. (2)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(2) În termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale ale concursului, compartimentul de resurse umane, respectiv Agenția, în situația concursurilor pentru care competența de organizare aparține acesteia, are obligația de a comunica propunerea de numire a candidatului declarat admis persoanei care are competența de numire în funcția publică. Propunerea de numire se comunică în copie, în mod corespunzător, candidatului declarat admis, prin una dintre următoarele modalități:

- a) personal, pe bază de semnătură;
- b) prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire;
- c) prin poșta electronică, cu solicitarea confirmării primirii”.

Titlul III cap. II titlul secț. 1 „SECȚIUNEA 1: Organizarea perioadei de stagiu și evaluarea funcționarilor publici debutanți” din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, în **Titlul III cap. II, titlul secț. 1** prevedea:

„Organizarea perioadei de stagiu a funcționarilor publici debutanți”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, în **Titlul III cap. II, titlul secț. 1** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„SECȚIUNEA 1: Organizarea perioadei de stagiu și evaluarea funcționarilor publici debutanți”.

Art. 79 alin. (2) din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, la **art. 79, alin. (2)** prevedea:

„(2) Perioada de stagiu are ca scop confirmarea aptitudinilor profesionale ale funcționarilor publici debutanți în îndeplinirea atribuțiilor și responsabilităților unei funcții publice, formarea lor practică, însușirea specificului activității

autorității sau instituției publice în cadrul căreia își desfășoară activitatea, precum și a exigențelor administrației publice”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 79, alin. (2) se abrogă.**

Art. 80 din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 80** prevedea:

„Art. 80

Perioada de stagiu este de 12 luni pentru funcționarii publici din clasa I, 8 luni pentru cei din clasa a II-a și 6 luni pentru cei din clasa a III-a, calculată de la data numirii ca funcționari publici debutanți”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 80 se abrogă.**

Art. 81 alin. (2) din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 81, alin. (2)** prevedea:

„(2) Durata suspendării raportului de serviciu nu se ia în considerare la calculul perioadei de stagiu. După încetarea motivelor care au determinat întreruperea perioadei de stagiu, funcționarul public debutant își continuă activitatea până la acoperirea integrală a duratei prevăzute la art. 80”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 81, alin. (2) se abrogă.**

Art. 83 alin. (1) din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 83, alin. (1)** prevedea:

„(1) Pe parcursul perioadei de stagiu, activitatea funcționarului public debutant se desfășoară sub îndrumarea unui funcționar public definitiv, de regulă din cadrul aceluiași compartiment, denumit în continuare îndrumător”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 83, alin. (1) se abrogă.**

Art. 83 alin. (2) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 83, alin. (2)** prevedea:

„(2) Persoana desemnată ca îndrumător trebuie să cunoască legislația potrivit căreia își desfășoară activitatea autoritatea sau instituția publică respectivă, precum și activitățile desfășurate în cadrul compartimentului în care este numit funcționarul public debutant”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 83, alin. (2)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(2) Persoana desemnată ca îndrumător potrivit art. 60 alin. (3) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, trebuie să cunoască legislația potrivit căreia își desfășoară activitatea autoritatea sau instituția publică respectivă, precum și activitățile desfășurate în cadrul compartimentului în care este numit funcționarul public debutant”.

Art. 85^{^1} din H.G. nr. 611/2008 (introdus prin H.G. nr. 132/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, după **art. 85**, *se introduce* un nou articol, **art. 85^{^1}**, cu următorul conținut:

„Art. 85^{^1}

(1) Modelul raportului de evaluare a perioadei de stagiul al funcționarului public debutant este prevăzut în anexa nr. 4 A.

(2) Modelul raportului de stagiul al funcționarului public debutant este prevăzut în anexa nr. 4 B.

(3) Modelul referatului îndrumătorului este prevăzut în anexa nr. 4 C”.

Titlul III cap. II titlul „Secțiunea a 2-a - Evaluarea funcționarilor publici debutanți” din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, în Titlul III cap. II, titlul „Secțiunea a 2-a - Evaluarea funcționarilor publici debutanți” *se abrogă*.

Titlul III cap. III „Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici” - art. 105^{^1} din H.G. nr. 611/2008 (introdus prin H.G. nr. 132/2019)

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, în Titlul III cap. III „Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici”, *se introduce* un nou articol, **art. 85^{^1}**, cu următorul conținut:

„Art. 105^{^1}

Modelul raportului de evaluare a performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici este prevăzut în anexa nr. 6”.

Art. 121 alin. (1) lit. c) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 121 alin. (1), lit. c)** prevedea:

„(1) Promovarea reprezintă modalitatea de dezvoltare a carierei funcționarilor publici prin ocuparea, în condițiile legii, a unei:

(...)

c) funcții publice de conducere vacante, în cazul funcționarilor publici de execuție sau a unei funcții publice de conducere vacante de nivel superior, în cazul funcționarilor publici de conducere, ca urmare a promovării examenului sau concursului organizat în acest sens, în condițiile prezentei hotărâri”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 121 alin. (1), lit. c) se modifică** și va avea următorul conținut:

„(1) Promovarea reprezintă modalitatea de dezvoltare a carierei funcționarilor publici prin ocuparea, în condițiile legii, a unei:

(...)

c) funcții publice de conducere vacante, în cazul funcționarilor publici de execuție sau a unei funcții publice de conducere vacante de nivel superior, în cazul funcționarilor publici de conducere, ca urmare a promovării concursului organizat în acest sens, în condițiile prezentei hotărâri”.

Art. 127 lit. b) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **art. 127, lit. b)** prevedea:

„Dosarul de concurs se depune de către candidați în termen de 20 de zile de la data afișării anunțului privind organizarea examenului sau concursului de promovare și conține în mod obligatoriu:

(...)

b) copii de pe rapoartele de evaluare a performanțelor profesionale individuale din ultimii 2 ani;”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 127, lit. b) se modifică** și va avea următorul conținut:

„Dosarul de concurs se depune de către candidați în termen de 20 de zile de la data afișării anunțului privind organizarea examenului sau concursului de promovare și conține în mod obligatoriu:

(...)

b) copii de pe rapoartele de evaluare a performanțelor profesionale individuale din ultimii 2 ani în care funcționarul public s-a aflat în activitate;”.

Titlul III cap. IV secț. a 3-a „Promovarea rapidă” - art. 129-139 din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **Titlul III cap. IV secț. a 3-a „Promovarea rapidă”, art. 129-139** prevedeau:

„Art. 129

(1) Concursul de promovare rapidă în gradul profesional următor se organizează anual de către Agenție, în limita numărului de posturi prevăzute prin planul de ocupare a funcțiilor publice.

(2) Funcționarii publici de conducere au obligația de a sprijini dezvoltarea carierei funcționarilor publici prin promovare rapidă, după cum urmează:

a) se implică activ în dezvoltarea competențelor, cunoștințelor și abilităților funcționarilor publici din subordine, inclusiv prin desemnarea participării la programele de formare profesională;

b) identifică necesarul de formare în vederea ocupării unei funcții publice superioare și a exercitării atribuțiilor noii funcții în condiții de profesionalism și eficiență.

Art. 130

(1) Anual, cu încadrarea în limita fondurilor alocate prin buget, autoritățile și instituțiile publice stabilesc în planul de ocupare a funcțiilor publice numărul maxim al funcțiilor publice de execuție rezervate în scopul promovării rapide, precum și numărul maxim al funcțiilor publice destinate transformării în funcții publice specifice de manager public.

(2) Numărul maxim al funcțiilor publice destinate transformării în funcții publice specifice de manager public se stabilește conform procedurilor aprobate prin cadrul normativ ce reglementează funcția publică specifică de manager public, fără afectarea numărului maxim al funcțiilor publice de execuție rezervate în scopul promovării rapide.

Art. 131

(1) Concursul pentru promovarea rapidă destinat funcționarilor publici de execuție se organizează anual de către Agenție.

(2) În vederea participării la concursul de promovare rapidă, autoritatea sau instituția publică care și-a prevăzut în planul de ocupare funcții publice de execuție rezervate în scopul promovării rapide organizează o preselecție în două etape:

a) verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege necesare pentru înscrierea la concurs;

b) testarea cunoștințelor de specialitate ale funcționarilor publici de execuție preselecțati.

(3) Testarea cunoștințelor de specialitate se face în cadrul autorității sau instituției publice, pe domeniile generale de activitate identificate în baza actului normativ de organizare și funcționare, conform procedurilor interne aprobate prin act administrativ al conducătorului autorității sau instituției publice.

Art. 132

(1) Actul administrativ prevăzut la art. 131 alin. (3) se elaborează și se emite cu respectarea următoarelor reguli:

a) domeniile în care se organizează testarea cunoștințelor de specialitate sunt domenii generale și se identifică exclusiv în baza atribuțiilor prevăzute, conform structurii organizatorice a autorității sau instituției publice în cadrul căreia se organizează testarea, prin regulamentul de organizare și funcționare;

b) modalitățile de testare nu pot diferi de la un domeniu la altul ori de la un compartiment la altul, procedura de testare fiind unică la nivelul autorității sau instituției publice;

c) sunt prevăzute modalitatea și procedurile interne de contestare a deciziilor și, respectiv, a rezultatelor, precum și modalitatea în care modificările intervenite ca urmare a rezolvării contestațiilor afectează rezultatul final al etapei de recrutare;

d) sunt definite responsabilitățile în cadrul parcurgerii ansamblului proceselor și procedurilor aplicate, precum și răspunderea corespunzătoare fiecăreia dintre persoanele implicate;

e) este prevăzută expres modalitatea de asigurare a confidențialității subiectelor;

f) înaintea aprobării se asigură obligatoriu parcurgerea unei perioade de cel puțin 10 zile lucrătoare de consultări în cadrul autorității sau instituției publice.

(2) Aducerea la cunoștința funcționarilor publici a procedurilor interne de testare a cunoștințelor de specialitate se face prin publicare, de către departamentul de resurse umane, la avizierul autorității sau instituției publice, precum și prin informare directă, de către funcționarii publici de conducere pentru persoanele din subordine.

Art. 133

(1) În termen de cel mult 20 de zile lucrătoare de la finalizarea testării cunoștințelor de specialitate, autoritățile și instituțiile publice transmit Agenției lista cu funcționarii publici de execuție care vor participa la procedura de selecție.

(2) Documentul prevăzut la alin. (1) se înaintează în mod oficial, sub semnătura conducătorului autorității sau instituției publice, și cuprinde următoarele date:

a) numele și prenumele, precum și actul în bază căruia urmează să se facă verificarea identității funcționarilor publici care urmează a se prezenta la concursul organizat de Agenție;

b) pentru fiecare dintre funcționarii publici, funcția publică ocupată;

c) pentru fiecare dintre funcționarii publici, funcția publică pentru care candidează;

d) mențiunea că datele transmise sunt reale și corecte, iar persoanele de pe listă îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru a beneficia de sistemul de promovare rapidă.

(3) Documentul prevăzut la alin. (1) se transmite centralizat, după cum urmează:

a) de către fiecare ordonator principal de credite din administrația publică centrală și pentru fiecare instituție din subordinea acestuia sau finanțată prin bugetul său, pe baza listelor transmise de acestea;

b) de către prefectul din fiecare județ, pentru fiecare ordonator principal de credite din administrația publică locală, pe baza listelor transmise de către aceștia,

inclusiv pentru fiecare instituție publică din subordinea acestuia sau finanțată prin bugetul său. Prefectul nu se pronunță asupra legalității sau corectitudinii datelor primite.

(4) Conducătorii instituțiilor publice răspund pentru exactitatea datelor transmise în condițiile alin. (2).

Art. 134

(1) În termen de 20 de zile lucrătoare de la data primirii rezultatelor transmise potrivit art. 133, Agenția se poate sesiza din oficiu sau poate fi sesizată de către orice persoană interesată asupra respectării dispozițiilor cu privire la organizarea și desfășurarea procedurilor de testare prevăzute la art. 131 alin. (2) lit. b).

(2) Pentru analizarea sesizării, Agenția poate solicita autorității sau instituției publice a cărei procedură de testare a cunoștințelor face obiectul sesizării orice informații, date sau documente relevante.

(3) În situația în care, în urma analizei informațiilor, datelor și documentelor referitoare la obiectul sesizării, se dovedește că au fost respectate dispozițiile cu privire la organizarea și desfășurarea procedurilor de testare a cunoștințelor, sesizarea se clasează. Persoana sau persoanele nemulțumite de rezultatul sesizării se pot adresa instanței competente, în condițiile legii.

(4) În situația în care, în urma analizei informațiilor, datelor și documentelor referitoare la obiectul sesizării, se dovedește că nu au fost respectate dispozițiile cu privire la organizarea și desfășurarea procedurilor de testare a cunoștințelor, în termen de 20 de zile de la data sesizării, Agenția comunică:

a) reluarea procedurii de testare prevăzute la art. 131 alin. (2) lit. b) pentru funcționarii publici care s-au dovedit a fi afectați în drepturile lor individuale ca urmare a aplicării deficitare a dispozițiilor privind organizarea și desfășurarea procedurilor de testare;

b) anularea procedurii de testare prevăzute la art. 131 alin. (2) lit. b) și solicitarea de reluare a acesteia la nivelul autorității sau instituției publice, dacă sunt constatate deficiențe grave în aplicarea procedurii, de natură a afecta egalitatea de șanse și egalitatea de tratament aplicabil candidaților;

c) anularea procedurii de testare prevăzute la art. 131 alin. (2) lit. b) și solicitarea adresată conducătorului autorității sau instituției publice sau, după caz, instanței competente de anulare a actului administrativ în baza căruia se organizează și se desfășoară procedura de testare, dacă acesta a fost elaborat cu nerespectarea prevederilor legale și afectează dreptul la dezvoltare a carierei funcționarului public.

(5) În termen de 60 de zile de la data comunicării prevăzute la alin. (4) autoritățile și instituțiile publice au obligația de a finaliza procedura de testare și de a transmite Agenției rezultatele finale, cu respectarea prevederilor art. 133 alin. (2).

(6) În cazul în care autoritățile și instituțiile publice nu transmit Agenției rezultatele finale în condițiile prevăzute la alin. (5), concursul de promovare rapidă

nu se organizează pentru respectivele autorități sau instituții publice în anul în curs.

Art. 135

(1) În vederea organizării și desfășurării concursului de promovare se elaborează un regulament aprobat prin ordin al președintelui Agenției.

(2) Regulamentul prevăzut la alin. (1) se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu cel puțin 90 de zile înaintea organizării și desfășurării selecției și conține:

- a) datele exacte, locul și modalitatea de desfășurare a concursului;
- b) modalitatea de testare în vederea selecției candidaților;
- c) tematica și bibliografia avute în vedere la stabilirea subiectelor;
- d) modalitatea de notare, precum și cea de contestare a rezultatelor;
- e) membrii comisiei de concurs și cei ai comisiei de soluționare a contestațiilor;
- f) modalitatea de comunicare a rezultatelor la finalizarea concursului și, respectiv, a perioadei de depunere și soluționare a contestațiilor.

(3) Componenta comisiilor de concurs și de soluționare a contestațiilor se va stabili prin ordin al președintelui Agenției, după cum urmează:

- a) 2 reprezentanți ai Agenției;
- b) câte un reprezentant al Ministerului Internelor și Reformei Administrative, Ministerului Economiei și Finanțelor și Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, la propunerea acestora.

Art. 136

Publicitatea concursului se asigură de către Agenție. Anunțul privind concursul se publică în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, pe pagina de internet a Agenției și în cel puțin un cotidian de largă circulație, cu cel puțin 30 de zile înainte de data stabilită pentru desfășurarea concursului.

Art. 137

(1) Tematica și bibliografia pentru selecția candidaților recrutați în vederea promovării rapide a funcționarilor publici din clasele a II-a și a III-a se stabilesc de către Agenție în următoarele domenii:

- a) organizarea administrativ-teritorială a statului român;
- b) organizarea și funcționarea serviciilor publice, respectiv a autorităților și instituțiilor publice;
- c) funcția publică și funcționarii publici.

(2) Tematica și bibliografia pentru selecția candidaților recrutați în vederea promovării rapide a funcționarilor publici din clasa I din grad profesional asistent în grad profesional principal se stabilesc de către Agenție în următoarele domenii:

- a) domeniile prevăzute la alin. (1);
- b) finanțarea activităților în sectorul public;
- c) organizarea și derularea proiectelor.

(3) Tematica și bibliografia pentru selecția candidaților recrutați în vederea promovării rapide a funcționarilor publici din clasa I din grad profesional principal în grad profesional superior se stabilesc de către Agenție în următoarele domenii:

- a) domeniile prevăzute la alin. (2);
- b) instituții, afaceri și politici europene.

Art. 138

(1) Candidații nemulțumiți de rezultatul selecției organizate de către Agenție pot depune contestații în termen de 3 zile lucrătoare de la data afișării rezultatelor.

(2) Contestațiile se soluționează în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data expirării termenului prevăzut pentru depunerea contestațiilor.

Art. 139

Punctajul minim de promovare a fiecăreia dintre probele concursului de promovare rapidă va fi de 70 de puncte”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **Titlul III cap. IV secț. a 3-a „Promovarea rapidă”, art. 129-139 se abrogă.**

Art. 140 din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 140** prevedea:

„Art. 140

Funcționarii publici de execuție pot promova într-o funcție publică de conducere vacantă și funcționarii publici de conducere pot promova într-o funcție publică de conducere vacantă de nivel superior, pe bază de examen sau concurs”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 140 se modifică** și va avea următorul conținut:

„Art. 140

Funcționarii publici de execuție pot promova într-o funcție publică de conducere vacantă și funcționarii publici de conducere pot promova într-o funcție publică de conducere vacantă de nivel superior, pe bază de concurs”.

Art. 141 din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 141** prevedea:

„Art. 141

Concursul sau examenul pentru promovare în funcțiile publice de conducere se organizează cu încadrarea în fondurile bugetare alocate, în conformitate cu competențele stabilite conform legii pentru organizarea concursului de recrutare”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 141 se modifică** și va avea următorul conținut:

„Art. 141

Concursul de promovare în funcțiile publice de conducere se organizează cu încadrarea în fondurile bugetare alocate, în conformitate cu competențele stabilite conform legii pentru organizarea concursului de recrutare”.

Art. 142 alin. (2) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, la **art. 142, alin. (2)** prevedea:

„(2) Prevederile art. 16-75 se aplică în mod corespunzător, cu excepția art. 17, art. 18, art. 22, art. 26 alin. (2), art. 43, art. 49, art. 60 alin. (3) lit. a), art. 61 alin. (5) lit. a) și art. 72”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 142, alin. (2)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(2) Prevederile art. 16-78¹ se aplică în mod corespunzător, cu excepția art. 17, art. 18, art. 22, art. 26 alin. (2), art. 43, art. 49, art. 60 alin. (3) lit. a), art. 61 alin. (5) lit. a) și art. 72”.

Art. 143 alin. (2) din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, la **art. 143, alin. (2)** prevedea:

„(2) La cererea candidatului, formulată la data înscrierii la concurs sau examen, dar nu mai târziu de data finalizării perioadei de depunere a dosarelor în condițiile prezentei hotărâri, documentul prevăzut la alin. (1) lit. h) poate fi solicitat Agenției Naționale a Funcționarilor Publici de către instituția organizatoare a concursului de promovare”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **art. 143, alin. (2)** *se modifică* și va avea următorul conținut:

„(2) La cererea candidatului, formulată la data înscrierii la concurs, dar nu mai târziu de data finalizării perioadei de depunere a dosarelor în condițiile prezentei hotărâri, documentul prevăzut la alin. (1) lit. h) poate fi solicitat Agenției Naționale a Funcționarilor Publici de către instituția organizatoare a concursului de promovare”.

Art. 157-159 din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)**Vechea reglementare**

În vechea reglementare, **art. 157-159** prevedeau:

„Art. 157

(1) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri autoritățile și instituțiile publice au obligația să elaboreze și să aprobe actul administrativ prevăzut la art. 131 alin. (3).

(2) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, prin ordin al președintelui Agenției se aprobă modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selecția persoanelor care pot fi desemnate reprezentanți ai Agenției potrivit art. 28.

(3) În vederea elaborării de către autoritățile și instituțiile publice a procedurilor interne prevăzute la art. 131 alin. (3), Agenția poate elabora un regulament-cadru privind testarea, în cadrul autorităților sau instituțiilor publice, a cunoștințelor de specialitate în vederea promovării rapide.

Art. 158

(1) Concursurile de recrutare pentru care a fost demarată procedura de organizare și desfășurare la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri se desfășoară în continuare, cu respectarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1.209/2003 privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici, cu modificările ulterioare.

(2) Prin excepție de la dispozițiile art. 125 alin. (2), promovarea funcționarilor publici în grad profesional în anul 2008 se face pe bază de examen sau concurs, în limita funcțiilor publice rezervate promovării din planul de ocupare a funcțiilor publice și în limita fondurilor bugetare aprobate, cu avizul Agenției, până la data de 15 decembrie 2008.

Art. 159

(1) Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici pentru anul 2008 cuprinde și perioada 1-31 decembrie 2007.

(2) Evaluarea performanțelor profesionale individuale ale funcționarilor publici realizată potrivit alin. (1) se face pe baza criteriilor de performanță prevăzute în anexa nr. 5 și fără aplicarea dispozițiilor din prezenta hotărâre referitoare la stabilirea indicatorilor de performanță”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 157-159 se abrogă.**

Art. 161 din H.G. nr. 611/2008 (abrogat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, **art. 161** prevedea:

„Art. 161

(1) Prezenta hotărâre intră în vigoare în termen de 45 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei hotărâri se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 1.209/2003

privind organizarea și dezvoltarea carierei funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 757 din 29 octombrie 2003, cu modificările ulterioare, cu excepția secțiunii a 2-a «Reguli specifice privind evaluarea performanțelor profesionale individuale ale înalților funcționari publici» din anexa nr. 3, care se abrogă la 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, **art. 161 se abrogă.**

Anexa nr. 1 notele de subsol nr. 9-10 din H.G. nr. 611/2008 (modificat prin H.G. nr. 132/2019)

Vechea reglementare

În vechea reglementare, la **anexa nr. 1, notele de subsol nr. 9-10** prevedeau:

„*9) Se întocmește de conducătorul compartimentului în care își desfășoară activitatea titularul postului.

*10) Are calitatea de contrasemnatar persoana prevăzută la art. 118 alin. (2) din hotărâre.”.

Noua reglementare

Potrivit noii reglementări, la **anexa nr. 1, notele de subsol nr. 9-10 se modifică** și vor avea următorul conținut:

„^9) Se întocmește de către persoana care are calitatea de evaluator al titularului postului, potrivit prevederilor art. 62^3 alin. (1) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția situației în care calitatea de evaluator revine, potrivit legii, conducătorului autorității sau instituției publice. În acest caz, prin act administrativ al conducătorului autorității sau instituției publice, se desemnează persoana care ocupă funcția de conducere imediat inferioară să întocmească și să semneze fișa postului pentru funcționarii publici prevăzuți la art. 62^3 alin. (1) lit. d) și e) și, după caz, la lit. f) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă prin reglementări cu caracter special nu se prevede altfel.

^10) Se semnează de către persoana care are calitatea de contrasemnatar, potrivit prevederilor art. 62^4 alin. (1) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția situației în care calitatea de contrasemnatar revine, potrivit legii, conducătorului autorității sau instituției publice. În acest caz, precum și în situația prevăzută la art. 62^4 alin. (2) din Legea nr. 188/1999, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fișa postului nu se contrasemnează”.

LEGEA NR. 47/2019 PRIVIND BUGETUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT PE ANUL 2019



De Redacția ProLege

Actul publicat în Monitor	Sumar
Legea nr. 47/2019 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2019 (M. Of. nr. 196 din 12 martie 2019)	Se reglementează și se autorizează pentru anul bugetar 2019 veniturile pe capitole și subcapitole și cheltuielile pe destinații pentru bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj, bugetele fondurilor externe nerambursabile, sinteza bugetelor instituțiilor publice finanțate parțial din venituri proprii, precum și reglementări specifice exercițiului bugetar al anului 2019

În M. Of. nr. 196 din 12 martie 2019 s-a publicat **Legea nr. 47/2019 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2019**.

Astfel, prin respectiva lege se reglementează și se autorizează pentru anul bugetar 2019 veniturile pe capitole și subcapitole și cheltuielile pe destinații pentru bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul asigurărilor pentru șomaj, bugetele fondurilor externe nerambursabile, sinteza bugetelor instituțiilor publice finanțate parțial din venituri proprii, precum și reglementări specifice exercițiului bugetar al anului 2019.

Vă prezentăm, în continuare, cele mai importante dispoziții ale Legii nr. 47/2019 privind bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2019.

Structură

- **Cap. I** („Dispoziții generale”);
- **Sect. 1** („Dispoziții generale referitoare la bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul asigurărilor pentru șomaj pe anul 2019”);

- **Sect. a 2-a** („Dispoziții referitoare la bugetul asigurărilor sociale de stat pe anul 2019”);
- **Sect. a 3-a** („Dispoziții referitoare la bugetul asigurărilor pentru șomaj pe anul 2019”);
- **Cap. II** („Responsabilități în aplicarea prezentei legi și dispoziții în gestionarea proiectelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile”);
- **Sect. 1** („Responsabilități în aplicarea prezentei legi”);
- **Sect. a 2-a** („Dispoziții referitoare la proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020”);
- **Cap. III** („Dispoziții finale”).

Prezentare generală

Conform **art. 3 alin. (1)**, pentru anul 2019, **bugetul asigurărilor sociale de stat aferent sistemului public de pensii** se stabilește la venituri în sumă de 71.662.090 mii lei, iar la cheltuieli în sumă de 68.761.379 mii lei, atât la credite de angajament, cât și la credite bugetare, cu un excedent de 2.900.711 mii lei. De asemenea, **sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale** se stabilește la venituri în sumă de 181.435 mii lei, iar la cheltuieli în sumă de 130.919 mii lei, atât la credite de angajament, cât și la credite bugetare, cu un excedent de 50.516 mii lei.

În ceea ce privește **bugetul asigurărilor pentru șomaj**, aferent sistemului asigurărilor pentru șomaj, acesta se stabilește la venituri în sumă de 1.350.709 mii lei, iar la cheltuieli în sumă de 1.583.604 mii lei credite de angajament și în sumă de 1.030.374 mii lei credite bugetare, cu un excedent de 320.335 mii lei. Pe de altă parte, **fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale** instituit prin Legea nr. 200/2006 privind constituirea și utilizarea Fondului de garantare pentru plata creanțelor salariale, se stabilește la venituri în sumă de 905.299 mii lei, iar la cheltuieli în sumă de 18.263 mii lei, atât la credite de angajament, cât și la credite bugetare, cu un excedent de 887.036 mii lei.

Potrivit **art. 6**, de la data intrării în vigoare a legii și **până la data de 31 decembrie 2019**, ordonatorul principal de credite poate efectua virări de credite de angajament și de credite bugetare între titlurile și articolele de cheltuieli din cadrul aceluiași capitol sau de la alte capitole, după caz, în vederea asigurării plății la scadență a cotizațiilor și contribuțiilor la organisme internaționale, a derulării corespunzătoare a programelor finanțate din fonduri ale UE postaderare.

În ceea ce privește **ordonatorii de credite finanțați parțial din bugetul asigurărilor pentru șomaj** care au calitatea de lider al unui parteneriat beneficiar al unui proiect finanțat din fonduri externe nerambursabile, aceștia pot asigura prin bugetele proprii cofinanțarea publică pentru proiecte în condițiile stabilite prin acordul de parteneriat.

Potrivit **art. 15, câștigul salarial mediu brut** utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2019 este **5.163 lei**. Totodată, cuantumul ajutorului de deces se stabilește, în condițiile legii, în cazul:

- asiguratului sau pensionarului, la **5.163 lei**;
- unui membru de familie al asiguratului sau al pensionarului, la **2.582 lei**.

Totodată, de la data intrării în vigoare a legii până la data de 31 decembrie 2019 **nu se acordă creditele, respectiv fondurile nerambursabile** prevăzute la art. 86 și 86¹ din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.

Potrivit **art. 19**, pentru **plata drepturilor la domiciliul beneficiarilor**, cheltuielile pentru transmiterea și achitarea drepturilor finanțate din bugetul asigurărilor sociale de stat se stabilesc prin aplicarea coeficientului de 1,1% asupra sumelor plătite, iar pentru plata drepturilor la domiciliul beneficiarilor, cheltuielile pentru transmiterea și achitarea drepturilor finanțate din bugetul asigurărilor pentru șomaj se stabilesc prin aplicarea coeficientului de 1% asupra sumelor plătite.

IV. JURISPRUDENȚA ÎCCJ

RIL

• ABSTRACT

In relation to the activity of the High Court of Cassation and Justice (the Panel regarding the appeal in the interest of the law), in March 2019, two judgments were published and they related to: the new Criminal Code, as well as regarding the Civil Code and the Civil Procedure Code.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 1/2019
(M. OF. NR. 187/8.03.2019): ART. 273 („MĂRTURIA
MINCINOASĂ”) ALIN. (1) DIN NCP –
ELEMENTELE DE TIPICITATE ALE INFRAȚIUNII
DE MĂRTURIE MINCINOASĂ**



De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 1/2019 (M. Of. nr. 187 din 8 martie 2019)	Complet RIL	Codul penal	Art. 273 alin. (1)	Fapta martorului, de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebat, întrunește numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă,

				prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal.
--	--	--	--	--

În M. Of. nr. 187 din 8 martie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 1/2019** referitoare **la fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată.**

Astfel, Înalta Curte a stabilit că respectiva faptă **întrunește numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal.**

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 273 („Mărturia mincinoasă”) alin. (1) din NCP

„(1) Fapta martorului care, într-o cauză penală, civilă sau în orice altă procedură în care se ascultă martori, face afirmații mincinoase ori nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care este întrebat se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **jurisprudenței divergente.**

Astfel, nu s-a stabilit în mod unitar dacă fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată este cea de mărturie mincinoasă prevăzută de dispozițiile art. 273 alin. (1) din Codul penal sau cea de mărturie mincinoasă în concurs formal cu favorizarea făptuitorului prevăzută de dispozițiile art. 273 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 269 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 38 alin. (2) din același cod.

În acest sens, într-o **primă orientare**, fapta martorului care face declarații mincinoase sau nu spune tot ce știe, sub prestare de jurământ, ar întruni **doar elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal.**

Într-o **altă perspectivă**, ajutorul care constituie obiectul material al infracțiunii de favorizare a făptuitorului, atunci când reprezintă o acțiune care realizează conținutul unei alte infracțiuni, se poate reține concursul formal, în condițiile art. 38 alin. (2) din Codul penal. Așadar, afirmațiile mincinoase generează atât urmarea alterării aflării adevărului, cât și urmarea favorizării inculpatului în cadrul procesului penal în care este judecat, deoarece, deși obiectul juridic generic

este identic, **obiectul juridic special este „asemănător, dar nu identic”**, iar pedeapsa aplicată pentru săvârșirea infracțiunii de favorizare a făptuitorului este mai mare decât cea pentru comiterea infracțiunii de mărturie mincinoasă, astfel încât nu se poate accepta că infracțiunea de favorizare a făptuitorului are caracter subsidiar față de cea de mărturie mincinoasă

Conform celei de-a **treia orientări**, fapta martorului care face declarații mincinoase sau nu spune tot ce știe, sub prestare de jurământ, **întrunește doar elementele de tipicitate ale infracțiunii de favorizare a făptuitorului** prevăzută de dispozițiile art. 269 alin. (1) din Codul penal.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență** referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii.

Punctul de vedere al Procurorului General al PÎCCJ

Din punctul de vedere al procurorului general al PÎCCJ, **prima orientare jurisprudențială este soluția legală în materie**. Astfel, dezlegarea problemei de drept impune a lămuri dacă în situația faptică descrisă (fapta unei persoane audiate în calitate de martor de a da declarații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată) ne există un concurs de calificări (caz în care va fi reținută doar o singură faptă) sau un concurs ideal (caz în care vor fi incidente două infracțiuni).

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate, iar **infracțiunea de favorizare a făptuitorului are caracterul de incriminare generală, neputându-se reține un concurs ideal de infracțiuni în ipoteza unei preținse declarații mincinoase** între infracțiunea de favorizare a făptuitorului și infracțiunea de mărturie mincinoasă, aceasta din urmă având caracterul unei norme speciale, astfel că se aplică principiul specialia generalibus derogant.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 1/2019

Prin Decizia nr. 1/2019, ÎCCJ (Complet RIL) **a admis** recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că: **„fapta unei persoane audiate ca martor de a face afirmații mincinoase sau de a nu spune tot ce știe în legătură cu faptele sau împrejurările esențiale cu privire la care a fost întrebată întrunește numai elementele de tipicitate ale infracțiunii de mărturie mincinoasă, prevăzută de art. 273 alin. (1) din Codul penal”**.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET RIL) NR. 6/2019
(M. OF. NR. 197/12.03.2019): INSTANȚA DE TUTELĂ
POATE DISPUNE COMPENSAȚIA OBLIGAȚIILOR
DE ÎNTREȚINERE DATORATE DE FIECARE PĂRINTE
COPILULUI CARE NU LOCUIEȘTE CU ACESTA,
PÂNĂ LA LIMITA CELEI MAI MICI DINTRE ELE**



De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 6/2019 (M. Of. nr. 197 din 12 martie 2019)	Complet RIL	Codul civil	Art. 1.616-1.618 lit. c) [raportat la art. 499, art. 514 alin. (1) și alin. (3), art. 515, art. 525 alin. (1), art. 529-531]	Instanța de tutelă poate dispune compensația obligațiilor de întreținere datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, până la limita celei mai mici dintre ele și
		Codul de procedură civilă	Art. 729 alin. (3) și alin. (7)	în măsura în care compensația nu contravine interesului superior al copilului.

În M. Of. nr. 197 din 12 martie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 6/2019** referitoare la **interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1.616-1.618 lit. c) raportat la art. 499, art. 514 alin. (1) și alin. (3), art. 515, art. 525 alin. (1), art. 529-531 din Codul civil și art. 729 alin. (3) și alin. (7) din Codul de procedură civilă.**

Astfel, Înalta Curte a stabilit că în interpretarea respectivelor dispoziții, instanța de tutelă va putea dispune compensația obligațiilor de întreținere

datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, până la limita celei mai mici dintre ele și în măsura în care compensația nu contravine interesului superior al copilului.

Obiectul recursului în interesul legii

Art. 1.616-1.618 lit. c) din Codul civil

„Art. 1.616 – Noțiune

Datoriile reciproce se sting prin compensație până la concurența celei mai mici dintre ele.

Art. 1.617 – Condiții

(1) Compensația operează de plin drept de îndată ce există două datorii certe, lichide și exigibile, oricare ar fi izvorul lor, și care au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeași natură.

(2) O parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a putea opune compensația.

(3) Oricare dintre părți poate renunța, în mod expres ori tacit, la compensație.

Art. 1.618 – Cazuri în care compensația este exclusă

Compensația nu are loc atunci când:

(...)

c) are ca obiect un bun insesizabil”.

Art. 729 alin. (3) și alin. (7) din Codul de procedură civilă

„Art. 729 – Limitele urmăririi veniturilor bănești

(...)

(3) Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât cuantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părții ce depășește jumătate din acest cuantum.

(...)

(7) Alocațiile de stat și indemnizațiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum și orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru niciun fel de datorii”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **practicii judiciare neunitare**, sens în care au fost identificate **două orientări**, astfel:

– Conform **opinie majoritare**, este posibilă compensația judiciară a obligațiilor de întreținere stabilite în sarcina fiecăruia dintre părinți, atunci când copiii

au fost separați, iar fiecare părinte prestează întreținere copilului (copiilor) care nu locuiește (locuiesc) împreună cu el. Așadar, instanța de tutelă va putea mări sau micșora obligația de întreținere sau poate hotărî încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreținerea sau nevoia celui care o primește;

- Potrivit **opinie minoritare**, atunci când copiii au fost separați, iar fiecare părinte prestează întreținere copilului (copiilor) care nu locuiește (locuiesc) împreună cu el, **nu este posibilă compensarea** judiciară a obligațiilor de întreținere, întrucât ambii părinți datorează întreținere copiilor lor, potrivit art. 516 din Codul civil. În acest sens, s-a susținut imposibilitatea intervenției compensației atunci când are ca obiect un bun insesizabil, precum sunt creanțele privind dreptul de întreținere, interdicția fiind de natură a ocroti interesul superior al minorilor creditori ai întreținerii.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență** referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii.

Punctul de vedere al Procurorului General al PÎCCJ

Din punctul de vedere al procurorului general al PÎCCJ, **prima orientare jurisprudențială este soluția legală în materie**, compensația fiind posibilă în materia obligației de întreținere datorată de părinte copilului său, întrucât creanța de întreținere nu este insesizabilă, în sensul că nu poate fi nicidecum urmărită, ci, dimpotrivă, aceasta poate fi supusă urmăririi silite mobiliare, după distincțiile prevăzute de art. 729 alin. (1) lit. a) și b) din Codul de procedură civilă (până la o cotă de 1/2 pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere, respectiv până la o cotă de 1/3 pentru orice alte datorii). De asemenea, compensarea obligațiilor bilaterale de întreținere, prin validarea de către instanță a înțelegerii părinților în acest sens, este singura modalitate de restabilire a caracterului echitabil al contribuției părinților la întreținerea copilului minor.

Așadar, procurorul general al PÎCCJ a susținut faptul că instanța de tutelă **va putea încuviința compensația convențională a obligațiilor de întreținere** datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, în măsura în care înțelegerea părinților nu contravine interesului superior al copilului.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate, iar judecătorii raportori au considerat că instanța de tutelă va putea dispune compensația obligațiilor de întreținere datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, până la limita celei mai mici dintre ele și în măsura în care compensația nu contravine interesului superior al copilului.

Decizia ÎCCJ (Complet RIL) nr. 6/2019

Prin Decizia nr. 6/2019, ÎCCJ (Complet RIL) *a admis* recursul în interesul legii promovat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că: „**în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1.616-1.618 lit. c) raportat la art. 499, art. 514 alin. (1) și alin. (3), art. 515, art. 525 alin. (1), art. 529-531 din Codul civil și art. 729 alin. (3) și alin. (7) din Codul de procedură civilă, instanța de tutelă va putea dispune compensația obligațiilor de întreținere datorate de fiecare părinte copilului care nu locuiește cu acesta, până la limita celei mai mici dintre ele și în măsura în care compensația nu contravine interesului superior al copilului**”.

HP

• ABSTRACT

Furthermore, in relation to the activity of the High Court of Cassation and Justice (the Panel regarding the settlement of certain legal matters), several decisions were published in relation to: The new Criminal Code, the new Code of criminal procedure, Law no. 77/2016 on the giving in payment of immovable assets in exchange for the discharge of debts obligations undertaken by credits, Law no. 85/2014 on insolvency prevention and insolvency proceedings.

**DECIZIE ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 7/2019
(M. OF. NR. 175/05.03.2019): ART. 8 ALIN. (5)
DIN LEGEA NR. 77/2016 - DEBITORII SUPUȘI EXECUTĂRII
SILITE POT SOLICITA STINGEREA OBLIGAȚIILOR
IZVORÂTE DIN CONTRACTELE DE CREDIT, DEȘI
EXECUTAREA SILITĂ A IMOBILULUI IPOTECAT A FOST
FINALIZATĂ PRIN ADJUDECARE**



De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Acte normative	Articole	Sumar
Decizia ÎCCJ nr. 7/2019, (M. Of. nr. 175 din 5 martie 2019)	Complet DCD/C	Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite	Art. 8 alin. (5)	Debitorii supuși în continuare unei executări silite pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin

				adjudecare, instanța verificând dacă sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența impreviziunii.
--	--	--	--	--

În M. Of. nr. 175 din 5 martie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 7/2019** referitoare la **interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite.**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite

„Dreptul de a cere instanței să constate stingerea datoriilor izvorâte din contractele de credit aparține și consumatorului care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat, indiferent de titularul creanței, de stadiul în care se află ori de forma executării silite care se continuă contra debitorului”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

Cu privire la acest aspect, se remarcă că **instanțele de judecată nu au un punct de vedere unitar în ceea ce privește problema de drept supusă dezlegării**, fiind pronunțate soluții atât **în sensul că pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit și debitorii care sunt supuși în continuare unei executări silite**, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare, cât și **în sens contrar**, respectiv că **debitorii care sunt supuși în continuare executării silite**, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare, **nu mai pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit în temeiul dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 77/2016**. Cu toate acestea, orientarea jurisprudențială majoritară conturată până în prezent este în sensul primei opinii arătate mai sus, cu referire la argumentele lămuritoare din considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 28 februarie 2017.

Totodată, opiniile divergente existente au determinat ca această chestiune de drept să facă și **obiectul întâlnirilor profesionale la nivelul anumitor instanțe**, cum ar fi Curtea de Apel Craiova și Tribunalul Vâlcea. La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu au fost identificate decizii de speță cu privire la această chestiune de drept.

Mai mult decât atât, **Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție** a comunicat că la nivelul Secției judiciare – Serviciul judiciar civil **nu se verifică, în prezent, practica judiciară**, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în această problemă de drept.

Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în mecanismele de unificare a practicii judiciare

Până în prezent, **Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat**, printr-o altă decizie cu privire la chestiunea de drept invocată în prezenta cauză, în mecanismele de unificare a practicii judiciare.

Totuși, prin **Decizia nr. 61 din 18 septembrie 2017** a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 883 din 9 noiembrie 2017, **s-a respins, ca inadmisibilă**, sesizarea formulată de Tribunalul Călărași – Secția civilă.

Aceasta viza pronunțarea unei hotărâri prealabile privind dezlegarea următoare chestiuni de drept: *„dispozițiile art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 se interpretează în sensul că pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit în baza textului de lege menționat și debitorii care sunt supuși în continuare unei executări silit, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare”*. Astfel, s-a constatat că nu este îndeplinită condiția de admisibilitate a sesizării prevăzută de art. 519 din Codul de procedură civilă, potrivit căreia titularul sesizării trebuie să fie investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, dat fiind că hotărârea ce urma a fi pronunțată în cauză de instanța de apel era supusă recursului.

Jurisprudența Curții Constituționale

Dispozițiile art. 8 alin. (1) și (5) din Legea nr. 77/2016 **au făcut obiectul controlului de constituționalitate** în numeroase dosare aflate pe rolul Curții Constituționale.

În continuare vom enumera câteva dintre deciziile relevante în materie:

- **Decizia Curții Constituționale nr. 623 din 25 octombrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 18 ianuarie 2017;
- **Decizia Curții Constituționale nr. 639 din 27 octombrie 2016**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 35 din 12 ianuarie 2017;
- **Decizia Curții Constituționale nr. 95 din 28 februarie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 9 august 2017;
- **Decizia Curții Constituționale nr. 329 din 10 mai 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 713 din 6 august 2018.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză s-a apreciat că **sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile**, prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

Astfel, asupra rezolvării de principiu a chestiunii de drept sesizate, opinia judecătorilor-raportori a fost că, în interpretarea dispozițiilor art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit debitorii care sunt supuși în continuare unei executări silit, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare. Ulterior, instanța de judecată investită urmează să verifice dacă sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența impreviziunii.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 7/2019

Prin **Decizia nr. 7/2019, ÎCCJ (Complet DCD/C) a admis** sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Înalta Curte a stabilit faptul că „dispozițiilor art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite pot solicita stingerea obligațiilor izvorâte din contractele de credit debitorii care sunt supuși în continuare unei executări silite, deși executarea silită a imobilului ipotecat a fost finalizată prin adjudecare, instanța de judecată astfel investită urmând să verifice dacă sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența impreviziunii”.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 76/2018
(M. OF. NR. 215/19.03.2019): LEGEA APLICABILĂ DREPTULUI
LA REPARAREA PAGUBEI DE CĂTRE STAT CA URMARE
A UNEI HOTĂRĂRI DE ACHITARE ULTERIOARE HOTĂRĂRII
DEFINITIVE DE CONDAMNARE**



De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 76/2018 (M. Of. nr. 215 din 19 martie 2019)	Complet DCD/P	C. proc. pen. din 1968	Art. 416-417	Legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei de către stat ca urmare a unei hotărâri de achitare ulterioare hotărârii definitive de condamnare este cea în vigoare la momentul rămânerii definitive a hotărârii de achitare
		NCPP	Art. 551-552	

În M. Of. nr. 215 din 19 martie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 76/2018** referitoare la **legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei de către stat ca urmare a unei hotărâri de achitare ulterioare hotărârii definitive de condamnare**.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că **legea aplicabilă respectivului drept este cea în vigoare la momentul rămânerii definitive a hotărârii de achitare**, stabilit după regulile prevăzute de art. 416-417 din C. proc. pen. din 1968, respectiv art. 551-552 din NCPP.

Obiectul recursului în interesul legii**Art. 416-417 din C. proc. pen. din 1968**

Art. 416¹ („Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel”)

„Hotărârile instanței de apel rămân definitive:

1. la data expirării termenului de recurs:

a) când apelul a fost admis fără trimitere pentru rejudecare și nu s-a declarat recurs în termen;

b) când recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a) a fost retras înăuntrul termenului;

2. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a), dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;

3. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a).

Art. 417 („Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de recurs”)

„Hotărârea instanței de recurs rămâne definitivă la data pronunțării acesteia când:

a) recursul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de recurs, fără rejudecare;

b) cauza a fost rejudecată de către instanța de recurs, după admiterea recursului;

c) cuprinde obligarea la plata cheltuielilor judiciare, în cazul respingerii recursului”.

Art. 551-552 din NCPP**Art. 551 („Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanțe”)**

„Hotărârile primei instanțe rămân definitive:

1. la data pronunțării, când hotărârea nu este supusă contestației sau apelului;

2. la data expirării termenului de apel sau de introducere a contestației:

a) când nu s-a declarat apel sau contestație în termen;

b) când apelul sau, după caz, contestația declarată a fost retrasă înăuntrul termenului;

3. la data retragerii apelului sau, după caz, a contestației, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel sau de introducere a contestației;

4. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins apelul sau, după caz, contestația.

Art. 552 („Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de apel și a hotărârii pronunțate în calea de atac a contestației”)

„(1) Hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, atunci când apelul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de apel.

(2) Hotărârea pronunțată în calea de atac a contestației rămâne definitivă la data pronunțării acesteia, atunci când contestația a fost admisă și procesul a luat sfârșit în fața instanței care o judecă”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **practicii judiciare neunitare**, sens în care au fost identificate **două orientări referitoare la legea aplicabilă**, astfel:

- potrivit **opinie majoritare**, **legea aplicabilă litigiului civil este cea de la momentul sesizării instanței civile**. Astfel, deși dreptul persoanei la repararea pagubei suferite în caz de eroare judiciară se naște în momentul achitării în urma revizuirii hotărârii penale de condamnare, izvorul acestui drept îl constituie dispozițiile din Codul de procedură penală care reglementează condițiile ce trebuie îndeplinite pentru ca o persoană achitată în procedura revizuirii să beneficieze de repararea pagubei suferite. Or, dispozițiile procedurale penale sunt de imediată aplicare, ele nu retroactivează decât în situația în care legiuitorul ar fi menționat expres acest lucru în Legea nr. 255/2013. Așadar, luând în considerare dispozițiile art. 3 din Legea nr. 255/2013, nu ar putea fi aplicabile dispozițiile vechiului Cod de procedură penală cauzelor cu care instanțele au fost sesizate după intrarea în vigoare a noului Cod de procedură penală;

- conform **opinie minoritare**, **legea aplicabilă este legea civilă de la momentul hotărârii definitive de condamnare**.

Pe de altă parte, referitor la **cea de-a doua întrebare**, în **opinia teoretică majoritară**, hotărârea pronunțată în revizuire constituie „fapt nou sau recent descoperit” în înțelesul autonom al art. 538 din Codul de procedură penală. Totuși, s-a apreciat că instanța civilă nu poate aplica, de plano, hotărârea penală din revizuire, ci trebuie să verifice dacă achitarea este urmarea reaprecierii probatoriului, ceea ce ar exclude răspunderea statului sau este urmarea faptului nou și recent descoperit, ceea ce ar atrage o astfel de răspundere.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii**.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a apreciat că **sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate** pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă. Astfel, potrivit judecătorilor raportori, în interpretarea dispozițiilor art. 103 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, respectiv art. 6 alin. (2) din Codul civil, **legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei în caz de eroare judiciară este cea în vigoare la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare**, stabilită după regulile prevăzute de art. 416-417 din Codul de procedură penală din 1968, respectiv art. 551-552 din Codul de procedură penală din 2010.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 76/2018

Prin Decizia nr. 76/2018, ÎCCJ (Complet DCD/P) *a admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău – Secția I civilă, în Dosarul nr. 4.343/180/2014, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și a stabilit că: **„legea aplicabilă dreptului la repararea pagubei de către stat ca urmare a unei hotărâri de achitare ulterioare hotărârii definitive de condamnare este cea în vigoare la momentul rămânerii definitive a hotărârii de achitare, stabilit după regulile prevăzute de art. 416 – 417 din Codul de procedură penală din 1968, respectiv art. 551 și 552 din Codul de procedură penală din 2010”.**

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/C) NR. 5/2019
(M. OF. NR. 237/27.03.2019): ART. 133 ALIN. (4) LIT. E)
DIN LEGEA NR. 85/2014 PRIVIND PROCEDURILE
DE PREVENIRE A INSOLVENȚEI ȘI DE INSOLVENȚĂ -
PLANUL DE REORGANIZARE A DEBITORULUI NU PREVEDE
EȘALONAREA LA PLATĂ A CREAŢELOR CURENTE**



De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 5/2019 (M. Of. nr. 237 din 27 martie 2019)	Complet DCD/C	Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență	Art. 133 alin. (4) lit. e)	În interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014, planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eşalonarea la plată a creanțelor curente, inclusiv a celor bugetare

În M. Of. nr. 237 din 27 martie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 5/2019** referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că în interpretarea respectivelor dispoziții, planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eşalonarea la plată a creanțelor curente, inclusiv a celor bugetare.

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență

„(4) Planul de reorganizare va menționa:
(...)

e) modalitatea de achitare a creanțelor curente”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești au înțeles interpreteze și să aplice dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **practicii neunitare**, sens în care au fost identificate **următoarele orientări**:

- **planul de reorganizare ar putea prevedea eşalonarea plății creanțelor curente**, pentru a nu se împiedica realizarea planului și pentru a se atinge scopul reorganizării. De asemenea, prin modalitatea de achitare a creanțelor curente se poate înțelege și stabilirea de rate și termene scadente de plată. Această orientare este susținută de Curtea de Apel Alba Iulia. Secția civilă a Curții de Apel Brașov, Tribunalele Dolj, Mehedinți, Gorj ș.a.;

- dispozițiile art. 133 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 **nu pot fi interpretate în sensul că planul de reorganizare poate prevedea eşalonarea la plată a creanțelor curente**. Această orientare este susținută de Curtea de Apel Bacău – Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Tribunalul Neamț, Tribunalul Bacău, Curtea de Apel București, Tribunalul București și Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Galați ș.a.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență** referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a apreciat că **sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate** și că în interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014, **planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eşalonarea la plată a creanțelor curente**, inclusiv a celor bugetare.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/C) nr. 5/2019

Prin Decizia nr. 5/2019, ÎCCJ (Complet DCD/C) *a admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați – Secția a II-a civilă în Dosarul nr. 4.568/121/2016/a9 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, a stabilit că: „**în interpretarea dispozițiilor art. 133 alin. (4) lit. e) din Legea nr. 85/2014, planul de reorganizare a debitorului nu poate să prevadă eşalonarea la plată a creanțelor curente (inclusiv a celor bugetare)**”.

**DECIZIA ÎCCJ (COMPLET DCD/P) NR. 2/2019
(M. OF. NR. 242/28.03.2019): FAPTA DE SUSTRAGERE
DE LA EXECUTAREA MĂSURII DE SIGURANȚĂ PREVĂZUTĂ
ÎN ART. 112 LIT. D) DIN CODUL PENAL DIN 1969
NU REALIZEAZĂ CONDIȚIILE DE TIPICITATE PREVĂZUTE
DE ART. 288 ALIN. (1) DIN NCP**



De Redacția ProLege

Decizia ÎCCJ	Complet ÎCCJ	Act normativ	Articol	Sumar
Decizia nr. 2/2019 (M. Of. nr. 242 din 28 martie 2019)	Complet DCD/P	Codul penal din 1969	Art. 112 lit. d)	Fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969 nu realizează condițiile de tipicitate prevăzute de art. 288 alin. (1) din Codul penal.
		NCP	Art. 288 alin. (1)	

În M. Of. nr. 242 din 28 martie 2019, s-a publicat **Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 2/2019** referitoare la posibilitatea ca **fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969**, respectiv interzicerea de a se afla în anumite localități să se regăsească în **incriminarea de la art. 288 alin. (1) din Codul penal** sau ar fi fost **dezincriminată** ca urmare a abrogării Codului penal anterior la data intrării în vigoare a Legii nr. 187/2012.

Astfel, Înalta Curte a stabilit că **fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969 nu realizează condițiile de tipicitate prevăzute de art. 288 alin. (1) din Codul penal.**

Obiectul dezlegării chestiunii de drept

Art. 112 („Interzicerea de a se afla în anumite localități”) lit. d) – din Codul penal din 1969

„Măsurile de siguranță sunt:

(...)

d) interzicerea de a se afla în anumite localități;”.

Art. 288 („Neexecutarea sancțiunilor penale”) alin. (1) – din NCP

„(1) Sustragerea de la executare ori neexecutarea conform legii a unei pedepse complementare ori accesorii sau a măsurii de siguranță prevăzute în art. 108 lit. b) și lit. c), de către persoana fizică față de care s-au dispus aceste sancțiuni, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă”.

Jurisprudența instanțelor naționale în materie

În ceea ce privește modul în care instanțele judecătorești s-au raportat la dispozițiile ce formează obiectul dezlegării chestiunii de drept, se remarcă existența **practicii neunitare**, sens în care au fost identificate **două orientări jurisprudențiale**, astfel:

– potrivit **opinie majoritare**, fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută de art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969, respectiv interzicerea de a se afla în anumite localități, **nu se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din NCP**, fiind dezincriminată odată cu abrogarea Codul penal anterior, începând cu data intrarea în vigoare a Legii nr. 187/2012. Astfel, instanțele au reținut că deși lipsa de reglementare este o lacună a legiuitorului, inexistența unor dispoziții exprese nu permite o pronunțare a soluției de condamnare;

– în **opinia minoritară**, fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută de art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969 **se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din NCP**. Acest punct de vedere a fost exprimat de Curțile de Apel București – Secția a II-a penală, Brașov, dar și de Tribunalele București și Ilfov, precum și de Judecătoria Reșița.

Punctul de vedere al PÎCCJ

Prin Adresa nr. 2.812/C/2.656/III-5/2018, PÎCCJ a solicitat **respingerea ca inadmisibilă** a sesizării formulate de Curtea de Apel București, întrucât aceasta nu ar îndeplini condițiile stabilite de art. 475 și următoarele din C. proc. pen.

Așadar, din perspectiva PÎCCJ, **nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate** a sesizării dacă prin formularea acesteia se tinde, în realitate, la pronunțarea unei decizii definitive și obligatorii cu privire la o chestiune ce ține de fondul cauzei, existând riscul transformării mecanismului hotărârii prealabile fie într-o procedură dilatorie pentru litigiile caracterizate, prin naturala lor, ca fiind urgent, fie într-o procedură care va substitui mecanismul recursului în interesul legii.

Jurisprudența Curții Constituționale

La nivelul Curții Constituționale, **nu a fost identificată jurisprudență** referitoare la chestiunea de drept ce face obiectul dezbaterii.

Raportul asupra chestiunii de drept

Potrivit raportului întocmit în cauză, s-a apreciat că **se impune admiterea sesizării**, stabilind că fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal din 1969 se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din NCP și nu a fost dezincriminată ca urmare a abrogării Codului penal anterior.

Decizia ÎCCJ (Complet DCD/P) nr. 2/2019

Prin Decizia nr. 2/2019, ÎCCJ (Complet DCD/P) *a admis* sesizarea formulată de Curtea de Apel București – Secția a II-a penală, în Dosarul nr. 24.590/300/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „dacă fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal anterior (din 1969) («interzicerea de a se afla în anumite localități») se regăsește în incriminarea de la art. 288 alin. (1) din Codul penal [sub forma sustragerii de la executarea pedepsei complementare a interzicerii exercitării dreptului de a se afla în anumite localități stabilite de instanță, pedeapsă prevăzută de art. 66 alin. (1) lit. l) din Codul penal] sau a fost dezincriminată ca urmare a abrogării Codului penal anterior la data intrării în vigoare a Legii nr. 187/2012 (respectiv, 1 februarie 2014)”?

Astfel, Înalta Curte a stabilit că „fapta de sustragere de la executarea măsurii de siguranță prevăzută în art. 112 lit. d) din Codul penal anterior (din 1969) nu realizează condițiile de tipicitate prevăzute de art. 288 alin. (1) din Codul penal”.

V. JURISPRUDENȚĂ CCR

• ABSTRACT

Further to the activity of the Constitutional Court, in January 2019, in March 2019, several judgments were published (allowed objections of unconstitutionality) and they related to: Law for approval of the thresholds of certain ratios indicated in the fiscal and budgetary framework for the year 2019, Law on the Romanian Administrative Code, Law no. 35/1997 on the organization and operation of the Ombudsman's institution, Law regarding the declassification of certain documents, Law on the approval of the G.E.O. no. 105/2017 for the amendment of art. 23 paragraph (1) letter c) of the Law no. 407/2006 for hunting and protection of the game, Law no. 51/1991 on national security of Romania, Law for the amendment and supplement of certain normative acts in electoral matter.

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 189/08.03.2019): LEGEA PENTRU APROBAREA PLAFOANELOR UNOR INDICATORI SPECIFICAȚI ÎN CADRUL FISCAL-BUGETAR PE ANUL 2019



De Redacția ProLege

Decizia Curții Constituționale	Actul normativ	Sumar
Decizia nr. 128/2019 (M. Of. nr. 189 din 8 martie 2019)	Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019	Neconstituționalitate

În M. Of. nr. 189 din 8 martie 2019, s-a publicat Decizia Curții Constituționale a României privind obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019, obiecție formulată de Președintele României.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate

Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019

Decizia nr. 128/2019 din 6 martie 2019

Prin Decizia nr. 128/2019, Curtea Constituțională a României **a admis obiecția de neconstituționalitate** formulată de Președintele României și a constatat că **Legea pentru aprobarea plafoanelor unor indicatori specificați în cadrul fiscal-bugetar pe anul 2019** este *neconstituțională* în ansamblul său.

Vă prezentăm, în continuare, o parte dintre motivele avute în vedere în momentul analizării constituționalității legii care face obiectul sesizării:

- adoptarea legii deduse controlului de constituționalitate în ședința din data de 15 februarie 2019 **încalcă normele și principiile constituționale referitoare la procedura adoptării legilor**, întrucât numai Camera Deputaților, în plenul său, ar fi fost îndrituită să se pronunțe cu privire la reluarea dezbaterii asupra acestei legi. Or, decizia Biroului permanent de a solicita comisiei permanente sesizate în fond să elaboreze un raport suplimentar și înscrierea acestei legi pe ordinea de zi a plenului nu au fost precedate de un vot al plenului;

- aceste **vicii de neconstituționalitate** transpar cu atât mai mult cu cât legea dedusă controlului de constituționalitate, adoptată în data de 13 februarie 2019, **a fost depusă în aceeași zi la secretarii generali ai Camerelor**, termenul de 2 zile prevăzut de art. 15 din Legea nr. 47/1992 începând să curgă din respectiva zi și împlinindu-se în data de 14 februarie, la finalul acestei zile;

- privitor la recurgerea la soluția redeschiderii dezbaterilor, modificării legii și supunerii sale din nou la vot în Camera decizională a avut un scop pozitiv, și anume acela de a corecta legea înainte ca aceasta să părăsească Parlamentul, Curtea subliniază că orice astfel de „corectare” **trebuie să se realizeze cu respectarea dispozițiilor constituționale**. Acceptarea tezei contrare ar credita legiuitorul cu posibilitatea de a decide, practic, dacă respectă sau nu Legea fundamentală, ceea ce este în contradicție cu principiul supremației Constituției și încalcă rolul Curții Constituționale de garant al acestei supremații.

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 190/11.03.2019): LEGEA PRIVIND CODUL ADMINISTRATIV AL ROMÂNIEI



De Redacția ProLege

Decizia Curții Constituționale	Actul normativ	Sumar
Decizia nr. 681/2018 (M. Of. nr. 190 din 11 martie 2019)	Legea privind Codul administrativ al României	Neconstituționalitate

În M. Of. nr. 190 din 11 martie 2019, s-a publicat Decizia Curții Constituționale a României privind obiecția de neconstituționalitate a Legii privind Codul administrativ al României, obiecție formulată de 44 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal, Uniunii Salvați România și Partidului Mișcarea Populară și de 6 deputați neafiliați.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate

Legea privind Codul administrativ al României

Decizia nr. 681/2018

Prin Decizia nr. 681/2018, Curtea Constituțională a României a **admis obiecțiile de neconstituționalitate** formulate de un număr de 44 de deputați aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal, Uniunii Salvați România și Partidului Mișcarea Populară și de 6 deputați neafiliați, precum și de Președintele României și a constatat că **Legea privind Codul administrativ al României este neconstituțională**, în ansamblul său, fiind contrară prevederilor art. 141 raportat la art. 1 alin. (5), precum și celor ale art. 61 alin. (2) și ale art. 75 alin. (4) din Constituție.

**NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 198/13.03.2019):
UNELE DISPOZIȚII ALE LEGII NR. 35/1997
PRIVIND ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA INSTITUȚIEI
AVOCATUL POPORULUI**



De Redacția ProLege

Decizia Curții Constituționale	Actul normativ	Articol	Sumar
D.C.C. nr. 77/2019 (M. Of. nr. 198 din 2019 martie 13)	Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului	Art. I pct. 8 [cu referire la art. 9 alin. (4)], art. I pct. 9 [cu referire la art. 9 alin. (4 ¹)] și art. I pct. 15 [cu referire la art. 11 alin. (12)-(13)]	Neconstituționalitate

În M. Of. nr. 198 din 2019 martie 13, s-a publicat D.C.C. nr. 77/2019 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 8 [cu referire la art. 9 alin. (4)], art. I pct. 9 [cu referire la art. 9 alin. (4¹)] și art. I pct. 15 [cu referire la art. 11 alin. (12)-(13)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului. Astfel, Curtea a constatat neconstituționalitatea respectivelor dispoziții.

Obiectul controlului de constituționalitate

Art. I pct. 8 [cu referire la art. 9 alin. (4)], art. I pct. 9 [cu referire la art. 9 alin. (4¹)] și art. I pct. 15 [cu referire la art. 11 alin. (12)-(13)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului

D.C.C. nr. 77/2019

Prin Decizia nr. 77/2019, Curtea Constituțională *a admis* obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și a constatat că dispozițiile **art. I pct. 8 [cu referire la art. 9 alin. (4)], art. I pct. 9 [cu referire la art. 9 alin. (4¹)] și art. I pct. 15 [cu referire la art. 11 alin. (12)-(13)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului sunt neconstituționale.**

Pe de altă parte, Curtea *a respins* ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și a constatat că dispozițiile **art. I pct. 10 [cu referire la art. 9 alin. (6)], art. I pct. 65 [cu referire la art. 55² alin. (1), (2) și (4)] și art. I pct. 67 [cu referire la art. 57 alin. (2) și (4)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 35/1997** privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, precum și legea în ansamblul său sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 200/13.03.2019): LEGEA PRIVIND DECLASIFICAREA UNOR DOCUMENTE



De Redacția ProLege

Decizia Curții Constituționale	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 74/2019 (M. Of. nr. 200 din 13 martie 2019)	Legea privind declasificarea unor documente	Neconstituționalitate

În M. Of. nr. 200 din 13 martie 2019, s-a publicat D.C.C. nr. 74/2019 referitoare la obiecțiile de neconstituționalitate a dispozițiilor **Legii privind declasificarea unor documente**.

Astfel, Curtea a constatat că respectivul act normativ este **neconstituțional**, în ansamblul său.

Obiectul controlului de constituționalitate

Legea privind declasificarea unor documente

D.C.C. nr. 74/2019

Prin Decizia nr. 74/2019, Curtea Constituțională *a admis* obiecțiile de neconstituționalitate formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, de un număr de 30 de senatori aparținând grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și Uniunii Salvați România și de Președintele României și a constatat că **Legea privind declasificarea unor documente, în ansamblul său, este neconstituțională**.

**NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 217/20.03.2019):
LEGEA PRIVIND APROBAREA O.U.G. NR. 105/2017
PENTRU MODIFICAREA ART. 23 ALIN. (1) LIT. C)
DIN LEGEA VÂNĂTORII ȘI A PROTECȚIEI FONDULUI
CINEGETIC NR. 407/2006**



De Redacția ProLege

Decizia Curții Constituționale	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 76/2019 (M. Of. nr. 217 din 20 martie 2019)	Legea privind aprobarea O.U.G. nr. 105/2017 pentru modificarea art. 23 alin. (1) lit. c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006	Neconstituționalitate

În M. Of. nr. 217 din 20 martie 2019, s-a publicat D.C.C. nr. 76/2019 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor **Legii privind aprobarea O.U.G. nr. 105/2017 pentru modificarea art. 23 alin. (1) lit. c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006**.

Astfel, Curtea a constatat că respectivul act normativ este **neconstituțional**, în ansamblul său.

Obiectul controlului de constituționalitate

Legea privind aprobarea O.U.G. nr. 105/2017 pentru modificarea art. 23 alin. (1) lit. c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006

D.C.C. nr. 76/2019

Prin Decizia nr. 76/2019, Curtea Constituțională *a admis* obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și a constatat că **Legea privind aprobarea O.U.G. nr. 105/2017 pentru modificarea art. 23 alin. (1) lit. c) din Legea vânătorii și a protecției fondului cinegetic nr. 407/2006** este neconstituțională, în ansamblul său.

**NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 218/20.03.2019):
ART. 3 LIT. F) DIN LEGEA NR. 51/1991
PRIVIND SECURITATEA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI -
SINTAGMA „ORI ALTOR ASEMENEA INTERESE ALE ȚĂRII”**



De Redacția ProLege

Decizia Curții Constituționale	Actul normativ	Articol	Sumar
D.C.C. pronunțată în ședința din 6 decembrie 2018	Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României	art. 3 lit. f)	Sintagma „ori altor asemenea interese ale țării”

În M. Of. nr. 218 din 20 martie 2019, s-a publicat D.C.C. nr. 802/2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor **art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României**.

Astfel, Curtea a constatat că **sintagma „ori altor asemenea interese ale țării”, prevăzută de respectivul articol, este neconstituțională.**

Obiectul excepției de neconstituționalitate

Art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României

„Constituie amenințări la adresa securității naționale a României următoarele:

(...)

*f) subminarea, sabotajul sau orice alte acțiuni care au ca scop înlăturarea prin forță a instituțiilor democratice ale statului ori care aduc atingere gravă drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români sau pot aduce atingere capacității de apărare **ori altor asemenea interese ale țării**, precum și actele de distrugere, degradare ori aducere în stare de neîntrebuințare a structurilor necesare bunei desfășurări a vieții social-economice sau apărării naționale;”.*

D.C.C. nr. 802/2018

Prin Decizia nr. 802/2018, Curtea Constituțională **a admis** excepția de neconstituționalitate ridicată de Lucian Claudiu Mateescu în Dosarul nr. 345/64/2016 al

Curtii de Apel Brașov – Secția penală și a constatat că **sintagma „ori altor asemenea interese ale țării”, cuprinsă în dispozițiile art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, este neconstituțională.**

Pe de altă parte, Curtea *a respins* ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale, excepție ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe.

**NECONSTITUȚIONALITATE (M. OF. NR. 240/28.03.2019):
UNELE PREVEDERI DIN LEGEA PENTRU MODIFICAREA
ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE NORMATIVE
ÎN MATERIE ELECTORALĂ**



De Redacția ProLege

Decizia Curții Constituționale	Actul normativ	Articol	Sumar
D.C.C. nr. 146/2019 (M. Of. nr. 240 din 28 martie 2019)	Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală	– Art. I pct. 45 [cu referire la art. 50 alin. (14) lit. a) și b) din Legea nr. 370/2004]; – Art. I pct. 50 [cu referire la art. 50 alin. (14) lit. a) și b) din Legea nr. 370/2004]; – Art. II pct. 4 [cu referire la art. 5 alin. (11) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European]; – Art. II pct. 50 [cu referire la art. 50 alin. (5)]	Neconstituționalitate

		lit. a) și b) din Legea nr. 33/2007].	
--	--	---	--

În M. Of. nr. 240 din 28 martie 2019, s-a publicat D.C.C. nr. 146/2019, cu privire la **obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală.**

Astfel, Curtea a constatat că **dispozițiile art. I pct. 45 [cu referire la art. 50 alin. (14) lit. a) și b) din Legea nr. 370/2004], art. I pct. 50 [cu referire la art. 50 alin. (14) lit. a) și b) din Legea nr. 370/2004], art. II pct. 4 [cu referire la art. 5 alin. (11) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European] și art. II pct. 50 [cu referire la art. 50 alin. (5) lit. a) și b) din Legea nr. 33/2007] sunt neconstituționale.**

Obiectul sesizării de neconstituționalitate

Art. I pct. 45 [cu referire la art. 50 alin. (14) lit. a) și b) din Legea nr. 370/2004], art. I pct. 50 [cu referire la art. 50 alin. (14) lit. a) și b) din Legea nr. 370/2004], art. II pct. 4 [cu referire la art. 5 alin. (11) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European] și art. II pct. 50 [cu referire la art. 50 alin. (5) lit. a) și b) din Legea nr. 33/2007].

D.C.C. nr. 146/2019

Prin Decizia nr. 146/2019, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, *a admis* obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și a constatat că **dispozițiile art. I pct. 45 [cu referire la art. 50 alin. (14) lit. a) și b) din Legea nr. 370/2004], art. I pct. 50 [cu referire la art. 50 alin. (14) lit. a) și b) din Legea nr. 370/2004], art. II pct. 4 [cu referire la art. 5 alin. (11) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European] și art. II pct. 50 [cu referire la art. 50 alin. (5) lit. a) și b) din Legea nr. 33/2007] sunt neconstituționale.**

Pe de altă parte, Curtea a respins, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate și a constatat că **prevederile art. I pct. 11 [cu referire la art. 15 alin. (2) din Legea nr. 370/2004 privind alegerea Președintelui României] și art. I pct. 12 [cu referire la art. 16 alin. (3) din Legea nr. 370/2004], precum și art. II pct. 21 [cu referire la art. 23 alin. (2) lit. a) și lit. b) din Legea nr. 33/2007] și art. II pct. 22 [cu referire la art. 24 alin. (3) din Legea nr. 33/2007] din Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală sunt constituționale, în raport cu criticile formulate.**